የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ

ማውጫ

ክፍል አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. አጭር ርዕስ
2. ትርጓሜ
3. የተፈጻሚነት ወሰን
4. የግብይት ዋጋ
5. በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት
6. ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ

ክፍል ሁለት
ታክስ ስለመጣል እና ከታክስ ነፃ ስለማድረግ

7. የተጨማሪ እሴት ታክስ ስለመጣል
8. ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ የሚሆንበት አቅርቦት
9. ከታክስ ነፃ የሆኑ አቅርቦቶች
10. ከታክሱ ነፃ የሆነ ወደአገር የሚገባ ዕቃ
11. በሌሎች ሕጎች የተቋቋሙ ከታክስ ነፃ የመሆን መብቶች ወይም ችሮታዎች ተፈፃሚነት የሌላቸው ስለመሆኑ፡፡

ክፍል ሦስት
ስለመመዝገብ

12. የመመዝገብ ግዴታ
13. በፈቃደኝነት ስለመመዝገብ
14. የምዝገባ አፈፃፀም
15. የተመዘገበ ሰው ግዴታዎች
16. የተመዘገበ ሰው ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ ሲያቆም ስለሚሰጥ ማስታወቂያ
17. የመመዝገብ ግዴታን ከሚያስከትለው የገንዘብ መጠን በታች በመሆን ምክንያት ስለሚቀርብ የምዝገባ ሥረዛ ማመልከቻ
18. ምዝገባው የተሰረዘበት ሰው ግዴታዎች
19. ምዝገባ በሚሠረዝበት ጊዜ እንደተከናወኑ ስለሚቆጠሩ ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች

ክፍል አራት
አቅርቦትን የሚመለከቱ አጠቃላይ ድንጋጌዎች

20. ቅይጥ አቅርቦቶች
21. አቅርቦት ተከናወነ የሚባልበት ጊዜ
22. የአቅርቦት እሴት
23. በኢትዮጵያ የተከናወነ የዕቃ አቅርቦት
24. በኢትዮጵያ የተከናወነ የአገልግሎት አቅርቦት
25. በኤሌክትሮኒክ የማከፋፈያ ገበያ አማካኝነት ከሩቅ የሚከናወን የእቃ አቅርቦት

ክፍል አምስት
ወደአገር ማስገባት

26. ዕቃ ወደአገር ገባ የሚባልበት ጊዜ
27. ወደአገር የገባ ዕቃ እሴት
28. ወደአገር በሚገቡ የካፒታል ዕቃዎች ላይ ሊከፈል የሚገባው የተጨማሪ እሴት ታክስ እንዲዘገይ ስለማድረግ

ክፍል ስድስት
ተቀናሽ የግብአት ታክስ

29. ተቀናሽ እንዲሆን የተፈቀደ የግብአት ታክስ
30. ተቀባይነት የሌለው የግብአት ታክስ ተቀናሽ
31. አዲስ የተመዘገበ ሰው የግብአት ታክስ ተቀናሽ

ክፍል ሰባት
ልዩ ሁኔታዎች

32. ለራስ የሚደረግ አቅርቦት
33. ያገለገሉ ዕቃዎች አቅርቦት
34. የዕድል ሙከራ ጨዋታ አቅርቦት
35. ውርስ የተደረገ ዋስትና
36. የመብት፤የምርጫ እና የቫውቸር አቅርቦት
37. ቫውቸር እና ያልተገለጹ አቅርቦቶች
38. በቅድሚያ ክፍያ የሚቀርብ የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት
39. የሠራተኞች ጥቅማ ጥቅም
40. አጠቃላይ መድን
41. በወኪሎች ወይም ለወኪሎች የተፈፀመ አቅርቦት
42. በባለገንዘብ የሚከናወን የዕቃ ሽያጭ

ክፍል ስምንት
ማስተካከያ ስለማድረግ

43. የተከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ መጠን በማነሱ ምክንያት የሚደረግ ማስተካከያ
44. የተከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ በመብዛቱ ምክንያት የሚደረግ ማስተካከያ
45. ሊሰበሰብ ለማይችል ዕዳ ስለሚደረግ ማስተካከያ
46. መልሶ ሊሰበሰብ ከማይችል ዕዳ ውስጥ የተሰበሰበ ገንዘብ

ክፍል ዘጠኝ
የተጨማሪ እሴት ታክስን የተጣራ ተከፋይ ሒሣብ ስለማስላት

47. በአንድ የሒሣብ ጊዜ የተጣራ ተከፋይ የሚሆን የተጨማሪ እሴት ታክስ

ክፍል አሥር
ተመላሽ

48. በብልጫ የተከፈለን የግብአት ታክስ ወደፊት ስለማሸጋገር
49. ወደፊት ሳይሸጋገር ተመላሽ የሚደረግ በብልጫ የተከፈለ የግብአት ታክስ
50. ዘግይቶ በተከፈለ የተመላሽ ሒሣብ ላይ ስለሚከፈል ወለድ
51. ለዲፕሎማቲክ ሚሲዮኖች እና ለዓለም ዐቀፍ ድርጅቶች የሚከፈል ተመላሽ ሒሣብ

ክፍል አሥራ አንድ
የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነዶች

52. የታክስ ደረሰኞች
53. የክሬዲት እና የዴቢት ሰነዶች
54. የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነድ እንዲሰጥ ስለመጠየቅ
55. የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነዶች አያያዝ
56. በወኪሎች አማካኝነት የተከናወኑ አቅርቦቶች የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነዶች

ክፍል አሥራ ሁለት
የአስተዳደር እና የሥነ - ሥርዓት ደንቦች

57. የታክስ አስተዳደር አዋጅ ተፈፃሚነት
58. የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ
59. የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈያ ጊዜ
60. ወደአገር በሚገቡ ዕቃዎች ላይ ታክሱን ስለመሰብሰብ
61. ከአቅርቦቱ ተጠቃሚ ላይ ስለሚጠየቅ ታክስ
62. ከተከፋይ ሒሣብ ላይ የሚቀነስ የተጨማሪ እሴት ታክስ
63. የተወሰኑ ዕቃዎችን በመመዝገብ ረገድ ስለተጣለ ገደብ
64. የውጭ አገር አገልግሎት ሰጪ ግዴታዎች

65. በገዢው ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ ያለበት ሰው

ክፍል አሥራ ሦስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

66. ቅርንጫፎች እና የሥራ ክፍሎች
67. የተጨማሪ እሴት ታክስ የታከለበት ዋጋ
68. የተመዘገበ ሰው መሞት ወይም መክሰር እና ንብረት በመያዣነት የተቀበለ ሰው
69. የተጨማሪ እሴት ታክስ ያለመክፈል ዕቅድ
70. የገንዘብ ምንዛሪ

ክፍል አሥራ አራት
የማጠቃለያ ድንጋጌዎች

71. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን
72. የተሻሩ እና ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ሕጎች
73. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ
74. አዋጁ ተፈፃሚ የሚሆንበት ቀን

ሰንጠረዦች

ሠንጠረዥ አንድ	ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ የሚሆንባቸው አቅርቦቶች
ሠንጠረዥ ሁለት	ከታክስ ነፃ የሆኑ አቅርቦቶች
ሠንጠረዥ ሦስት	ከታክስ ነፃ የሆኑ ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች

ረቂቅ

አዋጅ ቁጥር /2015

የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ

ቁጠባንና ኢንቨስትመንትን የማበረታታት ሚና ያለው፤ የካፒታል ዕቃዎችን ሳይጨምር በእቃ እና አገልግሎት ፍጆታ ላይ የሚጣል የተጨማሪ እሴት ታክስ ከ1994 ጀምሮ ስራ ላይ የቆየ በመሆኑ፣

የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ከወጣ ወዲህ በኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ረገድ የተደረጉ ለውጦችን እና በዓለም አቀፍ ደረጃም ተቀባይነት ያገኙ እሳቤዎችን በአገራችን የሕግ ማዕቀፍ ውስጥ በማካተት ታክሱ ለኢኮኖሚው ዕድገት የሚፈለገውን እገዛ እንዲያደርግ ማስቻል ተገቢ ሆኖ በመገኘቱ፤

መሰረታዊ የሆኑ የተጨማሪ እሴት ታክስ ድንጋጌዎችን በአዋጁ ውስጥ በማካተት እና ዝርዝር ድንጋጌዎችን ለደንብና መመሪያ በመተው አዋጁ በቀላሉ ለመረዳት የሚያስችል አወቃቀር እንዲኖረው እንዲሁም ለአፈፃፀም ግልጽ እና ምቹ እንዲሆን ማድረግ በሚያስችል አኳኋን መቅረጽ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በአገራችን ተግባራዊ እየሆነ በሚገኘው የኢሌክትሮኒክ የግብይት ሥርዓት ከሚከናወኑ ግብይቶች ታክሱን በሚገባ መሰብሰብ የሚያስችል አሠራር መዘርጋት በማስፈለጉ፣

ከታክሱ ነፃ የመሆን መብት አተገባበር የመብቱ ተጠቃሚ እንዲሆን የታሰበውን የህብረተሰብ ክፍል ማእከል ያደረገ እና በግብአት ታክስና በውጤት ታክስ መካከል ያለውን ሰንሰለት የጠበቀ እንዲሆን በማድረግ ፍትሐዊነትንና የዜጎችንም ሆነ የንግድ ማኅበረሰቡን ተጠቃሚነት ማረጋገጥ በማስፈለጉ፣

በሕገ - መንግሥቱ አንቀጽ 55(1) እና (11) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር ___/2015" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ ጥቅም ላይ የዋሉ እና በታክስ አስተዳደር አዋጅ ትርጓሜ የተሰጠባቸው ቃላት፣ በዚህ አዋጅ ሌላ ትርጉም ካልተሰጣቸው በስተቀር በታክስ አስተዳደር አዋጅ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ። በተጨማሪም ለዚህ አዋጅ ጥቅም ፤

1/ "**የሒሣብ ጊዜ**" ማለት እያንዳንዱ የካላንደር ወር ነው። የነሃሴ እና የጳጉሜ ወራቶች በአንድነት ተጠቃለው እንደ አንድ ወር ይቆጠራሉ።

2/ "**ማስተካከያ የሚደረግበት ሁኔታ**" ማለት አንድን አቅርቦት በሚመለከት፡-

ሀ) አቅርቦቱ ሲሰረዝ፣

ለ) የአቅርቦቱ ሁኔታ መሠረታዊ ነው ሊባል በሚችል ደረጃ ሲቀየር ወይም ሲለወጥ፣

ሐ) ለአቅርቦቱ የሚፈፀመው ክፍያ፣ የዋጋ ቅናሽ በመደረጉ ወይም በሌላ ማናቸውም ምክንያት ሲለወጥ፣

መ) የዕቃ አቅርቦትን በሚመለከት የተሸጠው ዕቃ ወይም የዕቃው ክፊል ለአቅራቢው ሲመለስ፣ነው

3/ "**አስተዳደራዊ መቀጫ**" ማለት በታክስ አስተዳደር አዋጅ ክፍል አሥራ አምስት ምዕራፍ ሁለት የተጣለው አስተዳደራዊ መቀጫ ነው፡፡

4/ "**ወኪል**" ማለት አንድን ሰው በሚመለከት በዚህ ሰው ስም እና ትዕዛዝ የሚሠራ ማናቸውም ሰው ነው፡፡

5/ "**የካፒታል ዕቃ**" ማለት ማናቸውም ሰው ለሚያከናውነው ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ጥቅም ላይ የሚውል፣ ከአንድ ዓመት ላላነሰ ጊዜ ኤኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ያለው እና ዕቃዎችን ለማምረት እና አገልግሎቶችን ለመስጠት የዋለ ንብረት ሲሆን፣ ህንፃዎችን፣ ተሽከርካሪዎችን፣ ማሽነሪዎችን፣ መሣሪያዎችን እና ሌሎች ተመሳሳይ ግዙፋዊ ህልዎት ያላቸውን ሀብቶች ይጨምራል፤ሆኖም የንግድ ዕቃዎችን አይጨምርም፡፡

6/ "**ኮሚሽን**" ማለት የአስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 1263/2014 የተቋቋመው የጉምሩክ ኮሚሽን ነው፡፡

7/ "**የግብይት ዋጋ**" የሚለው ሀረግ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 4 የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፡

8/ "**የክሬዲት ሰነድ**" ማለት የተመዘገበ ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 54 በተጣለበት ግዴታ መሠረት የሚሰጠው ሰነድ ነው፡፡

9/ "**ተቀናሽ የሚሆን ግዢ**" ማለት የተመዘገበን ሰው በሚመለከት፣

ሀ) በሌላ የተመዘገበ ሰው ለዚህ ሰው የተፈፀመ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት፣

ለ) በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት፤ ወይም

ሐ) ይህ ሰው ወደ አገር ያስገባው ዕቃ ነው፡፡

10/ "**የጉምሩክ ሕግ**" ማለት

ሀ) የጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/2006 እና የዚህ ሕግ ማሻሻያዎች፣

ለ) በጉምሩክ አዋጅ መሠረት የወጣ ማናቸውም ደንብ፣ እንዲሁም

ሐ) በጉምሩክ አዋጅ ወይም በዚህ አንቀጽ ንዑስ ፊደል (ለ) በተመለከተው ደንብ መሠረት የወጣ መመሪያ፣ ነው፡፡

11/ “**የዴቢት ሰነድ**” ማለት የተመዘገበ ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 54 በተጣለበት ግዴታ መሠረት የሚሰጠው ሰነድ ነው፡፡

12/ “**ቀረጥ**” ማለት በጉምሩክ ሕግ መሠረት የሚከፈል ቀረጥ ነው፡፡

13/ “**የኤሌክትሮኒክስ የማከፋፈያ ገበያ**” ማለት አቅራቢው በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ ከሩቅ የሚሰጥ አገልግሎትን ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ የሚታዘዝን እቃ አቅርቦት በሌላ ሰው (የማከፋፈያ መንገዱ አንቀሳቃሽ) አማካኝነት የሚያከናውንበት ድህረ ገጽ፣ የኢንተርኔት ፖርታል፣ ጌትዌይ፣መደብር፣ የገበያ ቦታ፣የማከፋፈያ መድረክ ወይም ሌላ ተመሳሳይ መንገድ ነው፡፡

14.

15/ “ **በኢሌክትሮኒክስ ዘዴ የሚታዘዝ እቃ**” ማለት በኤሌክትሮኒክስ የመገናኛ ዘዴ የግዢ ትእዛዝ የተሰጠበት እቃ ነው፡፡

16/ “**ተቀጣሪ**” እና “**ቀጣሪ**” የሚሉት ቃላት በገቢ ግብር አዋጅ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፡፡

17/ “**ከታክሱ ነፃ የሆነ ወደአገር የሚገባ ዕቃ**” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 10 በተደነገገው መሠረት ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ የተደረገና ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ 3 የተመለከተው ወደአገር የሚገባ ዕቃ ነው፡፡

18/ “**ከታክስ ነፃ የተደረገ አቅርቦት**” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 በተደነገገው መሠረት ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ የተደረገና ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ 2 የተመለከተው አቅርቦት ነው፡፡

19/ “**የፋይናንስ ኪራይ**” የሚለው ሀረግ በካፒታል ዕቃ ኪራይ ንግድ ሥራ አዋጅ ቁጥር 103/1990 (እንደተሻሻለ) የተሰጠውን ትርጉም ይይዛል፡፡

20/ “**ዕቃ**” ማለት ግዙፋዊ ህልዎት ያለው ማናቸውም የሚንቀሳቀስ ወይም የማይንቀሳቀስ ንብረት ሲሆን፣ የሚከተሉትን አይጨምርም፣

ሀ) ገንዘብን፣ ወይም

ለ) በገመድ፣ በኬብል፣ በሬዲዮ፣ በብርሃን ወይም በሌላ ማናቸውም የኤሌክትሮማግኔቲክ ዘዴ ወይም በተመሳሳይ ሌላ የቴክኒክ ዘዴ የሚተላለፍን ምርት፡፡

21. “የመንግስት ተቋም” ማለት የፌዴራል መንግስት የሚኒስቴር መስሪያ ቤት፣ መምሪያ፣ ኤጀንሲ ወይም ተቋም ወይም ሌላ በፌዴራል መንግስት ስር ያለ ማናቸውም ተቋም ወይም ተመሳሳይ የክልል መንግስት ተቋም ነው፤

22/ “**የዱቤ ግዢ ስምምነት**” የሚለው ሀረግ በካፒታል ዕቃ ኪራይ ንግድ ሥራ አዋጅ ቁጥር 103/1990 (እንደተሻሻለ) የተሰጠውን ትርጉም ይይዛል፡፡

23/ "**ወደ አገር ማስገባት**" እና "**አስመጪ**" የሚሉት በጉምሩክ ሕግ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፡፡

24/ " በአገር ውስጥ በጥቅል የሚሰጥ የቱሪዝም አገልግሎት" ማለት መጓጓዣን፤ ምግብን፤ ትራንስፖርትን፣ ጉብኝትን ወይም ሌሎች የቱሪስት አገልግሎቶችን የሚጨምር አገልግሎት ነው፤

25/ "**የግብአት ታክስ**" ማለት የተመዘገበን ሰው በሚመለከት፡-

ሀ) ተቀናሽ የሚሆን ግዢ ላይ ሊከፈል የሚገባውን ማንኛውንም አስተዳደራዊ ቅጣት ሳይጨምር ይህ ሰው ተቀናሽ የሚሆን ግዢ በሚፈጽምበት ጊዜ የከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ፤ እና

ለ) ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የተመዘገበው ሰው የግብአት ታክስ ሆኖ እንዲቆጠር የተወሰነ የገንዘብ መጠን ነው፡፡

26/ "**የግብአት ታክስ ተቀናሽ**" ማለት በግብአት ላይ የተከፈለና በዚህ አዋጅ ተቀናሽ እንዲሆን የተፈቀደ ታክስ ነው፡፡

27/ "**ኢንቮይስ**" ማለት ክፍያ የመፈፀም ግዴታ መኖሩን የሚገልጽ ማናቸውም ሰነድ ሲሆን፣ የታክስ ደረሰኝን ይጨምራል፡፡

28/ " **ከፍተኛ ግብይት ያለው ያልተመዘገበ ሰው**" ማለት፡

ሀ) ጠቅላላ አመታዊ የአቅርቦት መጠኑ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12 ንኡስ አንቀጽ 2 ከተመለከተው የገንዘብ መጠን በላይ የሆነ፤እና

ለ) ለታክሱ ያልተመዘገበ ሰው ወይም የመንግስት ተቋም ነው፡፡

29/ "**ገንዘብ**" ማለት፡-

ሀ) በገንዘብ ቅርስ ሰብሳቢነት የተሰማሩ ከሚይዙት፣ በኢንቬስትመንት መልክ ከሚያዝ ወይም ሌሎች ስለገንዘብ የመመራመር ፍላጐት ባላቸው ከሚያዘው ውጪ ያለ በኢትዮጵያ ውስጥ ወይም በሌላ አገር ሕጋዊ መገበያያ የሆነ ሣንቲም ወይም ወረቀት፣

ለ) የሀዋላ ወረቀት፣ የባንክ ድራፍት፣ የቃል ኪዳን ሰነድ፣ የፖስታ ቤት ሀዋላ ወይም የገንዘብ ክፍያ ማዘዣ፣

ሐ) የገንዘብ ዋጋ ያለው እና በሕግ መሠረት መንግሥት ለሚሰበሰባቸው ክፍያዎች የሚያገለግል ለሽያጭ የሚውል ቴምብር፣ቅጽ ወይም ካርድ፣

መ) ክፍያን ለመፈፀም እንዲያገለግል የተሰጠ ማናቸውም፣

(i) ክሬዲት ካርድ ወይም ዴቢት ካርድ፣ ወይም

(ii) ማናቸውም ሰው በሚያንቀሳቅሰው የባንክ ሒሣብ ገቢ ወይም ወጪ ማድረግ፡፡

30/ "**የውጤት ታክስ**" ማለት የተመዘገበን ሰው በሚመለከት፣

ሀ) ይህ ሰው ከሚያከናውነው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ሊሰበስብ የሚችለው የተጨማሪ እሴት ታክስ፣

ለ) ይህ ሰው ከውጭ አገር ለተሰጠው ወይም በኢትዮጵያ ነዋሪ ባልሆነ ሰው ኢትዮጵያ ውስጥ ላገኘው አቅርቦት ሊከፍል የሚገባው የተጨማሪ እሴት ታክስ፣ ወይም

ሐ) ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የተመዘገበው ሰው የውጤት ታክስ ሆኖ እንዲቆጠር የተወሰነ የገንዘብ መጠን ነው፡፡

31/ "**አስቀድሞ ክፍያ የተፈፀመበት የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት**" ማለት የስልክ ካርድ፣ የቅድሚያ ክፍያ ካርድ፣ ሒሣብ የመሙያ ካርድ ወይም ማናቸውም ሌላ አስቀድሞ ክፍያ የተፈፀመበት የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ሲሆን፣ በኤሌክትሮኒክ መንገድ የሚፈፀመውንም ይጨምራል፡፡

32/ "**ተቀባይ**" ማለት አቅርቦትን በሚመለከት አቅርቦቱ የተፈፀመለት ሰው ነው፡፡

33/ "**የተመዘገበ ሰው**" ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት የተመዘገበ ወይም የመመዝገብ ግዴታ ያለበት ሰው ነው፡፡

34/ "**የምዝገባ የገንዘብ መጠን**" በዚህ በአዋጅ አንቀጽ 12(2) የተመለከተው የምዝገባ የገንዘብ መጠን ነው፡፡

35/ "**ከሩቅ የሚሰጥ አገልግሎት**" ማለት ከኢትዮጵያ ውጪ በሚገኝ የንግድ ስራ ቦታ ባለ አቅራቢ በኢትዮጵያ ውስጥ ለሚገኝ ተቀባይ የተሰጠ አገልግሎት ነው፡፡

36/ "**በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት**" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 በተደነገገው መሰረት የአቅርቦቱ ተጠቃሚ ራሱ በቀጥታ ታክሱን የሚከፍልበት አቅርቦት ነው፡፡

37/ "**አገልግሎት**" ማለት ከዕቃ ወይም ከገንዘብ ውጪ የሆነ ማናቸውም ነገር ነው፡፡

38/ "**አቅራቢ**" ማለት አቅርቦትን በሚመለከት አቅርቦቱን የሚያከናውነው ሰው ነው፡፡

39/ "**አቅርቦት**" ማለት የዕቃ አቅርቦት፣ የአገልግሎት አቅርቦት ወይም በቀጥታ በገዥው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ነው፡፡

40/ "**የዕቃ አቅርቦት**" ማለት፣

ሀ) የዕቃ ሽያጭ፣ ልውውጥ ወይም የዕቃ ባለቤት የሆነ ሰው ዕቃውን በማስተላለፍ ረገድ ያለውን መብት በመጠቀም የሚያከናውነው ሌላ የማስተላለፍ ተግባር፣ ወይም

ለ) በዱቤ ግዥ ስምምነት ወይም በፋይናንስ ኪራይ ስምምነት አማካኝነት ዕቃዎችን በዱቤ የመግዛት ወይም የመከራየት ተግባር።

41/ "**የአገልግሎት አቅርቦት**" ማለት ከዕቃ ወይም ከገንዘብ አቅርቦት ውጪ ያለ ሌላ ማናቸውም ተግባር ሲሆን፣ የሚከተሉትን ይጨምራል።

ሀ) ማናቸውንም መብት መስጠት፣ ማስተላለፍ፣ ማቋረጥ ወይም መብት መጠየቅን መተው፣

ለ) የመገልገያ ቦታን ወይም ጥቅምን ለሌላ ማመቻቸት፣

ሐ) ማናቸውንም ሁኔታ መፍቀድ ወይም አንድን ድርጊት ከመፈፀም መታቀብ፣

መ) ከሙቀት ወይም ከኤሌክትሪክ የሚመነጭን ኃይል፣ ጋዝ ወይም ውሃ ማስተላለፍ ወይም ማቅረብ፣ ወይም

ሠ) አንድን ምርት በገመድ፣ በኬብል፣ በሬዲዮ፣ በብርሃን ወይም በሌላ የኤሌክትሮማግኔቲክ ዘዴ ወይም በተመሳሳይ የቴክኒክ ዘዴ ማስተላለፍ።

42/ "**የታክስ ባለስልጣን**" ማለት የአስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 1263/2014 የተቋቋመው የገቢዎች ሚኒስቴር ወይም ታክሱን ለማስተዳደር በገቢዎች ሚኒስቴር ውክልና የተሰጠው የክልል መንግስት ወይም የከተማ አስተዳደር ግብር ሰብሳቢ አካል ነው።

43/ "**የታክስ ክፍልፋይ**" ማለት ከዚህ በታች በተመለከተው ቀመር የሚከናወን የክፍልፋይ ስሌት ነው።

$$ሀ/(100 + ሀ)$$

ለዚህ ስሌት አፈፃፀም "ሀ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7(2) (ለ) መሠረት ተፈፃሚ የሚሆነው የተጨማሪ እሴት ታክስ መጣኔ ነው።

44/ "**የታክስ ደረሰኝ**" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 53 በተጣለበት ግዴታ መሠረት የተመዘገበ ሰው የሚሰጠው ሰነድ ነው።

45/ "**ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ**" የሚለው ሀረግ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተሰጠውን ትርጉም ይይዛል።

46/ "**ታክስ የሚከፈልበት ወደአገር የሚገባ ዕቃ**" ማለት

ሀ) ከታክሱ ነፃ ከሆነ ፤ ወይም

ለ) የኤሌክትሮኒክ የማከፋፈያ ገበያ ስራን የሚያከናውን የተመዘገበ ሰው እቃው ወደአገር ከመግባቱ በፊት ከተጠቃሚው የተጨማሪ እሴት ታክስ ከሰበሰበበት በኤሌክትሮኒክ ዘዴ የታዘዘ ዕቃ፤ ውጪ ያለ ዕቃ ነው፡፡

47/ "**ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት**" ማለት

ሀ) ከታክስ ነፃ ከተደረገ አቅርቦት ውጪ ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት በኢትዮጵያ ውስጥ የተመረተ ዕቃ ወይም አገልግሎት አቅርቦት፣ ወይም

ለ) በዚህ አዋጅ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት እንደሆነ የሚቆጠር አቅርቦት፣ ነው፡ ፡

48/ "**የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት**" ማለት መልዕክት፣ ስዕል፣ ድምጽ ወይም ማናቸውንም ሌላ መረጃ በገመድ፣ በሬዲዮ፣ በብርሃን፣ በኬብል ወይም በሌላ የኤሌክትሮማግኔቲክ ዘዴ ወይም በተመሳሳይ የቴክኒክ ዘዴ ማስተላለፍ፣ ማሠራጨት ወይም መቀበል ሲሆን፣

ሀ) የማስተላለፍ፣ የማሠራጨት ወይም የመቀበል አቅምን የመጠቀም መብትን የማዘዋወር ወይም የማስተላለፍ፣ ወይም

ለ) ከዓለም ዐቀፍ ወይም ከአገር አቀፍ የመረጃ መረብ ጋር የማገናኘት አገልግሎትን፣ ይጨምራል፡፡

ሆኖም የጽሑፍ፣ የስዕል፣ የድምፅ ወይም የመረጃ አቅርቦትን አይጨምርም፡፡

49/ "**የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አቅራቢ**" ማለት በኢትዮጵያ ወይም በሌላ አገር የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ለመስጠት ፈቃድ የተሰጠው ሰው ነው፡፡

50/ **የንግድ ዕቃ** " ማለት

ሀ). ማንኛውም የተመረተ፣ የተፈበረከ፣ የተገዛ ወይም ለማምረት፣ ለመሸጥ ወይም ለመለወጥ በማናቸውም ሁኔታ የተገኘ ዕቃ፣

ለ). በማምረት ወይም በመፈብረክ ሂደት ውስጥ ጥቅም ላይ የሚውል ማንኛውም ጥሬ ዕቃ ወይም አላቂ እቃ፣ ወይም

ሐ). ለጭነት ወይም ለሥራ የሚገለግሉ እንስሳትን ሳይጨምር ማንኛውም እንስሳ፣ነው

51/ "**የተጨማሪ እሴት ታክስ** ወይም **የተ.እ.ታ.**" ማለት በዚህ አዋጅ የተጣለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ነው፡፡

52/ " **ቫውቸር**" ማለት በአምጪው ለእቃ ወይም ለአገልግሎት ክፍያ ብቻ ሊውል የሚችል ቫውቸር፤ ቴምብር፤ ምትክ ሰነድ፤ ኩፓን ወይም ሌላ ተመሳሳይ ነገር ሲሆን፤

በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ የሚሰጡትን እና የቴሌኮሚኒኬሽን የቅድሚያ ክፍያ ካርድን ይጨምራል፤ ሆኖም የፓስታ ቴምብርን አይጨምርም፡፡

53/ “**የዜሮ መጣኔ አቅርቦት**” በዚህ አዋጅ አንቀጽ 8 በተደነገገው መሠረት ዜሮ መጣኔ ተፈፃሚ እንዲሆንበት የተደረገ ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ 1 የተመለከተ አቅርቦት ነው፡፡

54/ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የነሐሴ እና የጳጉሜ ወራት በአንድነት ተደምረው እንደ አንድ ወር ይቆጠራሉ፡፡

55/ በዚህ አዋጅ ጥቅም ላይ የዋሉ ቃላትና ሐረጐች በታክስ አስተዳደር አዋጅ ትርጉም የተሰጣቸው ከሆነ በታክስ አስተዳደር አዋጁ የተሰጣቸው ትርጉም ይኖራቸዋል፡፡

56/ በወንድ ጾታ የተገለፀ ማናቸውም ድንጋጌ የሴት ጾታንም ይጨምራል፡፡

57/ በዚህ አዋጅ አንድ ሕግ ወይም የሕግ ድንጋጌ ሲጠቀስ፣ የዚህን ሕግ ወይም ድንጋጌ ሁሉንም ማሻሻያዎች ይጨምራል፡፡ ሕጉ ወይም ድንጋጌው በሌላ አዲስ ሕግ ወይም ድንጋጌ ከተተካም በዚህ አዋጅ የተመለከተው ማጣቀሻ፣ የተካውን ሕግ ወይም ድንጋጌ እንደሆነ ይቆጠራል፡፡

3. <u>የተፈጻሚነት ወሰን</u>

1/ በዚህ አዋጅ የተጣለው የተጨማሪ እሴት ታክስ በኢትዮጵያ የግዛት ክልል ውስጥ በሚከናወን ታክስ የሚከፈልበት ግብይት፤ ታክስ የሚከፈልበት ወደአገር የሚገባ እቃ እንዲሁም በቀጥታ በገዢው ታክስ በሚከፈልበት ኢትዮጵያ ውስጥ ቋሚ የስራ ቦታ ሳይኖረው በውጭ አገር ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት በሚያከናውን ሰው በሚከናውን አቅርቦት ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

2/ በዚህ አዋጅ የተጣለው የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚወሰነው እና የሚሰበሰበው እንደአግባብነቱ በገቢዎች ሚኒስቴር እና በጉምሩክ ኮሚሽን ይሆናል፡፡ ሆኖም የገቢዎች ሚኒስቴር ስለእርሱ ሆነው የተጨማሪ እሴት ታክስን እንዲወስኑ እና እንዲሰበስቡ ለክልል የገቢዎች ቢሮዎች ውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

4. <u>የግብይት ዋጋ</u>

1/ በዚህ አንቀጽ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የአንድ አቅርቦት የግብይት ዋጋ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ጠቅላላ ድምር ይሆናል፡፡

ሀ) ማናቸውም ሰው በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ለአቅርቦቱ የከፈለው ወይም የሚከፍለው የገንዘብ መጠን፣

ለ) ማናቸውም ሰው በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ለአቅርቦቱ በዓይነት የከፈለው ወይም የሚከፍለው ትክክለኛ የገበያ ዋጋ፣

ሐ) ለአቅርቦቱ የተከፈለው ወይም የሚከፈለው የአገልግሎት ክፍያ፣

መ) በአቅርቦቱ ምክንያት የተከፈለው ወይም የሚከፈለው ቀረጥ፣ የኤክሳይዝ ታክስ፣ ሱር ታክስ፣ የአገልግሎት ክፍያ፣

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተው የአቅርቦቱ የግብይት ዋጋ በአቅርቦቱ ላይ የተከፈለውን ወይም ሊከፈል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ አይጨምርም፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ከተመለከተው የአቅርቦቱ የግብይት ዋጋ ላይ አቅርቦቱ በተከናወነ ጊዜ የተፈቀደው የዋጋ ቅናሽ ወይም ተመላሽ ተቀናሽ መደረግ አለበት፡፡

4/ አቅርቦቱ ከተከናወነ በኂላ ከአቅርቦቱ ዋጋ ላይ የተፈቀደው ተቀናሽ፣ ተመላሽ ወይም ሌላ ማስተካከያ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 43 እና 44 በተመለከተው የማስተካከያ ድንጋጌ መሠረት ሊሰላ ይገባል፡፡

5/ አቅራቢው የተቀማጩን ገንዘብ ለአቅርቦቱ ክፍያ እንዲውል ካላደረገ በስተቀር የአቅርቦት የግብይት ዋጋ በተቀማጭ ገንዘብነት የተከፈለውን ወይም የሚከፈለውን የገንዘብ መጠን አይጨምርም።

6/ ከአቅርቦት ጋር በተያያዘ የተከፈለ ወይም ሊከፈል የሚገባ መያዣ ለአቅራቢው ቀሪ እንዲሆን ከተደረገ የአዋጁ አንቀጽ 35 ድንጋጌ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

7/ የአዋጁ አንቀጽ 20(7) ተፈፃሚ የሚሆንበትን የዱቤ ግዢ ስምምነት ወይም የፋይናንስ ሊዝ በሚመለከት የዕቃው አቅርቦት ዋጋ በስምምነቱ ወይም በኪራዩ ውል መሠረት የሚከፈለውን የፋይናንስ አገልግሎት ክፍያ አይጨምርም፡፡

8/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

ሀ) “**የኤክሳይዝ ታክስ**” ማለት በኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ ቁጥር 1186/2012፣ እና በማሻሻያው የተጣለው የኤክሳይዝ ታክስ ነው፡፡

ለ) “**ሱር ታክስ**” ማለት ወደአገር በሚገቡ ዕቃዎች ላይ ሱር ታክስ ለማስከፈል በወጣው የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 133/2007 እና በማሻሻያው የተጣለ ሱር ታክስ ነው፡፡

5. በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት

1/ በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የሚባለው የሚከተለው የአገልግሎት አቅርቦት ነው፡፡

ሀ) የተመዘገበ ሰው ቢሆንም ባይሆንም፤አቅርቦቱ የተከናወነው ከኢትዮጵያ ውጪ ባለ፤ በኢትዮጵያ ውስጥ በቋሚነት በሚሠራ ድርጅት አማካኝነት ታክስ የሚከፈልበትን የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ በማያከናውን ሰው አማካኝነት ከሆነ፣

ለ) አቅርቦቱ የተሰጠው ለተመዘገበ ሰው፤ለመንግስት ተቋም ወይም ከፍተኛ ግብይት ላለው ያልተመዘገበ ሰው ከሆነ፣ እና

ሐ) አቅርቦቱ በኢትዮጵያ ውስጥ ከሚገኝ የንግድ ሥራ ቦታ ቢሰጥ ኖሮ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የሆነ እንደሆነ ነው፡፡

2/ የተመዘገበ ወይም ከፍተኛ ግብይት ያለው ያልተመዘገበ ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ እና ከኢትዮጵያ ውጪ ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ የሚያከናውን ሆኖ፤ ከኢትዮጵያ ውጪ የሚያከናውነው የስራ እንቅስቃሴ (ከዚህ በኋላ " የውጭ አገር የስራ ክፍል" ተብሎ የሚጠራው) ኢትዮጵያ ውስጥ ላለው የስራ እንቅስቃሴ (ከዚህ በኋላ " ኢትዮጵያ የሚገኝ የስራ ክፍል" ተብሎ ለሚጠራው) የውስጥ አገልግሎት የሚሰጥ ከሆነ ፤ የተሰጠው የውስጥ አገልግሎት ከታክሱ ነጻ የተደረገ ካልሆነ በስተቀር በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ይሆናል፡፡

3) የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) ተግባራዊ በሚሆንበት ጊዜ ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም በውጭ አገር የስራ ክፍል እና በኢትዮጵያ የስራ ክፍል መካከል የተደረገው አቅርቦት በሁለት ግንኙነት ባላቸው ሰዎች መካከል የተከናወነ ግብይት ሆኖ ይቆጠራል፡፡

6. <u>ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ማናቸውም በተከታታይነት ወይም በመደበኛነት እና በሙሉ ወይም በከፊል የግብይት ዋጋን በማስከፈል አንድ ሰው ለሌላ ሰው የሚያቀርበው ወይም ለማቅረብ የሚፈልገው ዕቃ ወይም አገልግሎት ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ ይሆናል፡፡

2/ ማናቸውም ሰው ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ በማስጀመር፣ በማቋረጥ ወይም መልሶ በማደራጀት ረገድ የሚያከናውነው ማናቸውም ሥራ ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት የተከናወነ እንደሆነ ይቆጠራል፡፡

3/ የሚከተሉት ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ ሆነው አይቆጠሩም፡፡

ሀ) ተቀጣሪ የሚያከናውነው ሥራ

ለ) ማናቸውም ግለሰብ ለትርፍ ጊዜ ማሳለፊያ ወይም ለመዝናናት የሚያከናውነው እንቅስቃሴ፣

ሐ) ከግለሰብ ውጪ ማናቸውም ሌላ ሰው የማህበረተኞቹን ወይም የባለቤቶቹን ወይም ግንኙነት ያላቸውን ሰዎች የትርፍ ጊዜ ፍላጐት ለማርካት የሚያከናውነው ተግባር ወይም የመዝናኛ እንቅስቃሴ፣

ክፍል ሁለት
ታክስ ስለመጣል እና ከታክስ ነፃ ስለማድረግ

7. የተጨማሪ እሴት ታክስ ስለመጣል

1/ ከዚህ በታች በተዘረዘሩት ላይ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) በተመለከተው የማስከፈያ መጣኔ የተጨማሪ እሴት ታክስ ተጥሏል፡፡

ሀ) በተመዘገበ ሰው የሚከናወን ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት፤

ለ) ማናቸውም ሰው ወደአገር በሚያስገባው ዕቃ፤ እና

ሐ) ለተመዘገበ ሰው፣ ለመንግስት ተቋም ወይም ከፍተኛ ግብይት ላለው ያልተመዘገበ ሰው የሚቀርብ በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት፡፡

2/ የተጨማሪ እሴት ታክስ የማስከፈያ መጣኔ የሚከተለው ይሆናል፣

ሀ) የዜሮ የማስከፈያ መጣኔ ተፈፃሚ በሚደረግባቸው አቅርቦቶች ላይ፣ ዜሮ በመቶ፣ ወይም

ለ) በሌሎች ማናቸውም አቅርቦቶች 15 በመቶ፡፡

3/ ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት፣ ወደአገር በሚገባ ዕቃ ወይም በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ላይ የሚከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚሰላው በዕቃው ወይም ወደ አገር በሚገባው አቅርቦት ዋጋ ላይ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተመለከተውን የማስከፈያ መጣኔ ተፈፃሚ በማድረግ ይሆናል፡፡

4/ ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት ላይ ተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ የሚቋቋመው አቅርቦቱ በተከናወነ ጊዜ ሲሆን፣ ታክሱ አቅርቦቱን ባከናወነው የተመዘገበ ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 60(1) መሠረት ገቢ መደረግ አለበት፡፡

5/ በማናቸውም ሕግ የተመለከተው ቢኖርም፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የተመዘገበው ሰው ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት ላይ የከፈለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ የአቅርቦቱ ተጠቃሚ ከሆነው ሰው መልሶ የመጠየቅ መብት አለው፡፡

6/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 የተመለከተው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 14(2) በተደነገገው መሠረት በታክሱ ባለስልጣን የተመዘገበ ሰው ከመመዝገቡ በፊት ያከናወነውን ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ በሚመለከት ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

7/ ወደአገር በሚገባ አቅርቦት ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ የሚቋቋመው አቅርቦቱ ወደአገር በገባበት ጊዜ ሲሆን፣ አስመጪው ታክሱን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 60(2) በተደነገገው መሠረት መክፈል አለበት፡፡

8/ በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ የሚቋቋመው አቅርቦቱ በተከናወነ ጊዜ ሲሆን፣ አገልግሎቱን ያገኘው የተመዘገበ ሰው፤ የመንግስት ተቋም ወይም ከፍተኛ ግብይት ያለው ያልተመዘገበ ሰው ታክሱን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 60(1) በተደነገገው መሠረት መክፈል አለበት፡፡

8. ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ የሚሆንበት አቅርቦት

1/ ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ 1 የተመለከቱ አቅርቦቶች ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ ይደረግላቸዋል፡፡

2/ በአቅርቦቱ ላይ ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ እንዲሆን ያደረገ የተመዘገበ ሰው በታክሱ ባለስልጣን ተቀባይነት ያላቸውን አቅርቦቱ ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ እንዲሆንለት ለማድረግ ያስቻሉትን የሰነድ ማስረጃዎች መቀበል እና መያዝ አለበት፡፡

9. ከታክስ ነፃ የሆኑ አቅርቦቶች

1/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ 2 የተዘረዘሩ አቅርቦቶች ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ ተደርገዋል፡ ፡

2/ አንድ አቅርቦት ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ የሚደረግለት እንዲሁም ከታክሱ ነፃ የተደረገ ከሆነ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ዜሮ የማስከያ ልክ ብቻ ተፈፃሚ እንዲሆንለት ይደረጋል፡፡

10. ከታክሱ ነፃ የሆነ ወደአገር የሚገባ ዕቃ

ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ 3 የተዘረዘሩ ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ ተደርገዋል፡፡

11. በሌሎች ሕጎች የተቋቋሙ ከታክስ ነፃ የመሆን መብቶች ወይም ችሮታዎች ተፈፃሚት የሌላቸው ስለመሆኑ፡፡

1/ ይህ አዋጅ ሥራ ላይ ከመዋሉ በፊት ወይም ይህ አዋጅ ሥራ ላይ ከዋለ በኋላ በወጣ ሕግ ውስጥ ያለ አንድ አቅርቦት ወይም አቅርቦቶች ወይም ወደአገር የሚገባ ዕቃ ወይም ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች ወይም ከውጭ አገር የሚሰጡ አገልግሎቶች ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ እንደሆኑ ወይም ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ እንደሚደረግላቸው ወይም ዝቅተኛ የተጨማሪ እሴት ታክስ የማስከፈያ መጣኔ የሚጣልባቸው መሆኑን የሚደነግግ አንቀጽ በዚህ አዋጅ ይህ መብት ካልተቋቋመ በስተቀር ተፈፃሚነት አይኖረውም፡፡

2/ ይህ አዋጅ ሥራ ላይ ከመዋሉ በፊት ወይም ይህ አዋጅ ሥራ ላይ ከዋለ በኋላ በወጣ ሕግ ውስጥ ያለ አንድ ሰው ወይም ሰዎች ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ የተደረጉ ወይም ዝቅተኛ የተጨማሪ እሴት ታክስ መጣኔ ተፈፃሚ የሚደረግላቸው መሆኑን የሚደነግግ አንቀጽ በዚህ አዋጅ ይህ መብት ካልተቋቋመ በስተቀር ተፈፃሚነት አይኖረውም፡፡

3/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "ዝቅተኛ የተጨማሪ እሴት ታክስ መጣኔ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7(2) (ለ) ከተመለከተው ያነሰ የማስከፈያ መጣኔ ማለት ነው፡፡

ክፍል ሦስት
ስለመመዝገብ

12. የመመዝገብ ግዴታ

1/ ማናቸውም ሰው ከዚህ በታች የተዘረዘረውን የሚያሟላ ከሆነ የመመዝገብ ግዴታ አለበት፡፡

ሀ) በማናቸውም የ12 ወራት ጊዜ መጀመሪያ በዚህ ሰው የሚከናወነው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ጠቅላላ ድምር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ከተመለከተው የገንዘብ መጠን ሊበልጥ እንደሚችል የሚያሳምን ምክንያት ሲኖር፣ ወይም

ለ) በማናቸውም የ12 ወራት ጊዜ መጨረሻ ወይም ከዚህ ባነሰ ጊዜ ውስጥ በዚህ ሰው የተከናወነው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ጠቅላላ ድምር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 ከተመለከተው የገንዘብ መጠን የሚበልጥ ሆኖ ሲገኝ፡፡

2/ ለተጨማሪ እሴት ታክስ የመመዝገብ ግዴታ የሚኖረው ብር 2,000,000 (ሁለት ሚሊዮን ብር) የጠቅላላ አቅርቦት ድምር ሲኖር ወይም ሚኒስቴሩ በመመሪያ የሚወስነው ሌላ ታክስ የሚከፈልበት የአቅርቦት የገንዘብ መጠን ያለው ሰው ነው፡፡

3/ የታክሱ ባለስልጣን አንድ ሰው የመመዝገብ ግዴታ ከሚያስከትለው የገንዘብ መጠን መድረሱን በሚያሰላበት ጊዜ ከዚህ ሰው ጋር ግንኙነት ያለው ሰው ያከናወነውን ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ጨምሮ መደመር አለበት፡፡

4/ አንድ ሰው የመመዝገብ ግዴታ የሚያስከትለው የገንዘብ መጠን ላይ መድረሱ በሚሰላበት ጊዜ የሚከተሉት ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች ከግምት ውስጥ አይገቡም፡፡

ሀ) ይህ ሰው ለሚያከናውነው ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ ጥቅም ላይ የዋለን የካፒታል ዕቃ ሽያጭ የሚመለከት ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት፣

ለ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አንድ ሰው የሚያከናውነውን ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ በከፊል ወይም ሙሉ በሙሉ በመሸጡ ምክንያት ወይም ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ በዘላቂነት በማቆሙ ምክንያት የሚኖረውን ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት፣

5/ የአንድ ሰው ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ ወይም የዚህ ሰው ከፊል ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ በሙሉ ወይም በከፊል ገዝቶ መሸጥ በሚሆንበት ጊዜ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 (ለ) ድንጋጌ ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ በሙሉ ውይም በከፊል ገዝቶ በመሸጥ ተግባር ላይ ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

6/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የመመዝገብ ግዴታ ያለበት ሰው የመመዝገብ ግዴታ ከሚኖርበት ቀን አንስቶ በ7 ቀናት ውስጥ የፀደቀውን ቅጽ በመጠቀም ወይም በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ ለታክሱ ባለስልጣን የምዝገባ ማመልከቻ ማቅረብ አለበት፡፡

13. <u>በፈቃደኝነት ስለመመዝገብ</u>

1/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 11 መሠረት የመመዝገብ ግዴታ የሌለበት ሰው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የሚያከናውን ከሆነ ወይም ለማከናወን ያቀደ ከሆነ በፈቃደኝነት ለመመዝገብ ለታክሱ ባለስልጣን ማመልከቻ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

2/ አንድ ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የምዝገባ ማመልከቻ ሊያቀርብ የሚችለው የዚህ ሰው በዓመቱ ያከናወነው ወይም ሊያከናውን የሚችለው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦቱ ዋጋ ከብር 1,000,000 (አንድ ሚሊዮን ብር) የሚበልጥ ሲሆን፣ ነው፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የሚቀርበው ማመልከቻ የፀደቀውን ቅጽ በመጠቀም መቅረብ አለበት፡፡

14. <u>የምዝገባ አፈፃፀም</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12 መሠረት የምዝገባ ማመልከቻ የቀረበለት የታክስ ባለስልጣን አመልካቹ የመመዝገብ ግዴታ ያለበት መሆኑን ሲያምንበት ይመዘግበዋል፡፡

2/ የታክሱ ባለስልጣን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12 መሠረት የመመዝገብ ግዴታ ያለበት ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12(6) በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ለመመዝገብ ማመልከቻ ያላቀረበ መሆኑን ሲያረጋግጥ በራሱ ውሳኔ እንዲመዘገብ ያደርጋል፡፡

3/ የታክሱ ባልስልጣን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 13 መሰረት የምዝገባ ማመልከቻ ያቀረበ ሰው የሚከተሉትን ሁኔታዎች ማሟላቱን ሲያረጋግጥ መመዝገብ አለበት፡፡

ሀ) አመልካቹ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 13(2) የተመለከቱትን ሁኔታዎች የሚያሟላ ከሆነ፣

ለ) አመልካቹ የኢንተርኔት አድራሻን ወይም የማህበራዊ ሚዲያ አድራሻን ጨምሮ ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ የሚያከናውንበት ቋሚ አድራሻ ያለው ከሆነ፣

ሐ) አመልካቹ ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ ማከናወን የጀመረ ከሆነ፣

(1) የሥራ እንቅስቃሴውን የሚያሳዩ ተገቢ ሰነዶችን የያዘ ከሆነ፣ እና

(2) በታክስ ሕጐች የተጣሉበትን ግዴታዎች የተወጣ ከሆነ፣ እና

መ) ተገቢ የሆነ ሰነዶችን መያዝ እና በቋሚነት እና አስተማማኝ በሆነ ሁኔታ የተጨማሪ እሴት ታክስ ገቢን ማሳወቅን ጨምሮ አመልካቹ በዚህ አዋጅ እና አዋጁን መሠረት በማድረግ በወጡ ደንቦችና መመሪያዎች የተጣሉበትን ግዴታዎች የሚወጣ መሆኑን የሚያሳምኑ መረጃዎች ያሉ ከሆነ ነው፡፡

4/ የታክሱ ባለስልጣን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12 እና 13 መሠረት የምዝገባ ማመልከቻ ከቀረበለት ቀን አንስቶ በ21 ቀናት ውስጥ በቀረበው ማመልከቻ ላይ የተሰጠውን ውሳኔ የሚገልጽ ምላሽ ለአመልካቹ መስጠት አለበት፡፡

5/ የታክሱ ባለስልጣን በዚህ አንቀጽ መሠረት ለተመዘገበው ሰው በደንቡ የተዘረዘሩ መረጃዎችን የያዘ የተጨማሪ እሴት ታክስ የምስክር ወረቀት መስጠት አለበት፡፡

6/ ከአንድ የንግድ ሥራ ቦታ በላይ ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ የሚያከናውን የተመዘገበ ሰው የፀደቀውን ቅጽ በመጠቀም ለእያንዳንዱ የንግድ ሥራ ቦታ የሚያገለግል የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ የምስክር ወረቀት ቅጂ እንዲሰጠው ለታክሱ ባለስልጣን ማመልከቻ ማቅረብ የሚችል ሲሆን፣ የታክሱ ባልስልጣንም ቅጂ ወይም ቅጂዎችን መስጠት አለበት፡፡

7/ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም አንድ ሰው "የተመዘገበ ሰው" ነው ሊባል የሚችለው፡-

ሀ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ወይም (3) መሠረት ለተመዘገበ ሰው በዚህ ሰው የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ላይ ከተመለከተው ቀን ጀምሮ፣ወይም

ለ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት ለተመዘገበ ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12 (1) በተደነገገው መሠረት ይህ ሰው የመመዝገብ ግዴታ ከተጣለበት የመጀመሪያ ቀን ጀምሮ ነው፡፡

15. <u>የተመዘገበ ሰው ግዴታዎች</u>

1/ ታክስ የሚከፈልበትን የስራ እንቅስቅሴ በማይንቀሳቀስ የስራ ቦታ የሚያከናውን ማናቸውም የተመዘገበ ሰው፡-

ሀ) ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ በሚያካሂድበት ዋንኛ የስራ ቦታ በግልጽ በሚታይ ሥፍራ ዋንኛውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ የምስክር ወረቀት የመለጠፍ፣

ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 14(6) መሠረት የተሰጠውን የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ቅጂ ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ

በሚያካሂድባቸው ሌሎች የስራ ቦታዎች ሁሉ በግልጽ በሚታይ ሥፍራ የመለጠፍ፣ ግዴታ አለበት፡፡

2/ የተመዘገበ ሰው ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበበትን ዝርዝር መረጃ ታክስ የሚከልበትን ስራ በሚያከናውንበት ዌብሳይት እና የማህበራዊ ሚዲያ አድራሻ ላይ ማስፈር አለበት፡፡

3/ በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ 10 ከተዘረዘሩት መረጃዎች በተጨማሪ በሚከተሉት መረጃዎች ላይ ለውጥ ሲያጋጥም የተመዘገበ ሰው ይህንኑ በ30 ቀን ጊዜ ውስጥ ለታክሱ ባለስልጣን ማስታወቅ አለበት፡፡

ሀ) የተመዘገበው ሰው የስልክ ቁጥር፣ የፋክስ ቁጥር፣ የኤሌክትሮኒክ እና ሌሎች የግንኙት አድራሻዎች፣

ለ) አዳዲስ ቅርንጫፎችን ወይም የሥራ ክፍሎችን መክፈትና መዝጋትን እንዲሁም የኢንተርኔት ወይም የማህበራዊ ሚዲያ አድራሻ መለወጥን ጨምሮ የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ በሚያከናውንበት ቦታ ወይም በሚያከናውንባቸው ቦታዎች፣

ሐ) የተመዘገበው ሰው የንግድ ሥራ ባህሪ፣ እና

መ) በታክሱ ባለስልጣን በሚወጣ መመሪያ የሚዘረዘሩ ሌሎች መረጃዎች፣

16. <u>የተመዘገበ ሰው ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ ሲያቆም ስለሚሰጥ ማስታወቂያ</u>

1/ የተመዘገበ ሰው ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ ማካሄዱን ሙሉ በሙሉ ሲያቆም ይህንኑ ለታክሱ ባለስልጣን ማስታወቅ አለበት፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የተመዘገበ ሰው የሚሰጠው ማስታወቂያ፣

ሀ) በተፈቀደው ቅጽ በመጠቀም የሚቀርብ፣

ለ) የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበትን ሁሉንም እንቅስቃሴ ማካሔዱን ሙሉ በሙሉ ያቆመበትን ቀን፣

ሐ) በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ለ) ከተመለከተው ቀን ጀምሮ በሚቆጠር 12 ወራት ውስጥ የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ ለማከናወን ፍላጎት ያለው ወይም የሌለው መሆኑን የሚገለጽ ሲሆን፣ እና

መ) የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ ሙሉ በሙሉ ካቆመበት ቀን አንስቶ በ7 ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ የታክሱ ባለስልጣን ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ ሙሉ በሙሉ ያቆመን የተመዘገበ ሰው የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ የምስክር ወረቀት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 መሠረት

የሚቀርብለትን ማስታወቂያ መሠረት በማድረግ ወይም በራሱ አነሳሽነት ለተመዘገበው ሰው የጽሑፍ ማስታወቂያ በመስጠት ለመሠረዝ ይችላል፡፡

4/ የታክሱ ባለስልጣን የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ ሙሉ በሙሉ ካቆመበት ቀን አንስቶ በ12 ወራት ጊዜ መልሶ የሚጀምር መሆኑን የሚያሳምን በቂ ምክንያት ካገኘ የተመዘገበውን ሰው የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ላለመሠረዝ ሊወስን ይችላል፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት የተሰጠ የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ የምስክር ወረቀትን የመሠረዝ ውሳኔ ተፈፃሚ የሚሆነው የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ ካቆመበት የሒሣብ ጊዜ የመጨረሻ ቀን ወይም በስረዛው ውሳኔ ማስታወቂያ ከተገለፀው ቀን ጀምሮ ይሆናል፡፡

17. <u>የመመዝገብ ግዴታን ከሚያስከትለው የገንዘብ መጠን በታች በመሆን ምክንያት ስለሚቀርብ የምዝገባ ሥረዛ ማመልከቻ</u>

1/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የተመዘገበ ሰው የሚያከናውነው ዓመታዊ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ዋጋ የመመዝገብ ግዴታን ከሚያስከትለው የገንዘብ መጠን ሲወርድ የተመዘገበው ሰው የተፈቀደውን ቅጽ በመጠቀም ምዝገባው እንዲሰረዝለት ሊያመለክት ይችላል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ምዝገባ እንዲሰረዝ ጥያቄ ሊቀርብ የሚችለው ምዝገባው ከተከናወነበት ቀን ጀምሮ ከሚቆጠር የ2 ዓመት ጊዜ በኋላ ነው፡፡

3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 ቢኖርም ለተጨማሪ እሴት ታክስ የመመዝገብ ግዴታ ያለበት መሆኑን በማመን በስህተት የተመዘገበ ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የምዝገባ ሥረዛ ማመልከቻውን ከተመዘገበበት ቀን በኋላ የመጀመሪያውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ገቢ ማስታወቂያ ማቅረብ ከሚገባው ቀን በፊት ሊያቀርብ ይችላል፡፡

4/ የታክሱ ባለስልጣን የተመዘገበው ሰው በአንድ ዓመት ውስጥ ያከናወነው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ዋጋ የመመዝገብ ግዴታን ከሚያስከትለው የገንዘብ መጠን በታች መሆኑን ሲያምንበት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ምዝገባው እንዲሠረዝ ተገቢውን ማመልከቻ ላቀረበው የተመዘገበ ሰው ማስታወቂያ በመስጠት ምዝገባውን ሊሰርዝ ይችላል፡፡

5/ የታክሱ ባለስልጣን የተመዘገበው ሰው በአንድ ዓመት ውስጥ ያከናወነው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ዋጋ የመመዝገብ ግዴታን ከሚያስከትለው የገንዘብ መጠን በታች ሲሆን፣ እንዲሁም የታክሱ ባለስልጣን ከሚከተሉት ሁለቱ ወይም ከሁለቱ አንዱ መፈፀማቸውን፡ ሲያምንበት-

ሀ) የተመዘገበው ሰው ተገቢ የሆኑ የተጨማሪ እሴት ታክስ መረጃዎችን ያለመያዙን፣

ለ) የተመዘገበው ሰው በመደበኛነት እና በአስተማማኝነት የተጨማሪ እሴት ታክስ ገቢውን የማያስታውቅ መሆኑን፣ ሲያምንበት፣ በራሱ ተነሳሽነት ለተመዘገበው ሰው የጽሑፍ ማስታወቂያ በመስጠት ምዝገባውን ሊሠረዝ፣ ይችላል፡፡

6/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚከናወን የምዝገባ ሥረዛ ተፈፃሚ የሚሆነው በሥረዛ ማስታወቂያው ከተመለከተው ቀን ጀምሮ ይሆናል፡፡

18. <u>ምዝገባው የተሰረዘበት ሰው ግዴታዎች</u>

1/ አንድ ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 16 ወይም 17 መሠረት የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ የተሰረዘበት እንደሆነ፣

ሀ) ታክስ የሚከፈልበትን የስራ እንቅስቃሴ ለማከናወን የሚጠቀምባቸውን ማናቸውንም ሰነዶች እና ማናቸውንም ዌብሳይት እና ማህበራዊ ሚዲያ ጨምሮ በማናቸውም መልኩ ይህ ሰው ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ መሆኑን የሚገልፁ ድርጊቶችን ወዲያውኑ ማቆም፣

ለ) ምዝገባው ከተሰረዘበት ቀን አንስቶ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ወይም የታክሱ ባለስልጣን በሚሰጠው የጽሑፍ ማስታወቂያ በሚገለጽ ቀደም ያለ ሌላ ጊዜ ውስጥ፣ የፀደቀውን ቅጽ በመጠቀም የመጨረሻውን የተጨማሪ እሴት ታክስ የገቢ ማስታወቂያ ማቅረብ እና የሚፈለግበትን የተጨማሪ እሴት ታክስ መክፈል፣ እና

ሐ) የተሰጠውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ዋነኛ የምዝገባ የምስክር ወረቀት እና የዚህን የምስክር ወረቀት ይፋ ቅጂዎች ወዲያውኑ ለታክሱ ባለስልጣን የመመለስ፣ ግዴታ አለበት፡፡

2/ የተመዘገበ ሰው የተጨማሪ እሴት ታክስ ገቢውን በማስታወቅ እና የተጨማሪ እሴት ታክስን በመክፈል ረገድ ያለበትን ግዴታ ጨምሮ ምዝገባው ፀንቶ በነበረበት ጊዜ ውስጥ ካከናወናቸው ተግባራት ወይም ካልፈፀማቸው ግዴታዎች ጋር በተያያዘ የሚኖርበት ግዴታ እና ተጠያቂነት ምዝገባው በመሰረዙ ምክንያት ቀሪ አይሆኑም፡፡

19. <u>ምዝገባ በሚሠረዝበት ጊዜ እንደተከናወኑ ስለሚቆጠሩ ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 16 እና 17 መሠረት የተመዘገበ ሰው የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ የተሰረዘ እንደሆነ ምዝገባው በተሰረዘ ጊዜ በእጁ የሚገኙት የንግድ ዕቃዎች እና የካፒታል ዕቃዎች ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች እንደሆኑ ይቆጠራል፡፡ ሆኖም እነዚህ ዕቃዎች ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች እንደሆኑ የሚቆጠረው የተመዘገበው

ሰው እነዚህን የንግድ ዕቃዎች ወይም የካፒታል ዕቃዎች ሲገዛ ወይም ወደአገር ሲያስገባ ለከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ተቀናሽ (ክሬዲት) ያገኝ ወይም የንግድ ዕቃዎችን በሚመለከት ለእነዚህ ዕቃዎች ማምረቻ የዋሉ ግብአቶችን ሲገዛ ወይም ወደአገር ሲያስገባ ለከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ተቀናሽ ያገኝ እንደሆነ ነው።

2/ የተመዘገበው ሰው ምዝገባው ከመሰረዙ በፊት ባለው ጊዜ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የንግድ ዕቃዎች ወይም የካፒታል ዕቃዎች ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች እንዲሆኑ የማድረግ ተግባር ያከናወነ እንደሆነ ተደርጎ ይቆጠራል።

3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ተፈፃሚ ሲሆን፣ ምዝገባው በተሰረዘ ጊዜ የንግድ ዕቃዎች በእጁ የሚገኙ የተመዘገበ ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) በተመለከተው ጊዜ እነዚህን ዕቃዎች በሚገዛበት ወይም ወደአገር በሚያስገባበት ጊዜ ለከፈለው የግብአት ታክስ ካገኘው ቅናሽ ለእነዚህ የንግድ ዕቃዎች ማምረቻ በዋለው ግብአት ላይ ለከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ካገኘው ቅናሽ ጋር ተመጣጣኝ የሆነ የውጤት ታክስ እንደተቀበለ ይቆጠራል።8

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ የተመዘገበ ሰው ምዝገባ በሚሰረዝበት ጊዜ በእጁ የሚገኙ የካፒታል ዕቃዎችን በሚመለከት ተፈፃሚ በሚደረግበት ጊዜ የተመዘገበው ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) በተመለከተው ጊዜ በእጁ ለሚገኙ የካፒታል ዕቃዎች ከዚህ በታች በተመለከተው ቀመር መሠረት የውጤት ታክስ እንደተቀበለ ይቆጠራል።

$$ሀ \times {}^{ለ}/_{ሐ}$$

ሀ - የተመዘገበው ሰው የካፒታል ዕቃዎችን በገዛበት ጊዜ ያገኘው የግብአት ታክስ ተቀናሽ፣

ለ - በገቢ ግብር አዋጅ መሠረት የሚወሰን የተመዘገበው ሰው ምዝገባ በተሰረዘበት ጊዜ የካፒታል ዕቃዎች ያላቸው የተጣራ የመዝገብ ዋጋ፣ እና

ሐ) የካፒታል ዕቃዎች የተገዙበት ወይም የተገኙበት ዋጋ፣

ክፍል አራት
አቅርቦትን የሚመለከቱ ጠቅላላ ድንጋጌዎች

20. ቅይጥ አቅርቦቶች

1/ አገልግሎትን ከማቅረብ ጋር በተያያዘ የሚከናወን የዕቃ አቅርቦት የአገልግሎት አቅርቦት እንደሆነ ተደርጐ ይወሰዳል፡፡

2/ ከዕቃ አቅርቦት ጋር በተያያዘ የሚከናወን የአገልግሎት አቅርቦት የዕቃ አቅርቦት እንደሆነ ተደርጐ ይወሰዳል፡፡

3/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 27(1) (ሀ) መሠረት ከውጭ አገር የተሰጠ አገልግሎት ዋጋ ውስጥ የአገልግሎት አቅርቦት ዋጋ የተካተተ ከሆነ የአገልግሎቱ አቅርቦት ከውጭ አገር የተሰጠ አገልግሎት እንደሆነ ተደርጐ ይወሰዳል፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አንድ አቅርቦት የዕቃ አቅርቦት እና የአገልግሎት አቅርቦት ከሆነ፣ የታክሱ ባለስልጣን ምክንያታዊ በሆነ መንገድ አቅርቦቱ የዕቃ አቅርቦት ወይም የአገልግሎት አቅርቦት ተደርጐ የሚወሰድበትን ሁኔታ በመመሪያ ይወስናል፡፡

5/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 ድንጋጌ አቅርቦቱ ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን በሙሉ ወይም በከፊል የሚይዝ በሚሆንበት ጊዜ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

ሀ) አቅርቦቱ የተጨማሪ እሴት ታክስ የማስከፈያ መጣኔ ተፈፃሚ የሚደረግበት ሲሆን፣

ለ) አቅርቦቱ ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ የሚደረግለት ሲሆን፣

ሐ) አቅርቦቱ ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ በሚሆንበት ጊዜ፡፡

6/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 7 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) የተደነገገው የተሟላ ሲሆን እያንዳንዱ የአቅርቦቱ ክፍል ራሱን የቻለ አቅርቦት እንደሆነ ተደርጐ ይወሰዳል፡፡

7/ በዱቤ ግዢ ወይም በፋይናንስ ሊዝ ውል የሚቀርብ ዕቃ ራሱን የቻለ ክፍያ ሆኖ የተካተተ እና ለአቅርቦቱ ተጠቃሚ የተገለፀ የወለድ ክፍያን የሚጨምር ሲሆን፣ የዚህ ዓይነቱ አቅርቦት የዕቃ አቅርቦት እና የፋይናንስ አገልግሎትን የያዘ ሁለት አቅርቦት እንደሆነ ተደርጐ ይወሰዳል፡፡

21. <u>አቅርቦት ተከናወነ የሚባልበት ጊዜ</u>

1/ በዚህ አዋጅ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አቅርቦቱ ተከናወነ የሚባለው ከሚከተሉት በቀደመው ጊዜ ነው፡፡

ሀ) ለአቅርቦቱ ደረሰኝ በተሰጠበት ቀን፣

ለ) ለአቅርቦቱ ማናቸውም ዓይነት ክፍያ (ከፊል ክፍያን ጨምሮ) በተፈፀመበት ቀን፣

ሐ) ከሚከተሉት አንዱ በተፈፀመበት ቀን፣

(i) የዕቃ አቅርቦትን በሚመለከት፣ የዕቃው ርክክብ በተፈፀመበት ወይም ዕቃው ለአቅርቦቱ ተቀባይ ዝግጁ በሆነበት ቀን፣ ወይም

(ii) የአገልግሎት አቅርቦትን ወይም በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት በሚመለከት፣ አገልግሎት የመሰጠቱ ተግባር ሲጠናቀቅ፡፡

2/ የዕቃው አቅርቦት በሣንቲም፣ በወረቀት ገንዘብ ወይም ገንዘብን በሚተካ ነገር በሚሠራ ማሽን፣ የመቁጠሪያ መሣሪያ ወይም ሌላ መሣሪያ አማካኝነት የሚፈፀም ከሆነ፣ በአቅራቢው ወይም አቅራቢውን በሚወክለው ሰው አማካኝነት ሣንቲሙ፣ የወረቀት ገንዘቡ ወይም ገንዘብን የሚተካው ነገር ከማሽኑ፣ ከመቁጠሪያ መሣሪያው ወይም ከሌላ መሣሪያ በወጣበት ቀን አቅርቦቱ እንደተከናወነ ይቆጠራል፡፡

3/ ማናቸውም በተወሰነ ጊዜ ልዩነት የሚከናወን አቅርቦት፡-

ሀ) በኪራይ ውሉ ወይም በስምምነቱ መሠረት ወይም በሕግ በተወሰነው መሠረት ክፍያው የሚፈጸመው ለውሉ ከፊል ጊዜ በተከታታይነት ከሆነ የዚህ አይነቱ አቅርቦት በተወሰነ ጊዜ ልዩነት በተከታታይነት ክፍያው የሚፈጸም ራሱን የቻለ አቅርቦት እንደሆነ፣ እና

ለ) እያንዳንዱ ተከታታይ አቅርቦት ክፍያው ሊፈጸም በሚገባው ቀን ወይም ክፍያው በተፈፀመበት ቀን እንደተከናወነ፣ ይቆጠራል፡፡

4/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "**በተወሰነ ጊዜ ልዩነት የሚከናወን አቅርቦት**" ማለት

ሀ) በዱቤ ግዥ ወይም በፋይናንስ ሊዝ ውል መሠረት የሚቀርብ ዕቃ፣ ወይም

ለ) የሚከተሉትን የሚያሟላ የአገልግሎት አቅርቦት፣

(1) በዕቃ ኪራይ ውል የተሰጠ (በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) የተመለከተውን ሊዝ ሳይጨምር)፤ወይም

(2) ክፍያው በተወሰነ ጊዜ ልዩነት እንዲፈጸም በሚያዝ ውል ወይም ሕግ መሠረት በየደረጃው የሚፈፀም አቅርቦት፣

22. <u>የአቅርቦት እሴት</u>

1/ በዚህ አዋጅ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የአቅርቦት እሴት ነው የሚባለው ለአቅርቦቱ የተከፈለው የግብይት ዋጋ ነው፡፡

2/ የተመዘገበ ሰው አቅርቦቱን ያከናወነው ግንኙነት ላለው ሰው ከአቅርቦቱ ትክክለኛ የገበያ ዋጋ በታች በሆነ ዋጋ (በነፃ የተከናወነ አቅርቦት ጭምር) የሆነ እንደሆነ የአቅርቦቱ ዋጋ እንደሆነ የሚቆጠረው አቅርቦቱ በተከናወነ ጊዜ ያለው የአቅርቦቱ ትክክለኛ የገበያ ዋጋ ይሆናል፡፡

3/ በዚህ አዋጅ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር በነፃ የተከናወነ አቅርቦት ዋጋ ዜሮ ይሆናል፡፡

4/ የተመዘገበ ሰው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ሲያከናውን የተጨማሪ እሴት ታክሱን መጠን ለይቶ ያላሳየ እንደሆነ የአቅርቦቱ ዋጋ በሚከተለው ቀመር መሠረት ይሰላል፡፡

$$ሀ - (ሀ \times ለ)$$

በዚህ ቀመር ውስጥ

ሀ- ለአቅርቦቱ የተከፈለው ጠቅላላ ዋጋ እና
ለ- የታክሱ ክፍልፋይ፣ ነው፡፡

5/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) ድንጋጌ የተመዘገበ ሰው ለሌላ የተመዘገበ ሰው የሚያከናውነውን ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት በሚመለከት ተፈፃሚ በሚደረግበት ጊዜ፣ አቅርቦቱን የተቀበለው የተመዘገበ ሰው የግብአት ታክስ የሚሰላው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሠረት በሚወሰነው የዕቃው ዋጋ ይሆናል፡፡

6/ ከውጭ አገር በገባ የዕቃ አቅርቦት ላይ የተከፈለው ዋጋ ከዕቃው የጉምሩክ ዋጋ በታች የሆነ እንደሆነ ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ የዕቃው የጉምሩክ ዋጋ የአቅርቦቱ ዋጋ እንዲሆን ሊያደርግ ይችላል፡፡

23. በኢትዮጵያ የተከናወነ የዕቃ አቅርቦት

1/ የዕቃ አቅርቦት በኢትዮጵያ ውስጥ ተከናውኗል ለማለት የሚቻለው፣

ሀ) የትራንስፖርት አገልግሎትን የሚጨምር የዕቃ አቅርቦት ሲሆን፣ የትራንስፖርት አገልግሎቱ ከኢትዮጵያ የሚነሳ ሲሆን፣ ወይም

ለ) ለሌላ ማናቸውም የዕቃ አቅርቦት፣ አቅራቢው ዕቃዎቹን በኢትዮጵያ ውስጥ ለገበያ ዝግጁ ሲያደርግ ይሆናል፡፡

2/ ታክስ የሚከፈልበትን የስራ እንቅስቃሴ ከኢትዮጵያ ውጪ ከሚያከናውን እና በኢትዮጵያ ውስጥ ቋሚ የስራ ቦታ ከሌለው ሰው ለመግዛት በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ የታዘዘን እቃ በሚመለከት የሚከተሉት ሲሟሉ፤

ሀ) አቅርቦቱ እቃዎችን ኢትዮጵያ ውስጥ ማስረከብን የሚጨምር ሲሆን፤

ለ) አቅርቦቱ የተከነወነው በኤሌክትሮኒክ የማከፋፈያ ገበያ ሲሆን፤እና

ሐ) የኤሌክትሮኒክስ ማከፋፈያ ገበያውን የሚያስተዳድረው ሰው እቃውን ለማቅረብ ወይም አቅርቦቱን ለማመቻቸት የሚያስፈልገውን ግዢ ከኢትዮጵያ የሚፈጽም ከሆነ ነው፡፡

24. በኢትዮጵያ የተከናወነ የአገልግሎት አቅርቦት

1/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የአገልግሎት አቅርቦት በኢትዮጵያ ውስጥ ተከናውኗል ለማለት የሚቻለው አገልግሎቱ የተሰጠበት የአቅራቢው የንግድ ሥራ ቦታ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝ ሲሆን ነው፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም የሚከተሉት ሁኔታዎች ከተሟሉ በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት ሳይጨምር ታክስ የሚከፈልበትን የስራ እንቅስቃሴ ከኢትዮጵያ ወጪ የሚያከናውን እና በኢትዮጵያ ውስጥ ቋሚ የሥራ ቦታ የሌለው ሰው የሚያከናውነው የአገልግሎት አቅርቦት በኢትዮጵያ ውስጥ እንደተከናወነ ይቆጠራል፤

ሀ) አገልግሎቱ በአካል የተከናወነው በኢትዮጵያ ውስጥ እና አቅርቦቱ በተሰጠ ጊዜ በኢትዮጵያ ውስጥ በነበረ ሰው ከሆነ፣

ለ) አገልግሎቱ በኢትዮጵያ ውስጥ ለሚገኝ የማይንቀሳቀስ ንብረት የተሰጠ ከሆነ፤

ሐ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) በተደነገገው መሠረት አገልግሎቱ በኢትዮጵያ ነዋሪ ለሆነ ሰው ከሩቅ የሚሰጥ አገልግሎት ሲሆን፣

መ) አገልግሎቱ በጥቅል የሚሰጥ የቱሪዝም አገልግሎት ወይም በጥቅል ከሚሰጥ የቱሪዝም አገልግሎት ጋር የተያያዘ የውክልና ወይም የምዝገባ አገልግሎት ሲሆን፤

ሰ) አገልግሎቱ በኢትዮጵያ ውስጥ ብቻ መጠቀም የሚቻል የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ከሆነ፤ ወይም

ሸ) በዚህ አንቀጽ ፊደል ተራ (ሰ) የተመለከተውን ሳይጨምር የአለምአቀፍ የስልክ አገልግሎት ተጠቃሚ በሆነ ሰው ሞባይል ላይ የተጫነው የተጠቃሚ መለያ ሞጁል ካርድ የሚያሳየው የሞባይል የአገር መለያ ቁጥር የኢትዮጵያ ከሆነ የቴሌኮሚኒኬሽን አገልግሎት እንደተሰጠ ይቆጠራል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) (ለ) አፈፃፀም ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት መለኪያዎች ውስጥ ቢያንስ ሁለቱ ከተሟሉ ከሩቅ የሚሰጥ አገልግሎት ተጠቃሚ የሆነ ሰው በኢትዮጵያ ነዋሪ እንደሆነ ይቆጠራል፡፡

ሀ) ለአገልግሎቱ ተቀባይ የክፍያ መጠየቂያ የሚላክበት አድራሻ፣ ኢትዮጵያ ውስጥ ከሆነ፤

ለ) የአገልግሎቱ ተጠቃሚ ለክፍያ የሚጠቀምበትን የባንክ ሒሣብ ወይም በባንኩ ዘንድ የሚገኘውን የክፍያ መጠየቂያ አድራሻ ጨምሮ የተጠቃሚው የባንክ ሂሳብ በኢትዮጵያ ውስጥ ከሆነ፤፣

ሐ) ለተጠቃሚው የስልክ አገልግሎት የሚሰጥበት የማይንቀሳቀስ ስልክ መስመር በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝ ከሆነ፤

መ) የአለም አቀፍ የስልክ አገልግሎት ተጠቃሚ የሆነ ሰው በሚገለገልበት የደንበኛ ማንነት ሞጁል ካርድ ላይ የተጫነው የተንቀሳቃሽ ስልክ የአገር መለያ ቀጥር የኢትዮጵያ ከሆነ፣

ሠ) የአገልግሎቱ ተጠቃሚ አገልግሎቱን የሚያገኝበት መሳሪያ የኢንርተኔት ፕሮቶኮል አድራሻ ወይም ሌላ የቦታ አድራሻ መለያ የኢትዮጵያ ከሆነ፤ወይም

ረ) ሌላ ማናቸውም የአገልግሎቱ ተጠቃሚ የኢትዮጵያ ነዋሪ መሆኑን የሚያረጋግጥ ለንግድ አግባብነት ያለው መረጃ፣

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) ከተዘረዘሩት መለኪያዎች ውስጥ ሁለቱ የአገልግሎቱ ተጠቃሚ በኢትዮጵያ ነዋሪ መሆኑን የሚደግፉ እና ሁለቱ ደግሞ በሌላ አገር ነዋሪ መሆኑን የሚደግፉ በሚሆንበት ጊዜ የአገልግሎቱን ተጠቃሚ አድራሻ ለመወሰን የበለጠ አስተማማኝ ናቸው የሚላቸውን መሠረት በማድረግ አቅራቢው የአገልግሎቱን ተጠቃሚ አድራሻ ይወስናል፡፡

5/ ለዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (4) አፈጻጸም በንኡስ አንቀጽ (3) ከተመለከቱት መለኪያዎች አስተማማኝነትን መሰረት በማድረግ የሚወሰነው የበለጠ አስተማማኝ የሆነውን በማስቀደም ነው፡፡

6/ አቅራቢው የአገልግሎቱ ተጠቃሚ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት በኢትዮጵያ ነዋሪ መሆኑን ከወሰነ በኋላ፣ የአገልግሎቱ ተጠቃሚ ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ መሆኑን በጽሑፍ ካልገለፀለት እና የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ የምስክር ወረቀቱን ካላቀረበለት በስተቀር የአገልግሎቱ ተጠቃሚ የተመዘገበ ሰው እንዳልሆነ መቁጠር አለበት፡፡

25. <u>በኤሌክትሮኒክ የማከፋፈያ ገበያ አማካኝነት ከሩቅ የሚከናወን የእቃ አቅርቦት</u>

1/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው የሚከተሉት ሲሟሉ ይሆናል፣

ሀ) አቅራቢው (“እውነተኛ አቅራቢ” ተብሎ የሚታወቀው) አቅርቦቱን የሚያከናውነው በኤሌክትሮኒክ የማከፋፈያ ገበያ አማካኝነት ሲሆን፣

ለ) የኤሌክትሮኒክ የማክፋፈያ ገበያ ሥራ የሚከናውነው ሰው (ከዚህ በኋላ “ የስራ አንቀሳቃሽ” ተብሎ የሚጠራ) በኢትዮጵያ ውስጥ የንግድ ሥራ ቦታ የሌለው ከሆነ፤

ሐ) የስራው አንቀሳቃሽ ከሚከተሉት አንዱን የሚያከናውን ከሆነ፤

(i) የአቅርቦቱ ዋጋ ከአቅርቦቱ ተጠቃሚ እንዲጠየቅ የሚያደርግ፤፣

(ii) አቅርቦቱን ለአቅርቦቱ ተጠቃሚ የሚያደርስ ወይም እንዲደርስ የሚያደርግ ወይም

(iii) በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ አቅርቦቱ የሚከናወንባቸውን የውል ቃሎችና ሁኔታዎች የሚወስን፣ እና

መ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 23(3) በተደነገገው መሰረት የአቅርቦቱ ተጠቃሚ የኢትዩጵያ ነዋሪ እና ያልተመዘገበ ሰው ከሆነ ነው፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌዎች ሲሟሉ የኤሌክትሮኒክ ማከፋፈያ ገበያውን ሥራ የሚያከናውነው ሰው ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት ከሩቅ የሚከናወን አቅርቦት ወይም በኤሊክትሮኒክስ ዘዴ የሚታዘዝ እቃ አቅርቦት እንደፈፀመ ተቆጥሮ የአዋጁ አንቀጽ 23(2) ድንጋጌ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

3/ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች ዋንኛው አቅራቢ የተመዘገበ ሰው በሚሆንበት ጊዜ ተፈጻሚ አይሆኑም፡፡

<u>ክፍል አምስት</u>
<u>ወደአገር ማስገባት</u>

26. <u>*ዕቃ ወደአገር ገባ የሚባልበት ጊዜ*</u>

1/ *ዕቃ* ወደአገር ገብቷል የሚባለው፡-

ሀ) በጉምሩክ አዋጅ መሠረት ለአገር ውስጥ ፍጆታ ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎችን በሚመለከት፣ የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓትን ባጠናቀቁበት ቀን፣ ወይም

ለ) ለሌሎች ማናቸውም ዕቃዎች፣ ዕቃዎቹ ወደ ኢትዮጵያ በገቡበት ቀን፣ ይሆናል፡ :

2/ ወደቦንድድ የጉምሩክ መጋዘን የገባ እና የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓትን አጠናቆ ለአገር ውስጥ ፍጆታ እንዲውል ያልወጣ ዕቃን በሚመለከት ለአገር ውስጥ ፍጆታ እንዲውል ከመጋዘን

ከመውጣቱ በፊት የተከናወነ አቅርቦት ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ከግምት ውስጥ የሚገባ አይሆንም፡፡

3/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም “የተፈቀደ የጉምሩክ መጋዘን” የሚለው ሀረግ በጉምሩክ አዋጅ የተሰጠውን ትርጉም ይይዛል፡፡

27. <u>ወደአገር የገባ ዕቃ እሴት</u>

1/ በዚህ አንቀጽ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ወደአገር የገባ ዕቃ እሴት የሚከተሉት ድምር ይሆናል፡፡

ሀ) ወደአገር የገባው ዕቃ ቀረጥ የሚከፈልበት ቢሆንም ባይሆንም በጉምሩክ አዋጅ መሠረት የሚወሰነው የዕቃው ዋጋ፣ እና

ለ) ወደአገር በገባው ዕቃ ላይ የሚከፈል የጉምሩክ ቀረጥ፣ የኤክሳይዝ ታክስ እና ሌላ ማናቸውም ታክስ እንዲሁም ማናቸውም ክፍያ፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (ለ) መሠረት የሚወሰነው የዕቃው እሴት የተጨማሪ እሴት ታክስን ወይም በዕቃው ላይ የሚከፈልን ወይም የተከፈለን የገቢ ግብር የቅድሚያ ክፍያን አይጨምርም፡፡

3/ ወደአገር በገባው ላይ፣

ሀ) የቅርጽ ወይም የባህሪ ለውጥ፣ እና

ለ) ዕቃው ወደውጭ ከተላከበት ጊዜ አንስቶ የባለቤትነት ለውጥ፣

እስካልተደረገ ድረስ ለጥገና፣ ለዕድሳት ወይም ለማሻሻያ ወደውጭ አገር የተላከ ዕቃ ተመልሶ ወደአገር በሚገባበት ጊዜ ለተጨማሪ እሴት ታክስ ክፍያ መሠረት የሚሆነው በጥገናው፣ በዕድሳቱ ወይም በማሻሻያው ምክንያት የታከለው ተጨማሪ እሴት ይሆናል፡፡

4/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም “የገቢ ግብር የቅድሚያ ክፍያ” የሚባለው በገቢ ግብር አዋጅ አንቀጽ 85 መሠረት ወደአገር በሚገባ ዕቃ ላይ የሚከፈለው ግብር ነው፡፡

28. <u>ወደአገር በሚገቡ የካፒታል ዕቃዎች ላይ ሊከፈል የሚገባው የተጨማሪ እሴት ታክስ እንዲዘገይ ስለማድረግ</u>

1/ የተመዘገበ ሰው የፀደቀውን ቅጽ በመጠቀም ወደአገር በሚያስገባቸው የካፒታል ዕቃዎች ላይ ሊከፈል የሚገባው የተጨማሪ እሴት ታክስ እንዲዘገይ ለኮሚሽኑ ማመልከቻ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

2/ ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ማመልከቻ ሲቀርብለት፣ የሚከተሉት ሁኔታዎች መሟላታቸውን ሲያምንበት ክፍያው እንዲዘገይ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

ሀ) የተመዘገበው ሰው ተገቢውን መረጃ የሚይዝ፣ የተጨማሪ እሴት ታክስ ገቢውን በወቅቱ የሚያስታወቅ እና በዚህ አዋጅ የተጣሉበትን ሌሎች ግዴታዎች የሚወጣ፣

ለ) የተመዘገበው ሰው የሚፈለግበት የተጨማሪ እሴት ታክስ ወይም ሌላ የግብር ዕዳ የሌለ፣ እና

ሐ) አመልካቹ ሰው፣

(i) በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ 110 መሠረት የሚፈለግበት አስተዳደራዊ መቀጫ የሌለ፣

(ii) በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ 118፣119፣ 121 ወይም 125 መሠረት ለተመለከቱት ጥፋቶች ተከሶ ያልተፈረደበት፣ ወይም

(iii) በተመሳሳይ ጥፋት ምክንያት በጉምሩክ አዋጅ መሠረት አስተዳደራዊ ቅጣት የማይፈለግበት ወይም በወንጀል ያልተቀጣ፡፡

3/ ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት ፈቃድ ከመስጠቱ በፊት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ማመልከቻ ያቀረበው የተመዘገበ ሰው በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ 35 መሠረት ዋስትና እንዲያቀርብ ሊጠይቅ ይችላል፡፡

4/ ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ማመልከቻ ያቀረበው ሰው ማመልከቻውን ባቀረበ በ14 ቀናት ውስጥ በጥያቄው መሠረት የተሰጠውን ውሳኔ እንዲያውቅ ማድረግ አለበት፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (6) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት የሚሰጠው ፈቃድ ተፈፃሚ የሚሆነው፡-

ሀ) በፈቃዱ ለተመለከቱ ወደአገር ለሚገቡ የካፒታል ዕቃዎች፣ ወይም

ለ) በፈቃዱ በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ወደአገር ለሚገቡ የካፒታል ዕቃዎች፣ ይሆናል፡፡

6/ የተመዘገበው ሰው፡-

ሀ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ ቁጥር 2 የተቀመጡትን ቅድመ ሁኔታዎች ካጓደለ፣ ወይም

ለ) የካፒታል ዕቃዎቹን ለሌላ ሰው ካስተላለፈ፣

ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት የሰጠውን ፈቃድ ሊሰርዝ ይችላል

7/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት ፈቃድ የተሰጠው የተመዘገበ ሰው ዕቃው ወደአገር በገባበት የሒሣብ ጊዜ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 48 መሠረት ሊከፈል የሚገባውን የተጣራ የተጨማሪ እሴት ታክስ ስሌት በሚያከናውንበት ጊዜ በፈቃዱ በተመለከተው

ታክስ በሚከፈልበት የካፒታል ዕቃ ላይ ሊከፈል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ማካተት አለበት፡፡

8/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ሚኒስቴሩ ወደአገር በሚገቡ የካፒታል ዕቃዎች ላይ ሊከፈል የሚገባው የተጨማሪ እሴት ታክስ እንዲዘገይ የሚደረግበትን መስፈርት በመመሪያ ሊወሰን ይችላል፡፡

9/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "የካፒታል ዕቃ" የሚለው ሀረግ የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት ለሽያጭ የሚያውለውን ወደአገር የሚገባ የካፒታል ዕቃ አይጨምርም፡፡

ክፍል ስድስት
ተቀናሽ የግብአት ታክስ

29. ተቀናሽ እንዲሆን የተፈቀደ የግብአት ታክስ

1/ በዚህ አዋጅ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አቅርቦቱ ወይም ወደአገር የማስገባቱ ተግባር በተከናወነበት ጊዜ ግዢው የተፈፀመው ታክስ ለሚከፈልበት አቅርቦት መሆኑ ለተረጋገጠ ተቀናሽ ለሚደረግ ግዥ የተመዘገበ ሰው የከፈለው የግብአት ታክስ ተቀናሽ ይደረጋል፡፡

2/ የተመዘገበ ሰው በአንድ የሒሣብ ጊዜ ውስጥ ያከናወነው ተቀናሽ የሚደረግ ግዥ በከፊል ታክስ ለሚከፈልባቸው አቅርቦቶች በከፊል ደግሞ ለሌሎች አቅርቦቶች የዋለ ከሆነ ተቀናሽ የሚደረገው የግብአት ታክስ የሚሰላው በሚከተለው ቀመር መሠረት ይሆናል፡ ፡

$$ሀ \times {}^{ለ}/_{ሐ}$$

ለዚህ ቀመር አፈፃፀም፡-

ሀ) የተመዘገበው ሰው በአንድ የሒሣብ ጊዜ ውስጥ ባከናወነው በከፊል ታክስ ለሚከፈልባቸው አቅርቦቶች በከፊል ደግሞ ለሌሎች አቅርቦቶች በዋለው ተቀናሽ የሚደረግ ግዥ ላይ የከፈለው የግብአት ታክስ ጠቅላላ ድምር፣

ለ) የተመዘገበው ሰው በአንድ የሒሣብ ጊዜ ውስጥ ያከናወነው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ጠቅላላ ዋጋ ድምር፣

ሐ) የተመዘገበው ሰው በአንድ የሒሣብ ጊዜ ውስጥ ያከናወነው ጠቅላላ አቅርቦት ዋጋ ድምር፣

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተመለከተው የ${}^{ለ}/_{ሐ}$ ክፍልፋይ፡-

ሀ) 0.95 ወይም ከዚያ በላይ ከሆነ የተመዘገበው ሰው ባከናወነው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) በተመለከተው ተቀናሽ የሚደረግ ግዥ ላይ የከፈለው የግብአት ታክስ ሙሉ በሙሉ ተቀናሽ ይደረጋል፡፡

ለ) ከ0.05 በታች ከሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) በተመለከተው ተቀናሽ የሚደረግ ግዥ ላይ የከፈለው የግብአት ታክስ ተቀናሽ አይደረግም፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የግብአት ታክስ ተቀናሽ የሚደረገው ተቀናሽ የሚደረገው ግዥ አቅርቦት በተከናወነበት ወይም ወደአገር በገባበት የሒሣብ ጊዜ ውስጥ መሆን አለበት፡፡

5/ በዚህ አዋጅ መሠረት ተቀናሽ እንዲሆን የተፈቀደ የግብአት ታክስ ያለው የተመዘገበ ሰው የአንድን የሒሣብ ጊዜ የገቢ ማስታወቂያ በሚያዘጋጅበት ጊዜ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 የተመለከተው ሰነድ በእጁ የሌለ ከሆነ፣ የግብአት ታክስ ተቀናሽ ሊደረግ የማይችል ስለሆነ፣ ተቀናሹ የሚደረገው የተመዘገበው ሰው ሰነዱ በእጁ የገባበት የመጀመሪያው የሒሣብ ጊዜ ይሆናል፡፡

6/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) አፈፃፀም ተፈላጊ የሚሆኑት ሰነዶች የሚከተሉት ናቸው፡-

ሀ) ወደአገር ከገባ ዕቃ ጋር በተያያዘ ተቀናሽ የሚደረግን ግዥ በሚመለከት በኮሚሽኑ የተሰጠ የጉምሩክ ዲክላራሲዩን ወይም ወደአገር በገባው ዕቃ ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የተከፈለ መሆኑን የሚያረጋግጥ ሌላ ሰነድ፣

ለ) ታክስ ከሚከፈልበት አቅርቦት ጋር በተያያዘ ተቀናሽ የሚደረግን ግዥ በሚመለከት ታክስ ከሚከፈልበት አቅርቦት ግዥ ጋር በተያያዘ የተጨማሪ እሴት ታክስ የተከፈለበት የታክስ ደረሰኝ፣

ሐ) በቀጥታ በገዢው ታክስ ከሚከፈልበት አቅርቦት ጋር በተያያዘ ተቀናሽ የሚደረግ ግዥን በሚመለከት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 53(4) መሠረት የአገልግሎቱ ተቀባይ ያዘጋጀው የታክስ ደረሰኝ፣

መ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 43(3) (ለ) ከተመለከተው የግብአት ታክስ ጋር በተያያዘ የተፈቀደውን የግብአት ታክስ ተቀናሽ በሚመለከት በአዋጁ አንቀጽ 43(3)(ሀ) መሠረት ሊዘጋጅ የሚገባው የዴቢት ሰነድ፣

ሠ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 44(2) የተፈቀደውን የግብአት ታክስ ተቀናሽ በሚመለከት በአዋጁ አንቀጽ 44(3)(ሀ) መሠረት ለአቅርቦቱ ተቀባይ የሚሰጠው የክሬዲት ሰነድ ቅጂ፣

ረ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 46(3) (ለ) የተፈቀደውን የግብአት ታክስ ተቀናሽ በሚመለከት በአዋጁ አንቀጽ 46(3) (ሀ) መሠረት የሚዘጋጀው የዴቢት ሰነድ፣

7/ በማናቸውም ምክንያት የተመዘገበው ሰው በአንድ የሒሣብ ጊዜ ተቀናሽ ሊደረግ የሚገባን የግብአት ታክስ በዚያው የሒሣብ ጊዜ ባቀረበው የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ ውስጥ ያልጠየቀ እንደሆነ፣ በሚቀጥለው የሒሣብ ጊዜ በሚያቀርበው የተጨማሪ እሴት ታክስ የሂሳብ ማስታወቂያ ውስጥ ሊጠይቅ ይችላል፡፡ ሆኖም በዚህ ዓይነት የተቀናሽ ጥያቄ ሊቀርብ የሚችለው ተቀናሹ ሊጠየቅ ከሚገባበት የሒሣብ ጊዜ በ12 ወራት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ነው፡፡

30. ተቀባይነት የሌለው የግብአት ታክስ ተቀናሽ

1/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የተመዘገበ ሰው ከዚህ በታች ለተዘረዘሩት የከፈለው የግብአት ታክስ ተቀናሽ አይደረግም፡፡

ሀ) የተመዘገበው ሰው የመንገደኛ ተሽከርካሪ ግብይት ወይም ኪራይ ላይ የተሰማራ እና ተሽከርካሪው የተገዛው እና ፈቃድ የተሰጠው ለዚህ ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ ካልሆነ በስተቀር የመንገደኞች ተሽከርካሪ ግዥ ወይም ከእነዚህ ተሽከርካሪዎች መለዋወጫ ወይም ጥገና ወይም ዕድሳት ጋር በተያያዘ የከፈለው ታክስ፤

ለ) ከዚህ በታች ከተመለከቱት በስተቀር፤የተመዘገበው ሰው ለመዝናኛ ወይም የመዝናኛ አገልግሎት ለመስጠት ያከናወነው ግዢ ከሆነ፤ እና

(i) የመዝናኛው አገልግሎት የተሰጠው ማናቸውም ሰው ታክስ የሚከፈልበትን መደበኛ የመዝናኛ አገልግሎት በሚሰጥበት ሁኔታ ከሆነ እና የመዝናኛ አገልግሎቱ ግንኙነት ላለው ሰው ወይም ለሰራተኛ የተሰጠ ካልሆነ፤

(ii)የመዝናኛ አገልግሎቱ የተሰጠው የአገልግሎቱ ተጠቃሚ ስራውን ለማከናወን ወይም የቀጣሪውን ስራ ለማከናወን ከመኖሪያ ቤቱ ርቆ ባለበት ጊዜ ከሆነ፤ ወይም

(iii) ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ የትራንስፖርት አገልግሎትን የሚያካትት ሆኖ የመዝናኛው አገልግሎት የትራንስፖርቱ አካል ሆኖ ለመገደኞች የተሰጠ ከሆነ፤ ወይም

ሐ) የተመዘገበው ሰው የአንድ ክበብ፣ ማህበር ወይም የስፖርት፣ የማህበራዊ ወይም የመዝናኛ ባህርይ ያለው ስብስብ አባል በመሆኑ ምክንያት የተፈፀመ ግዥ፡፡

2/ በኢትዮጵያ ውስጥ ቋሚ የንግድ ሥራ ቦታ ሳይኖረው ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ የሚያከናውን የተመዘገበ ሰው ከሚያከናውነው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ጋር በተያያዘ ማናቸውንም አይነት የግብአት ታክስ ተቀናሽ ሊያገኝ አይችልም፡ :

3/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፣

ሀ) “መዝናኛ” ማለት ማናቸውም የምግብ፣ የመጠጥ፣ የመኝታ፣ የማዝናናት ወይም የመስተንግዶ አገልግሎት ነው፡፡

ለ) “የመንገደኛ ተሽከርካሪ” ማለት ድርብ ጋቢና ያለውን ተሽከርካሪ ጨምሮ ከነአሽከርካሪው ስምንት ወይም ከዚያ በታች የሆኑ መንገደኞችን እንዲጭን ተደርጐ የተመረተ ወይም ማሻሻያ የተደረገበት ተሽከርካሪ ነው፡፡

31. አዲስ የተመዘገበ ሰው የግብአት ታክስ ተቀናሽ

1/ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ አዲስ የተመዘገበ ሰው በተመዘገበበት ቀን በእጁ በሚገኙ እና ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት ለማከናወን በሚውሉ የንግድ ዕቃዎች ወይም የካፒታል ዕቃዎች ላይ የከፈለው የግብአት ታክስ ተቀናሽ እንዲደረግለት ለመጠየቅ ይችላል፡፡

ሀ) የተመዘገበው ሰው የንግድ ዕቃዎቹን ወይም የካፒታል ዕቃዎቹን ከተመዘገበበት ቀን በፊት ባለው የመጨረሻ ቀን በእጁ የያዘ ከሆነ፣

ለ) የተመዘገበው ሰው የንግድ ዕቃዎቹን ወይም የካፒታል ዕቃዎቹን ያገኘው ተቀናሽ በሚደረግ ግዥ ከሆነ፣

ሐ) ተቀናሽ የሚደረገው ግዥ የተፈፀመው፣

(i) የንግድ ዕቃዎችን በሚመለከት፣ ከተመዘገበበት ቀን በፊት ባለው የ6 ወር ጊዜ ውስጥ ከሆነ፣

(ii) የካፒታል ዕቃዎችን በሚመለከት፣ ከተመዘገበበት ቀን በፊት ባለው የ3 ዓመት ጊዜ ውስጥ ከሆነ፣

መ) የተመዘገበው ሰው የታክሱን ባለስልጣን በሚያረካ አኳኋን ተቀናሽ ለሚደረገው ግዥ የግብአት ታክስ የከፈለ መሆኑን እና የከፈለውን ታክስ መጠን የሚያሳይ፡ የታክስ ደረሰኝ ወይም ሌላ የሰነድ ማስረጃ ካቀረበ::

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚደረገው የግብአት ታክስ ተቀናሽ የተመዘገበው ሰው ከተመዘገበበት ቀን ቀጥሎ ባለው የመጀመሪያ የሂሳብ ጊዜ መቅረብ አለበት፡፡

3/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ 29 እና 30 ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ለንግድ እቃዎች ተፈጻሚ በሚሆንበት ሁኔታ የተመዘገበው ሰው የግብአት ታክስ ተቀናሽ ማግኘት የሚችለው በተመዘገበበት ቀን በእጁ የሚገኙ የንግድ ዕቃዎችን በገዛበት ጊዜ ለከፈለው የግብአት ታክስ ይሆናል፡፡

4/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ 29 እና 30 ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ መሠረት የተመዘገበው ሰው በተመዘገበበት ቀን በእጁ የሚገኙ የካፒታል ዕቃዎችን በሚመለከት ለተመዘገበው ሰው ተቀናሽ የሚደረገው የግብአት ታክስ የሚሰላው በሚከተለው ቀመር መሠረት ይሆናል፡፡

$ሀ \times {}^{ለ}/_{ሐ}$

ለዚህ ቀመር አፈፃፀም፡-

ሀ) የተመዘገበው ሰው የካፒታል ዕቃዎቹን በገዛበት ጊዜ የከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ፣

ለ) በገቢ ግብር አዋጅ መሠረት የሚወሰነው ይህ ሰው በተመዘገበበት ቀን የካፒታል ዕቃዎቹ ያላቸው የተጣራ የመዝገብ ዋጋ፣ እና

ሐ) ለካፒታል ዕቃዎቹ የተደረገው የመጀመሪያው ወጪ::

5/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ 29(5) ድንጋጌ በዚህ አንቀጽ መሠረት ተቀናሽ የሚደረገውን የግብአት ታክስ በሚመለከት ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

ክፍል ሰባት
ልዩ ሁኔታዎች

32. ለራስ የሚደረግ አቅርቦት

1/ የዕቃዎቹን ግዥ ሲፈጽም ወይም ወደአገር ሲያስገባ የከፈለው የግብአት ታክስ ተቀናሽ የተደረገለት የተመዘገበ ሰው እቃዎቹን የግብአት ታክስ ተቀናሽ ለማይፈቀድለት ተግባር ያዋለ እንደሆነ ይህ ተግባር ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት እንደሆነ ተደርጐ ይወሰዳል፡ ፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት በተመዘገበ ሰው የተከናወነ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የግብአት ታክስ ተቀናሽ ለማይፈቀድለት ተግባር በዋለ ጊዜ እንደተከናወነ ይቆጠራል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት በተከናወነ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የተመዘገበው ሰው የተቀበለው የውጤት ታክስ እንደሆነ የሚቆጠረው የተመዘገበው ሰው የግብአት ታክሽ ተቀናሽ ለማይደረግበት አቅርቦት ያዋለውን ዕቃ በገዛበት ወይም ወደአገር ባስገባበት ጊዜ የከፈለው የግብአት ታክስ ነው፡፡

4/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም “የግብአት ተቀናሽ የማይፈቀድለት ተግባር” ማለት ዕቃን በሚመለከት ዕቃውን ታክስ ከሚከፈልበት አቅርቦት ውጪ ለሆነ አላማ ማዋል ነው::

33. *ያገለገሉ ዕቃዎች አቅርቦት*

1/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ይሆናል፡
:

ሀ) ያገለገሉ እቃዎች አቅራቢ ያገለገሉ ዕቃዎችን ካልተመዘገበ ሰው በሚገዛበት ጊዜ፣

ለ) ያገለገሉ እቃዎች አቅራቢ ያገለገሉትን እቃዎች ወደአግር ያስገባ ካልሆነ፤

ሐ) ያገለገሉ ዕቃዎች አቅራቢ ያገለገሉ እቃዎችን የገዛው ከታክስ ነፃ በሆነ ወይም ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ በሚደረግበት ግብይት ካልሆነ፣

መ) ያገለገሉት ዕቃዎች አቅራቢ፡

(i) ያገለገሉትን እቃዎች በሚከፈልበት አርቦት በሽያጭ ወይም በለውጥ ያቀረበ ከሆነ፣ እና

(ii) ያገለገሉትን ዕቃዎች በገዛበት ጊዜ በነበሩበት ሁኔታ መልሶ የሚሸጥ ከሆነ፣

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተዘረዘሩት ሁኔታዎች በተሟሉ ጊዜ ያገለገሉ ዕቃዎች አቅራቢ፣

ሀ) ያገለገሉትን ዕቃዎች የግብአት ተቀናሽ በሚፈቀድለት ግዥ እንደገዛቸው፣

ለ) ያገለገሉትን ዕቃዎች በገዛበት ጊዜ ላገለገሉት ዕቃዎች ከከፈለው ዋጋ ጋር ተመጣጣኝ በሆነ የታክስ ክፍልፋይ የግብአት ታክስ እንደከፈለ፣ተቆጥሮ

ሐ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (ለ) መሠረት ያገለገሉ ዕቃዎችን አቅርቦት ባከናወነበት የሒሣብ ጊዜ በዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊደል ተራ (ለ) መሠረት በግብአት ላይ ለከፈለው ታክስ የግብአት ታክስ ተቀናሽ ይፈቀድለታል፡፡

3/ ማናቸውም አቅራቢ ላልተመዘገበ ሰው ላከናወነው አቅርቦት በከፊል ክፍያ መልክ የተቀበለው ያገለገሉ ዕቃዎችን (ከዚህ በኋላ "በዕቃ መገበያየት" ተብሎ የሚጠቀስ) በሚሆንበት ጊዜ በእቃ መገበያየት በተከናወነው አቅርቦት የተሸጡ ያገለገሉ ዕቃዎችኝ ዋጋ ለመወሰን ጥቅም ላይ የዋለው ትክክለኛ የገበያ ዋጋ አቅራቢው እነዚህን ዕቃዎች ለመግዛት ያወጣውን ወጪ ለመወሰን ጥቅም ላይ ከዋለው ትክክለኛ የገበያ ዋጋ ጋር እኩል እንደሆነ ይቆጠራል፡፡

4/ ካልተመዘገበ ሰው ያገለገሉ ዕቃዎችን የሚገዛ ሰው በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ የተገለፁ ማስረጃዎችን መያዝ አለበት፡፡

5/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

"ያገለገለ ዕቃ" ማለት ከማይንቀሳቀስ ንብረት እና ከቁም እንስሳት በስተቀር ባልተመዘገበ ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ ቀደም ሲል ጥቅም ላይ ይውል የነበረ ዕቃ ነው፡፡

"ያገለገሉ ዕቃዎች አቅራቢ" ማለት በሚገዛቸው ጊዜ በነበሩበት ሁኔታ ላይ ያሉ ያገለገሉ ዕቃዎችን ባሉበት ሁኔታ በመሸጥ እና ወይም በመለወጥ ሥራ ላይ የተሰማራ የተመዘገበ ሰው ነው፡፡

34. የዕድል ሙከራ ጨዋታ አቅርቦት

1/ የዕድል ሙከራ ጨዋታን በሚመለከት የተመዘገበ ሰው በሚያከናውነው በእያንዳንዱ ታክስ የሚከፈልበት ጨዋታ ሳይሆን በእያንዳንዱ የሒሣብ ጊዜ ውስጥ ካከናወነው ጨዋታ በሚገኘው ትርፍ ላይ በመመስረት የሚከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚሰላበት ዘዴ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ይወሰናል፡፡

2/ የተመዘገበ ሰው ለዕድል ሙከራ ጨዋታው በአቅርቦትነት ባዋላቸው የዕድል ሙከራ ማጫወቻ አቅርቦቶች ላይ የከፈለው የግብአት ታክስ ተቀናሽ አይደረግም እንዲሁም አቅርቦቱን ያከናወነው የተመዘገበ ሰው ለአቅርቦቱ የታክስ ደረሰኝ መስጠት የለበትም፡፡

35. ውርስ የተደረገ ዋስትና

1/ ማናቸውም አቅራቢ ከዕቃ ወይም ከአገልግሎት አቅርቦት ጋር በተያያዘ ዋስትና የተቀበለ እና ይህም ዋስትና በአቅራቢው ውርስ የተደረገ እንደሆነ፣ ዋስትናው ውርስ በተደረገበት ጊዜ አቅራቢው የአገልግሎት አቅርቦት እንዳከናወነ ይቆጠራል፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የአገልግሎት አቅርቦት እና ውርስ የተደረገው ዋስትና አቅርቦት አንድ ዓይነት ባህሪ ያላቸው እንደሆኑ ተደርገው ይወሰዳሉ፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የአገልግሎት አቅርቦት እሴት የሚከተለው ይሆናል፡፡

ሀ) ዋስትናው ውርስ በተደረገ ጊዜ የተመዘገበ ሰው የነበረን አቅራቢ በሚመለከት፣ በተወረሰው ዋስትና ዋጋ ላይ ከዋስትናው ዋጋ ጋር እኩል የሆነ የገንዘብ መጠን ሲቀነስ እና በታክሱ ክፍልፋይ ሲበዛ፣ወይም

ለ) ሌላ ማናቸውንም አቅራቢ በሚመለከት ውርስ የተደረገው ዋስትና የገንዘብ መጠን፣

4/ ይህ አንቀጽ ለአቃ ማሸጊያነት ለሚውሉ እቃዎች የሚሰጠውን ዋስትና አይጨምርም፡
:

36. የመብት፤የምርጫ እና የቫውቸር አቅርቦት

1/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ነው፡፡

ሀ) የመብት፤የምርጫ ወይም የቫውችር አቅርቦት ሲኖር፣ እና

ለ) መብቱን ወይም ምርጫውን በመጠቀም ሂደት ወይም ለተከታታይ አቅርቦት ክፍያ ቫውቸሩን በሙሉ ወይም በከፊል በመመለስ ሂደት ሌላ አቅርቦት ("ተከታይ አቅርቦት") ተፈጽሞ ከሆነ፣

2/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ የመብት ወይም የምርጫ አቅርቦቱ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ከሆነ፣ ለተከታይ አቅርቦት የሚፈፀመው ክፍያ ለተከታዩ አቅርቦት ወይም ከመብቱ ወይም ምርጫው አቅርቦት ጋር በተያያዘ በተጨማሪነት ከሚፈፀመው ክፍያ መጠን ሊበልጥ አይችልም፡፡

3/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ የመብት፤የምርጫ ወይም የቫውቸር አቅርቦቱ ታክስ የማይከፈልበት አቅርቦት ከሆነ እና ተከታይ አቅርቦቱ ብቻ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ከሆነ ለተከታዩ አቅርቦት የሚፈፀመው ክፍያ ለመብቱ፤ ለምርጫው ወይም ለቫውቸሩ አቅርቦት የተፈፀመን ክፍያ ይጨምራል፡፡

4/ ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም ቫውችርን ማዘጋጀት የአገልግሎት አቅርቦት እንደሆነ ይቆጠራል፡

5/ ይህ አንቀጽ የዚህ አዋጅ አንቀጽ 37 ተፈጻሚ የሚሆንበትን ቫውቸር አይመለከትም፡፡

37. <u>ቫውቸር እና ያልተገለጹ አቅርቦቶች</u>

1/ የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ከተገኙ ቫውቸር ማዘጋጀት ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት እንደሆነ አይቆጠርም፡፡፡-

ሀ) ቫውቸሩ በእጁ የሚገኝ ሰው ቫውቸሩን በማስረከብ እስከተወሰነ የገንዘብ መጠን ድረስ ዋጋ ያላቸውን ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች የሚያገኝበት ከሆነ፤

ለ) ቫውቸሩን መጠቀም የሚቻልባቸው እቃዎች እና አገልግሎቶች ተለይተው ያልታወቁ ከሆነ፤እና

ሐ) የተወሰነ የገንዘብ መጠን ይዞ የሚታተም ከሆነ፤

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ቫውቸር ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ ከሚደረግበት በስተቀር የተመዘገበ ሰው ለሚያከናውነው አቅርቦት በክፍያ መልክ የሚሰጥ ከሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (ሐ) የተመለከተው የገንዘብ መጠን ሁለት መልኮች እንዳሉት ሆኖ ይቆጠራል፡፡

ሀ) ለአቅርቦቱ ሙሉ ዋጋ ወይም ከፊል ዋጋ ክፍያ የሚውለው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (ሐ) በተመለከተው የገንዘብ መጠን ላይ ተሰልቶ ሊከፈል የሚገባው የታክስ ክፍልፋይ መጠን ተቀናሽ ይደረጋል፣ እና

ለ) በአቅርቦቱ ላይ የሚከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ በሙሉ ወይም ከፊሉ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (ሐ) በተመለከተው የገንዘብ መጠን ላይ በማስከፈያው ታክስ ክፍልፋይ መሠረት እንዲሰላ ይደረጋል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰው ቫውቸር በሙሉ ወይም በፊል ጥቅም ላይ ከመዋሉ በፊት ጊዜው ያለፈ እንደሆነ፤

ሀ) በቫውቸሩ ጊዜ ማለፍ የቫውቸሩ አቅራቢ ቫውቸሩ ለተሰጠው ሰው የአገልግሎት አቅርቦት እንዳከናወነ ይቆጠራል፤

ለ) በዚህ ንኡስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) የተመለከተው አገልግሎት አቅርቦት ተፈጽሟል የሚባለው የቫውቸሩ መጠቀሚያ ጊዜ ባለፈበት ቀን ነው፤እና

ሐ) በዚህ ንኡስ አንቀጽ (ሀ) የተመለከተው አቅርቦት ዋጋ ፡

(i) የቫውቸሩ የመጠቀሚያ ጊዜ ባለፈበት ቀን የተመዘገበ ሰው የነበረን አቅራቢ በሚመለከት ጥቅም ላይ ካልዋለው የቫውቸሩ ዋጋ ላይ ፤ጥቅም ላይ ያልዋለው የቫውቸሩ ዋጋ ሲባዛ በታክስ ክፍልፋይ የሚገኘው ወጤት ተቀንሶ፤ወይም

(ii) ለሌላ ማናቸውም አቅራቢ ጥቅም ላይ ያልዋለው የቫውቸሩ ዋጋ፤

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 ተፈፃሚ የሚሆነው የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ይሆናል፡-

ሀ) የተመዘገበ ሰው ያለአንዳች ክፍያ ቫውቸር ሲሰጥ፣

ለ) ቫውቸሩ የተሰጠው ሰው ቫውቸሩን በመጠቀም ዕቃዎችንና አገልግሎቶችን በቅናሽ ዋጋ ከሌላ አቅራቢ መግዛት የሚችል ሲሆን፣

ሐ) ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ ከሚሆንበት በስተቀር ቫውቸሩ ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት ለመግዛት የሚውል በሚሆንበት ጊዜ፡-

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) የተዘረዘሩት የተሟሉ በሚሆንበት ጊዜ፤ የአቅርቦቱ ዋጋ እንደሆነ የሚወሰደው የቫውቸሩን የገንዘብ ዋጋ በታክስ ማስከፈያው መጣኔ በማባዛት የሚገኘውን ውጤት ከቫውቸሩ ዋጋ ላይ በመቀነስ የሚገኘውን ሒሳብ ይጨምራል፡፡

6/ አቅራቢው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) የተመለከተውን ቫውቸር ለተመዘገበው ሰው በሚመልስበት ጊዜ የተመዘገበው ሰው ለአቅራቢው በከፈለው የገንዘብ መጠን ልክ የግብአት ታክስ ተቀናሽ ያገኛል፡፡

7/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (6) መሠረት ተቀናሽ የሚደረገው የግብአት ታክስ ለአቅራቢው የተከፈለው የገንዘብ መጠን በታክሱ ክፍልፋይ ሲባዛ የሚገኘው ውጤት ሲሆን፣ የግብአት ታክሱ ተቀናሽ የሚደረገው ለአቅራቢው ክፍያ በተፈፀመበት የሒሣብ ጊዜ ይሆናል፡፡

38. በቅድሚያ ክፍያ የሚቀርብ የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት

1/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው፡-

ሀ) የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አቅራቢ የቅድሚያ ክፍያ በማስከፈል የሚሰጠውን የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት፣ ወይም

ለ) በቅድሚያ ክፍያ የሚቀርብን የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት በማቅረብ ረገድ አከፋፋይ፣ ወኪል ወይም የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አገናኝ ሆኖ የሚሰራ ሰው የሚያቀርበውን አገልግሎት፣ በሚመለከት ነው፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ አንድ የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አቅራቢ ለሌላ የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አቅራቢ የሚሰጠውን እና በዚህ አዋጅ መሠረት ከሚከናወን መደበኛ የሥራ እንቅስቃሴ ጋር የተገናኘን አቅርቦት በሚመለከት ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

3/ የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አቅራቢ በቅድሚያ ክፍያ የሚቀርብን የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ከችርቻሮ መሸጫ ዋጋ በታች በሆነ የቅናሽ ዋጋ ለቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አገናኝ የሚያቀርብ በሚሆንበት ጊዜ የአቅርቦቱ ዋጋ የሚሰላው የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አገናኙ አቅርቦቱን በችርቻሮ መሸጫ ዋጋ እንደገዛ ተቆጥሮ ነው፡፡

4/ የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አገናኝ በቅድሚያ ክፍያ የሚቀርብን የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት የሚገዛ እና የሚሸጥ በሚሆንበት ጊዜ፡-

ሀ) የሚፈጽመው ግዥ እንዳልተፈፀመ፣

ለ) የሚሸጠው አገልግሎት እንዳልቀረበ፣ ተደርጐ ይቆጠራል፡፡

5/ የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አቅራቢ በቅድሚያ ክፍያ የሚቀርብን የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ወኪል ሆኖ በሚሠራ የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አገናኝ አማካኝነት የሚያቀርብ በሚሆንበት ጊዜ ለቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎቱ ከሚከፈለው ዋጋ ላይ ለአገናኙ የሚከፈለው ኮሚሽን ተቀናሽ አይደረግም፡፡

39. የሠራተኞች ጥቅማ ጥቅም

1/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ የተመዘገበው ሰው ሠራተኞችን ቀጥሮ የሚያሰራ ከሆነ እና ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት ለሠራተኞች

የሚሰጥን ጥቅማ ጥቅም አንድ ክፍል በማድረግ የሚያቀርብ ከሆነ፣ አቅርቦቱ ክፍያን በመቀበል በትክክለኛ የገበያ ዋጋ እንደተፈፀመ ይቆጠራል፡፡

2/ አሠሪው ለሠራተኞቹ ለሚያከናውነው አቅርቦት እንዲውል በፈፀመው ተቀናሽ የሚሆን ግዢ ላይ የታክስ ተቀናሽ ሊያገኝ የማይችል ከሆነ አቅርቦቱን ለሠራተኞቹ ያለክፍያ እንደፈፀመ ይቆጠራል፡፡

40. <u>አጠቃላይ መድን</u>

1/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የውሉ አካል ቢሆንም ባይሆንም የተመዘገበ ሰው ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት በደረሰ ጉዳት ምክንያት የአጠቃላይ መድን ካሣ የተቀበለ እንደሆነ፣ የዚህ ዓይነቱ ክፍያ የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት ለአቅርቦቱ እንደተከፈለው ዋጋ ይቆጠራል፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የሚከተሉትን በተመለከተ ተፈፃሚ አይሆንም፡-

ሀ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7(2) (ለ) የተመለከተው የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስከፈያ መጣኔ እንደተጠበቀ ሆኖ፤ አጠቃላይ የመድን ውሉ ክፍያ የተፈፀመበት አቅርቦት ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ካልሆነ፣ወይም

ለ) የካሣ ክፍያው የተፈፀመው በሰው አካል ላይ በደረሰ ጉዳት ምክንያት ከሆነ፣

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የተከናወነው አቅርቦት የተመዘገበው ሰው ክፍያውን በተቀበለ ቀን እንደተፈፀመ የሚቆጠር ሲሆን፣ የአቅርቦቱ ዋጋ ነው የሚባለው የተመዘገበው ሰው ከተቀበለው ገንዘብ ላይ የታክሱ ክፍልፋይ የገንዘብ መጠን ከተቀነሰ በኋላ የሚቀረው ሒሣብ ነው፡፡

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) እንደተጠበቀ ሆኖ የተመዘገበ የኢንሹራንስ ኩባንያ በአንድ ሌላ ሰው ላይ በደረሰ ጉዳት ምክንያት በአጠቃላይ መድን ውል መሠረት የካሣ ክፍያ የከፈለ እንደሆነ፣ ከዚህ በታች የተመለከቱት ተሟልተው ሲገኙ ከተከፈለው የካሣ ክፍያ ውስጥ የታክሱ ክፍልፋይ የግብአት ታክስ ተቀናሽ እንዲሆን ይደረጋል፡፡

ሀ) የአጠቃላዩ መድን አቅርቦት ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ከሆነ፣ እና

ለ) ክፍያው የተፈፀመው በኢትዮጵያ ነዋሪ ለሆነ ወይም በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆነ የተመዘገበ ሰው ከሆነ፣

5/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) የሚከተሉትን በሚመለከት ተፈፃሚ አይሆንም፡-

ሀ) ለኢንሹራንስ ኩባንያው በተፈፀመ አቅርቦት ወይም ኩባንያው ወደአገር ባስገባው ዕቃ ላይ የተፈፀመ ክፍያ ከሆነ፣

ለ) የአጠቃላይ መድን ውሉ አቅርቦት ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ የሚደረግለት ከሆነ፣

6/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሠረት የግብአት ታክስ ተቀናሽ የሚደረገው የኢንሹራንስ ኩባንያው ክፍያውን በፈፀመበት የሒሣብ ጊዜ ነው፡፡

7/ የተመዘገበው የኢንሹራንስ ኩባንያ ለሞራል ወይም በቀጣት መልክ ከሚከፈል ካሣ በስተቀር በአጠቃላይ የመድኑ ውሉ መሠረት በተፈፀመ መዳረግ ምክንያት የከፈለውን ካሣ መልሶ የተቀበለ እና በዚህ መልክ መልሶ በተቀበለው ገንዘብ ላይ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) ድንጋጌ ተፈፃሚ የሚሆን ከሆነ፣ መልሶ የተቀበለው ገንዘብ የተመዘገበው የኢንሹራንስ ኩባንያ ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት ካቀረበው አገልግሎት የተቀበለው ገንዘብ እንደሆነ ይቆጠራል፡፡

8/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (7) የተመለከተው አቅርቦት የኢንሹራንሱ ኩባንያው የከፈለውን የካሣ ገንዘብ መልሶ በተቀበለበት ቀን እንደተከናወነ ይቆጠራል፡፡

9/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

"የአጠቃላይ መድን" ማለት በንግድ ሕግ እንደተተረጐመው ከሕይወት መድን በስተቀር የሚሰጥ ሌላ ማናቸውም የመድን አገልግሎት ነው፡፡

"የአጠቃላይ መድን ውል" ማለት የአጠቃላይ መድን የንግድ ሥራን በማከናወን ሂደት የተፈፀመ የመድን ውል ሲሆን፣ የሕይወት መድን ውልን አይጨምርም፡፡

41. <u>በወኪሎች ወይም ለወኪሎች የተፈፀመ አቅርቦት</u>

1/ ማናቸውም ወኪል ወካዩን (ከዚህ በኋላ "ወካይ") በመወከል የሚያከናውነው የዕቃ ወይም የአገልግሎት አቅርቦት በወካዩ የተከናወነ አቅርቦት እንደሆነ ተደርጐ ይቆጠራል፡
2/ ለታክስ አስተዳደር አዋጅ አፈፃፀም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰው ወኪል የታክስ እንደራሴ እንደሆነ ይቆጠራል፡፡
3/ ወኪል ለሆነ ሰው የሚቀርብ ዕቃ ወይም አገልግሎት ለወካዩ የተደረገ አቅርቦት እንደሆነ ይቆጠራል፡፡
4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (3) ድንጋጌ ወኪሉ ለወካዩ የሚሰጠውን አገልግሎት በሚመለከት ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

42. <u>በባለገንዘብ የሚከናወን የዕቃ ሽያጭ</u>

1/ ባለዕዳ ለባለገንዘብ መክፈል የሚገባውን ዕዳ በሙሉ ወይም በከፊል ለማስከፈል ባለገንዘብ የባለዕዳውን ዕቃ ለሦስተኛ ወገን የሸጠ እንደሆነ፣

ሀ) ለሦስተኛ ወገን የተከናወነው ሽያጭ በባለዕዳው የተፈፀመ እንደሆነ ተደርጐ የሚቆጠር ሲሆን፣ የግብይቱ ባህሪ በዚህ አዋጅ በተደነገገው መሠረት የሚወሰን ይሆናል፣ እና

ለ) ባለዕዳው ለባለገንዘቡ አቅርቦቱ ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ መሆኑን በጽሑፍ እስካላረጋገጠለት ድረስ ባለገንዘቡ በዕቃው ላይ ሊከፈል የሚገባውን ታክስ የመክፈል ግዴታ አለበት፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1)(ለ) መሠረት ባለዕዳው ለባለገንዘቡ የሚሰጠው ማረጋገጫ አቅርቦቱ ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ የተደረገበትን ምክንያት የሚገልጽ መሆን አለበት፡ ፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1)(ለ) መሠረት ማረጋገጫ ያልተሰጠው ባለገንዘብ በእጁ ያለውን ማናቸውንም መረጃ መሠረት በማድረግ አቅርቦቱ በባለዕዳው ቢከናወን ኖሮ ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ ይሆን እንደነበር አድርጐ መውሰድ ይችላል፡፡

4/ የባለዕዳውን ዕቃ የሚሸጥ ባለገንዘብ የከፈለው የግብአት ታክስ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1)(ለ) መሠረት ከሚሰበሰበው የውጤት ታክስ ላይ እንዲቀነስለት ማድረግ አይችልም፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ ያለበት ባለገንዘብ የተመዘገበ ሰው ካልሆነ፡

(ሀ) በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ በሚወሰነው ጊዜ እና አኳኋን መሠረት የሰበሰበውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቅ እና ገቢ ማድረግ አለበት፤እና

(ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 56(2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ የተመለከተውን ዝርዝር የያዘ የታክስ ደረሰኝ የአገልግሎቱ ተቀባይ ለሆነው የተመዘገበ ሰው መስጠት፤

6/ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌ በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ 40 መሠረት ባለገንዘቡን ወክሎ የሚሠራን ንብረት ተረካቢን በሚመለከትም ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

ክፍል ስምንት
ማስተካከያ ስለማድረግ

43. የተከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ መጠን በማነሱ ምክንያት የሚደረግ ማስተካከያ

1/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው፡-

ሀ) የተመዘገበ ሰው አቅርቦት ሲያከናውን፣

ለ) በአቅርቦቱ ላይ ማስተካከያ ማድረግ የሚያስገድድ ሁኔታ ሲፈጠር፣እና

ሐ) በተደረገው ማስተካከያ ምክንያት የተመዘገበው ሰው በአቅርቦቱ ላይ ሊከፍል የሚገባው ትክክለኛው የተጨማሪ እሴት ታክስ መጠን ለታክሱ ባለስልጣን ገቢ ለማድረግ ከተሰበሰበው የገንዘብ መጠን የበለጠ በሚሆንበት ጊዜ ነው፡፡

2/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1)(ሐ) መሠረት በተጨማሪነት የተሰበሰበው ታክስ ማስተካከያው በተደረገበት የሒሣብ ጊዜ የአቅራቢው የውጤት ታክስ ሆኖ ይወሰዳል፡፡

3/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው በተመዘገበ ሰው ላይ በሚሆንበት እና አቅራቢው ለገዥው ዋንኛውን የታክስ ደረሰኝ የሰጠ በሚሆንበት ጊዜ፣

ሀ) አቅራቢው በአቅርቦቱ ላይ በተጨማሪነት የተከፈለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚያሳይ የዴቢት ሰነድ ለገዥው መስጠት፣

ለ) የአዋጁ አንቀጽ 30 ተፈጻሚ የማይደረግ ሆኖ፤ገዥው አቅርቦቱን ታክስ ለሚከፈልበት አቅርቦት እስካዋለው ድረስ በዴቤት ሰነዱ ለተመለከተው በተጨማሪነት ለተከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ የግብአት ተቀናሽ ማግኘት፤ እና

ሐ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ለ) በተመለከተው የገንዘብ መጠን ገዥው የዴቢት ሰነዱን በተቀበለበት የሒሣብ ጊዜ የግብአት ታክስ ተቀናሽ ማግኘት አለበት፡፡

44. <u>የተከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ በመብዛቱ ምክንያት የሚደረግ ማስተካከያ</u>

1/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው፡-

ሀ) የተመዘገበ ሰው አቅርቦት ሲያከናውን፣

ለ) በአቅርቦቱ ላይ ማስተካከያ ማድረግ የሚያስገድድ ሁኔታ ሲፈጠር፣ እና

ሐ) በተደረገው ማስተካከያ ምክንያት የተመዘገበው ሰው ለታክሱ ባለስልጣን ገቢ ለማድረግ የሰበሰበው የተጨማሪ እሴት ታክስ በአቅርቦቱ ላይ ሊከፈል ከሚገባው ትክክለኛው የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚበልጥ ሆኖ ሲገኝ ነው፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ አቅራቢው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (ሐ) የተመለከተው በብልጫ የከፈለው ታክስ ድርጊቱ በተፈፀመበት የሒሣብ ጊዜ ውስጥ የግብአት ታክስ ተቀናሽ ሆኖ ይያዛል፡፡

3/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆንበት ግዢ ፈፃሚ የተመዘገበ ሰው በሚሆንበት እና አቅራቢው ለገዥው ዋንኛውን የታክስ ደረሰኝ የሰጠ በሚሆንበት ጊዜ፣

ሀ) አቅራቢው በአቅርቦቱ ላይ ተከፋይ ሊሆን የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ የቀነሰበትን መጠን የሚያሳይ የክሬዲት ሰነድ ለገዥው መስጠት፣ እና

ለ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) የተመለከተው የገንዘብ መጠን ገዥው የክሬዲት ሰነድ በተቀበለበት የሒሣብ ጊዜ የውጤት ታክስ ሆኖ መያዝ፣ አለበት፡

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ተፈፃሚ የሚሆንበት ገዢ ያልተመዘገበ ሰው በሚሆንበት ጊዜ አቅራቢው ለገዢው በብልጫ የተከፈለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ በጥሬ ገንዘብ እስከሚመልስ ወይም ገዥው ለአቅራቢው ሊከፍል ለሚገባው ሌላ ሒሣብ ማካካሻ እስከሚያውል ድረስ በዚህ አንቀጽ የተመለከተውን የግብአት ታክስ ተቀናሽ ሊያገኝ አይችልም፡፡

45. ሊሰበሰብ ለማይችል ዕዳ ስለሚደረግ ማስተካከያ

1/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው የሚከተሉት ተሟልተው ሲገኙ ይሆናል፡፡

ሀ) የተመዘገበው ሰው ባከናወነው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ላይ ለታክሱ ባለስልጣን የውጤት ታክስ ገቢ አድርጐ ከሆነ፣ እና

ለ) ለአቅርቦቱ ሊከፈል የሚገባው ዋጋ ከጊዜ በኂላ በሙሉ ወይም በከፊል በተመዘገበው ሰው ሒሣብ ውስጥ ሊሰበሰብ የማይችል ዕዳ ተብሎ የተያዘ ከሆነ፣

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከቱት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የተመዘገበው ሰው ሊሰበሰብ የማይችል ዕዳ ነው ከተባለው አቅርቦት ጋር በተያያዘ ታክሱ ባለስልጣን ገቢ ባደረገው የውጤት ታክስ መጠን የግብአት ታክስ ተቀናሽ ያገኛል፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት የግብአት ታክስ ተቀናሽ ሊደረግ የሚችለው የተመዘገበው ሰው በገቢ ግብር አዋጅ አንቀጽ 30 የተዘረዘሩት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ እና የተመዘገበው ሰው በአቅርቦቱ ላይ የሚከፈለውን የውጤት ታክስ ለታክሱ ባለስልጣን ገቢ ካደረገበት የሂሳብ ጊዜ ጀምሮ የሚቆጠር የ12 ወራት ጊዜ ከተጠናቀቀ በኂላ ነው፡፡

4/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆንበትን ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የገዛው ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት የግብአት ታክስ ተቀናሽ በሚደረግበት ጊዜ ያለ ከሆነ፣ የግብአት ታክስ ተቀናሽ ሊደረግ የሚችለው አቅራቢው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት በሚሰላው ሊሰበሰብ የማይችል ዕዳ ላይ የተከፈለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚያሳይ የክሬዲት ሰነድ የሰጠ እንደሆነ ብቻ ነው፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሠረት የክሬዲት ሰነድ የተሰጠው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ገዥ በክሬዲት ሰነዱ ለተገለፀው የተጨማሪ እሴት ታክስ የግብአት ታክስ ተቀናሽ የጠየቀ ከሆነ፣ በክሬዲት ሰነዱ የተገለፀውን የተጨማሪ እሴት ታክስ የክሬዲት ሰነዱ በተሰጠበት የሒሣብ ጊዜ ውስጥ በገዥው የሚከፈል የውጤት ታክስ እንደሆነ አድርጐ መያዝ አለበት፡፡

46. መልሶ ሊሰበሰብ ከማይችል ዕዳ ውስጥ የተሰበሰበ ገንዘብ

1/ የተመዘገበ ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 45 መሠረት የግብአት ታክስ ተቀናሽ ያገኘበትን አቅርቦት ዋጋ በሙሉ ወይም በከፊል መልሶ የሰበሰበ እንደሆነ፣ ሊሰበሰብ የማይችለውን

ዕዳ መልሶ በሰበሰበበት የሒሣብ ጊዜ ከዚህ በታች በተመለከተው ቀመር መሠረት የውጤት ታክስ እንደተቀበለ ይቆጠራል፡፡

ሀ x ለ/ሐ

ለዚህ ቀመር አፈፃፀም

ሀ) በዚህ አዋጁ አንቀጽ 45(2) መሠረት የተፈቀደው የግብአት ታክስ ተቀናሽ የገንዘብ መጠን፣

ለ) መልሶ የተሰበሰበው ሊሰበሰብ የማይችል ዕዳ፣

ሐ) ከሒሣብ መዝገብ የተሰረዘው ሊሰበሰብ የማይችል ዕዳ፣

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) ተፈፃሚ የሚሆነው የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲሟሉ ይሆናል፡-

ሀ) የአዋጅ አንቀጽ 44 ድንጋጌ ተፈፃሚ የተደረገው ታክስ ለሚከፈልበት አቅርቦት ከሆነ (ከዚህ በኋላ "ዋንኛው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት")፣

ለ) ቀጥሎም የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ተፈፃሚ የሚሆነው የዋንኛው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት አቅራቢ፣ ከዋንኛው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ገዢ በተቀበለው የገንዘብ መጠን ላይ ሲሆን፣ እና

ሐ) የዋንኛው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ገዢ ዋንኛው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት በተከናወነበት ጊዜ እና በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ለ) በተጠቀሰው መሠረት ሊሰበሰብ የማይችለው ዕዳ መልሶ በተሰበሰበበት ጊዜ የተመዘገበ ሰው ከሆነ፣

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተዘረዘሩት ሁኔታዎች ተሟልተው የተገኙ ከሆነ፡-

ሀ) አቅራቢው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰውን የውጤት ታክስ የገንዘብ መጠን በመግለጽ ለገዥው የዴቢት ሰነድ መስጠት፣ ወይም

ለ) ገዥው ዋንኛውን ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ታክስ ለሚከፈልበት አቅርቦት ያዋለው ከሆነ በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ለ) ለተገለፀው የውጤት ታክስ የግብአት ታክስ ተቀናሽ እንዲያገኝ መደረግ፣ አለበት፡፡

4/ የተመዘገበው ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) (ሀ) መሠረት የዴቢት ሰነድ በተቀበለበት የሒሣብ ጊዜ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3)(ለ) መሠረት የግብአት ታክስ ተቀናሽ ማግኘት አለበት፡፡

ክፍል ዘጠኝ
የተጨማሪ እሴት ታክስን የተጣራ ተከፋይ ሒሣብ ስለማስላት

47. በአንድ የሒሣብ ጊዜ የተጣራ ተከፋይ የሚሆን የተጨማሪ እሴት ታክስ

የተመዘገበ ሰው በአንድ የሒሣብ ጊዜ ሊከፍል የሚገባው የተጣራ የተጨማሪ እሴት ታክስ በሚከተለው ቀመር መሠረት ይሰላል፡፡

(ሀ + ለ) - (ሐ)+(መ)

ለዚህ ቀመር አፈፃፀም፡-

ሀ) የሚከተሉት ድምር ይሆናል፡፡

(i) በአንድ የሒሣብ ጊዜ የተመዘገበው ሰው ካከናወነው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ላይ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 63 መሠረት ተቀናሽ ሊደረግ የሚገባው ከተከፋይ ሒሣብ ላይ የሚቀነስ የተጨማሪ እሴት ታክስ ከተቀነሰ በኋላ ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት ላይ የሚሰበሰበው የውጤት ታክስ ጠቅላላ ድምር፣

(ii) በዚህ አዋጅ መሠረት የተመዘገበው ሰው የውጤት ታክስ ሆኖ የሚያዘው ገንዘብ ጠቅላላ ድምር፣ እና

(iii) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 28 መሠረት የተፈቀደ የተመዘገበው ሰው ወደአገር ባስገባቸው የካፒታል ዕቃዎች ላይ የሚከፈል የተጨማሪ እሴት ታክስ፣

ለ) የተመዘገበው ሰው በአንድ የሒሣብ ጊዜ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 (1) (ሐ) እና አንቀጽ 9 መሠረት በቀጥታ በገዢው ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት ላይ ሊከፍል የሚገባው የተጨማሪ እሴት ታክስ፣ እና

ሐ) የሚከተሉት ድምር ይሆናል፡፡

(i) የግብአት ታክስ ተቀናሽ ሊደረግላቸው ለሚችል በሒሣብ ጊዜው የተመዘገበው ሰው ለገዛቸው ተቀናሽ የሚሆኑ ግዥዎች የከፈለው የግብአት ታክስ ጠቅላላ ድምር፣ እና

(ii) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 31(1)፣ 33(2) (ሐ)፣ 37(5)፣ 40(4)፣ 43(3)፣ 44(2)፣ 45(2)፣ 46(3) እና 49(1) መሠረት በአንድ የሒሣብ ጊዜ ለተመዘገበው ሰው ተቀናሽ እንዲሆን የተፈቀደ የግብአት ታክስ፣ እና

መ) በሂሳብ ጊዜው ውስጥ በአዋጁ አንቀጽ 64(3) መሰረት ለዚህ ሰው ተቀናሽ የሚደረግ በገዢው የተያዘ የተጨማሪ እሴት ታክስ፤

ክፍል አሥር
ተመላሽ

48. **በብልጫ የተከፈለን የግብአት ታክስ ወደፊት ስለማሸጋገር**

1/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) እና (4) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 50 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ በአንድ የተመዘገበ ሰው የሒሣብ ጊዜ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 48 የተመለከተው ቀመር "((ሐ) + (መ))" ሂሳብ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 48 በተመለከተው ቀመር "((ሀ) + (ለ))" ሒሣብ በልጦ የተገኘ እንደሆነ፣ በልጦ የተገኘው የገንዘብ መጠን ወደፊት እንዲሸጋገር ተደርጐ የሚቀጥለው የሒሣብ ጊዜ የተመዘገበው ሰው የግብአት ታክስ ሆኖ ተቀናሽ ይደረጋል። በሚቀጥለው የሒሣብ ጊዜ ተቀናሽ ያልተደረገው በብልጫ የተገኘው ማናቸውም ሒሣብ፣ ወደሚቀጥለው የሒሣብ ጊዜ እንዲሸጋገር ተደርጐ በዚያ የሒሣብ ጊዜ የግብአት ታክስ ተቀናሽ እንዲሆን ይደረጋል። በዚህ መንገድ በብልጫ የተገኘው የግብአት ታክስ ተመላሽ ሙሉ በሙሉ ተቀናሽ እስከሚሆን ድረስ ወደሚቀጥለው የሒሣብ ጊዜ እንዲሸጋገር ይደረጋል።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የተመዘገበው ሰው በብልጫ የከፈለው እና ከአንድ የሒሣብ ጊዜ በላይ እንዲሸጋገር የተደረገ ሒሣብ ያለው እንደሆነ፣ ቀደም ሲል እንዲሸጋገር የተደረገው በብልጫ የተከፈለው ሒሣብ በቅድሚያ እንዲቀነስ ይደረጋል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም የተመዘገበ ሰው በአንድ የሒሣብ ጊዜ ውስጥ ያለው በብልጫ የከፈለው ታክስ ለስድስት የሒሣብ ጊዜ ያህል የተሸጋገረ ቢሆንም ሙሉ በሙሉ ተቀናሽ ያልተደረገ ከሆነ፣ የተመዘገበው ሰው የፀደቀ ቅጽን በመጠቀም ተቀናሽ ያላደረገው የገንዘብ መጠን ተመላሽ እንዲደረግለት ለታክሱ ባለሥልጣን ሊያመለክት ይችላል።

4/ የተመዘገበው ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት ማመልከቻ ያቀረበ እንደሆነ እና የታክሱ ባስለልጣን የቀረበው ጥያቄ ተገቢ መሆን ያለመሆኑን አጣርቶ፣ የተመላሽ ጥያቄ ማመልከቻው በቀረበለት በ45 ቀናት ውስጥ ተመላሹን ገንዘብ መክፈል አለበት፡ ፡

6/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የተመዘገበ ሰው የሚያቀርበው የተመላሽ ጥያቄ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት የሚቀርብ ከሆነ ስድስተኛው የሒሣብ ጊዜ በተጠናቀቀ በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ መቅረብ አለበት፣

7/ የተመዘገበው ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (6) መሠረት ጥያቄውን ካላቀረበ መብቱን እንደተወ ይቆጠራል።

49. <u>ወደፊት ሳይሸጋገር ተመላሽ የሚደረግ በብልጫ የተከፈለ የግብአት ታክስ</u>

1/ የተመዘገበው ሰው በአንድ የሒሣብ ጊዜ ካከናወነው አቅርቦት ዋጋ ውስጥ 50 በመቶ ወይም ከዚያ በላይ ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ የሚደረግበት ከሆነ፣ የተመዘገበው ሰው የሒሣብ ጊዜውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ካስታወቀበት ጊዜ ጀምሮ በሚቆጠር የአንድ ወር ጊዜ ውስጥ የታክሱ ባለስልጣን በሒሣብ ጊዜው በብልጫ የተከፈለውን የግብአት ታክስ ተመላሽ ማድረግ አለበት፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 3 ተፈጻሚ የሚሆነው የሚከተሉት ተማልተው ሲገኙ ይሆናል፤

ሀ) ዓመታዊው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦቱ ከብር 100,000,000 በላይ የሆነ የተመዘገበ ሰው ተቀናሽ የሚደረግ የካፒታል ዕቃዎች ግዢ የፈፀመ እንደሆነ፣

ለ) የተመዘገበው ሰው ተቀናሽ ለሚደረገው የካፒታል ዕቃዎች ግዢ የግብአት ታክስ ተቀናሽ የማግኘት መብት ያለው ከሆነ፣እና

ሐ) ተቀናሽ የሚደረገው ግዢ በተከናወነበት የሒሣብ ጊዜ የግብአት ታክሱ የገንዘብ መጠን ሙሉ በሙሉ ተቀናሽ ያልተደረገ ከሆነ፣

3/ የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) ድንጋጌዎች ተሟልተው ሲገኙ የታክሱ ባለስልጣን የተመዘገበው ሰው የካፒታል እቃው ለተገዛበት የሂሳብ ጊዜ ተመላሽ እንዲፈቀድለት ማመልከቻ ካቀረበበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ተመላሹን መክፈል አለበት፡፡

4/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 49 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤በአንቀጽ 16 ወይም 17 መሰረት ምዝገባው የተሰረዘበት ሰው ያልተቀናነሰለት እና ለወደፊት እንዲሸጋገር የተደረገው የግብአት ታክስ ተመላሽ እንዲደረግለት ለታክሱ ባለስልጣን በጽሁፍ ጥያቄ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (4) መሰረት የሚቀርብ ማመልከቻ ታክስ ከፋዩ ለተመዘገበበት የመጨረሻ የሂሳብ ጊዜ የሂሳብ ማስታወቂያ ማቅረብ በሚገባው ጊዜ ውስጥ ወይም በታክሱ ባለልጣን በሚፈቀድ ሌላ ጊዜ ለታክሱ ባለስልጣን መቅረብ አለበት፡፡

6/ የታክሱ ባለስልጣን ምዝገባው የተሰረዘ ሰው በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (4) እና (5) መሰረት ተቀናሽ ያልተደረገ የግብአት ተመላሽ እንዲደረግለት ያቀረበው ማመልከቻ በበቂ ማስረጃ የተደገፈ ሆኖ ሲያገኘው ማመልከቻው በቀረበለት በ60 ቀን ጊዜ ውስጥ ተመላሹን መክፈል አለበት፡፡

7/ ምዝገባው በተሰረዘበት እለት ተቀናሽ ያልተደረገ የግብአት ታክስ ያለው ሰው ተቀናሽ ያልተደረገው የግብአት ታክስ ተመላሽ እንዲደረግለት በአንቀጽ (4) እና (5) መሰረት ማመልከቻ ያላቀረበ እንደሆነ መብቱ የሚቋረጥ ሲሆን፤ተቀናሽ ያልተደረገው የግብ አት ታክስ ተመላሽ ሊደረግለት አይችልም።

50. ዘግይቶ በተከፈለ የተመላሽ ሒሣብ ላይ ስለሚከፈል ወለድ

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 49(5) ወይም 50 በተደነገገው መሠረት የታክሱ ባለስልጣን የተመላሹን ሒሣብ ያልከፈለ ከሆነ፣ የተመላሹ ሒሣብ መከፈል ከነበረበት አግባብነት ካለው ጊዜ መጨረሻ ጀምሮ ተመላሹ ሒሣብ እስከተከፈለ ድረስ ላለው ጊዜ የታክሱ ባለስልጣን ወለድ መክፈል አለበት።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚከፈለው ወለድ መጣኔ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ከተመለከተው ጊዜ በፊት ባለው የሩብ ዓመት በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙ ባንኮች የንግድ ብድር የሚሰጡበት አማካዩ የወለድ መጣኔ ይሆናል።

51. ለዲፕሎማቲክ ሚሲዮኖች እና ለዓለም ዐቀፍ ድርጅቶች የሚከፈል ተመላሽ ሒሣብ

1/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) እና (3) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የታክሱ ባለስልጣን የሚቀርብለትን ጥያቄ መሠረት በማድረግ የሚከተሉት አካላት የከፈሉትን የተጨማሪ እሴት ታክስ በሙሉ ወይም በከፊል ተገቢው ማስረጃ ተሟልቶ በቀረበበት በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ተመላሽ ማድረግ አለበት።

ሀ) በቪዬና የዲፕሎማቲክ ግንኙነት ኮንቬንሽን ለሚሲዮን፣ ለዲፕሎማት ወይም ለቆንስላ የሚፈፀም ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ እስከሆነ ድረስ፣ ለውጭ አገር የዲፕሎማቲክ ወይም ለኮንስላር ሚሲዮኖች ወይም ለውጭ አገር ዲፕሎማቶች እና ቆንስላዎች፣

ለ) በዓለም ዐቀፍ ስምምነት ለዓለም ዐቀፍ ድርጅቱ የሚፈፀም ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ እስከሆነ ድረስ ለዓለም ዐቀፍ ድርጅት፣

ሐ) የውጭ አገር መንግስት በፋይናንስ፤ በቴክኒክ፤ በሰብአዊ እርዳታ ወይም አስተዳደራዊ ድጋፍን በሚመለከት አለምአቀፍ ስምምነት ለውጭ አገር መንግስት የሚፈጸም ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነጻ የተደረገ ከሆነ፤ ወይም

መ) በሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢንዜስትመንት ማበረታቻ ደንብ ቁጥር 517/2014 ለኢንቬስተር የሚፈጸም ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነጻ የተደረገ ወይም ታክሱ ተመላሽ እንዲደረግ የተፈቀደ ከሆነ።

2/ ለኢትዮጵያ ዜጎች ወይም በኢትዮጵያ ቋሚ ነዋሪ ለሆኑ ሰዎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ተመላሽ ማድረግ አይቻልም።

3/ የታክሱ ባለስልጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የተመላሽ ሒሣብን የሚከፍለው እንደአግባብነቱ በሁኔታ ወይም በገደብ ሊሆን ይችላል፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚቀርበው የተመላሽ ጥያቄ፡-

ሀ) የተመላሽ ጥያቄ የቀረበበት አቅርቦት ከተከናወነበት ቀን አንስቶ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ወይም የታክሱ ባለስልጣን በሚፈቅደው ተጨማሪ ጊዜ ውስጥ የፀደቀውን ቅጽ በመጠቀም መቅረብ፣ እና

ለ) ከሚከተሉት ደጋፊ ማስረጃዎች ጋር ተያይዞ መቅረብ አለበት፡-

(i) የተመላሽ ጥያቄ የቀረበበት የተጨማሪ እሴት ታክስ ከተከፈለበት የታክስ ደረሰኝ ወይም ሌላ ተመሳሳይ ማስረጃ፣

(ii) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት አመልካቹ የተመላሽ ጥያቄ እንዲያቀርብ ከሚያስችለው ማስረጃ፣ እና

(iii) የታክሱ ባለስልጣን በሚያወጣው መመሪያ ሚጠየቀውን ማናቸውም ሌላ ማስረጃ፣

ክፍል አሥራ አንድ
የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነዶች

52. የታክስ ደረሰኞች

1/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት የሚያከናውን የተመዘገበ ሰው አቅርቦቱን ባከናወነበት ጊዜ አቅርቦቱን ለገዛው ሰው መደበኛውን የታክስ ደረሰኝ መስጠት አለበት፡፡

2/ ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት የገዛው ሰው ካልጠየቀ በስተቀር የተመዘገበ ሰው የአቅርቦቱ ጠቅላላ ዋጋ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ከሚወሰነው የገንዘብ መጠን ላልበለጠ እና በጥሬ ገንዘብ ለሚፈፀም ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ክፍያ መደበኛውን የታክስ ደረሰኝ እንዲሰጥ አይገደድም፡፡

3/ ለሚከተሉት ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች የተመዘገበው ሰው በቀላል መንገድ የሚዘጋጅ የታክስ ደረሰኝ ሊሰጥ ይችላል፡-

ሀ) የአቅርቦቱ ጠቅላላ ዋጋ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ከሚወሰነው የገንዘብ መጠን ላልበለጠ እና በጥሬ ገንዘብ ለሚፈፀም ክፍያ፣ እና

ለ) አቅርቦቱ የተከናወነው በችርቻሮ ንግድ ሥራ ላይ በተሠማራ የተመዘገበ ሰው ከሆነ፡፡

4/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7(1)(ሐ) እና አንቀጽ 9 በተመለከተው መሠረት በቀጥታ በገዢው ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ ያለበት የተመዘገበ ሰው አገልግሎቱን ባገኘበት ጊዜ ለአቅርቦቱ በገዥው የሚዘጋጅ የታክስ ደረሰኝ ማዘጋጀት አለበት፡፡

5/ የታክስ ደረሰኝ፣ በቀላል መንገድ የሚዘጋጅ የታክስ ደረሰኝ፣ እና በገዥው የሚዘጋጅ የታክስ ደረሰኝ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ የሚወሰነውን ዝርዝር መያዝ አለበት፡

53. <u>የክሬዲት እና የዴቢት ሰነዶች</u>

1/ በዚህ አዋጅ ክፍል ስምንት የተመለከቱት ሁኔታዎች በሚሟሉበት ጊዜ የተመዘገበው ሰው ለሌላው የተመዘገበ ሰው እንደሁኔታው የክሬዲት ሰነድ ወይም የዴቢት ሰነድ መስጠት አለበት፡፡

2/ የተመዘገበው ሰው ለአቅርቦቱ ገዢ የክሬዲት ወይም የዴቢት ሰነድ የሚሰጠው ሰነዱ እንዲሰጥ ምክንያት የሆነው የማስተካከያ ተግባር በተፈፀመበት የሒሣብ ጊዜ መጨረሻ ሊሆን ይገባል፡፡

3/ የክሬዲት ሰነድ ወይም የዴቢት ሰነድ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ የተዘረዘሩ መረጃዎችን የሚይዝ መሆን አለበት፡፡

4/ ለዚህ አንቀጽ እንዲሁም ለአዋጁ አንቀጽ 55 እና 56 አፈፃፀም "**የማስተካከያ ተግባር**" የሚለው ሀረግ በአዋጁ አንቀጽ 45 እና 46 መሠረት የማይሰበሰብ ዕዳ በመኖሩ ምክንያት የሚደረግን ማስተካከያ ይጨምራል፡፡

54. <u>የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነድ እንዲሰጥ ስለመጠየቅ</u>

1/ በዚህ የአዋጁ ክፍል መሠረት በማናቸውም ምክንያት ዋንኛው የታክስ ደረሰኝ፣ የክሬዲት ሰነድ ወይም የዴቢት ሰነድ ያልተሰጠው የተመዘገበ ሰው አቅራቢው የታክስ ደረሰኝ፣ የክሬዲት ሰነድ ወይም የዴቢት ሰነድ እንዲሰጠው በጽሑፍ ሊጠይቅ ይችላል፡ ፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚቀርበው ጥያቄ፡-

ሀ) የታክስ ደረሰኝን በሚመለከት የታክሱ ደረሰኝ እንዲሰጥ ምክንያት የሆነው አቅርቦት ከተከናወነበት ቀን አንስቶ በ60 ቀናት ውስጥ ፣ ወይም

ለ) የክሬዲት ሰነድ ወይም የዴቢት ሰነድን በሚመለከት የክሬዲት ሰነዱ ወይም የዴቢት ሰነዱ እንዲሰጥ ምክንያት የሆነው ሁኔታ ካጋጠመበት ቀን ጀምሮ በ60 ቀናት ውስጥ፣

መቅረብ አለበት፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ጥያቄ የቀረበለት የተመዘገበ ሰው ጥያቄው ከቀረበለት ቀን አንስቶ በ14 ቀናት ውስጥ በጥያቄው መሠረት መፈፀም አለበት፡፡

4/ የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የተከናወነበት ዋንኛ የታክስ ደረሰኝ ወይም ማስተካከያ የተደረገበት የክሬዲት ወይም የዴቢት ሰነድ ዋንኛ ቅጂ የጠፋበት መሆኑን የገለፀ ከሆነ አቅርቦቱን ያከናወነው የተመዘገበው ሰው የዋንኛውን የታክስ ደረሰኝ ወይም የክሬዲት ሰነዱን ወይም የዴቢት ሰነዱን ቅጂ ሊሰጠው ይችላል።

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሠረት ለተመዘገበው ሰው የሚሰጠው የታክስ ደረሰኝ፣ የክሬዲት ሰነድ ወይም የዴቢት ሰነድ ቅጂ በላዩ ላይ "ቅጂ" በሚል ሊፃፍበት ይገባል።

55. <u>የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነዶች አያያዝ</u>

1/ የተመዘገበ ሰው ለአንድ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ሊሰጥ የሚችለው አንድ ደረሰኝ ብቻ ሲሆን፣ ማስተካከያ ማድረግ ለሚያስገድድ አንድ ሁኔታ ሊሰጥ የሚችለው አንድ የክሬዲት ሰነድ ወይም አንድ የዴቤት ሰነድ ነው። ሆኖም ዋነኛው ቅጂ ጠፍቶብኛል ለሚል የተመዘገበ ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 55(4) መሠረት "ቅጂ" የሚል ጽሑፍ የሰፈረበት ቅጂ ሊሰጠው ይችላል።

2/ የተመዘገበ ሰው በዚህ የአዋጁ ክፍል ከተመለከተው ውጪ የታክስ ደረሰኝ፣ የክሬዲት ሰነድ ወይም የዴቢት ሰነድ ሊሰጥ አይችልም።

3/ ለዚህ አዋጅ እና ለታክስ አስተዳደር አዋጅ አፈፃፀም የተመዘገበ ሰው የሚከተሉትን ሰነዶች መያዝ አለበት።

ሀ) የተቀበላቸውን ዋንኛ የታክስ ደረሰኞች፣ የክሬዲት ሰነዶች እና የዴቢት ሰነዶች በሙሉ፣

ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 55(4) መሠረት የተቀበላቸውን የታክስ ደረሰኞች፣ የክሬዲት ሰነዶች እና የዴቤት ሰነዶች ቅጂዎች በሙሉ፣

ሐ) የሰጣቸውን የታክስ ደረሰኞች፣ የክሬዲት ሰነዶች እና የዴቢት ሰነዶች ቅጂዎች በሙሉ፡

መ) ወደአገር ካስገባቸው ወይም ወደውጭ ከላካቸው ዕቃዎች ጋር የተያያዙ የጉምሩክ ሰነዶች፣ እና

ሠ) የአገልግሎቱ ተቀባይ በሆነ የተመዘገበ ሰው የተዘጋጁ ከሆነ ይህ ሰው በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት የሚመለከቱ የታክስ ደረሰኞች።

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3(ሐ) የተጠቀሱት ሰነዶች በቅደም ተከተላቸው መሠረት መያዝ አለባቸው።

56. <u>በወኪሎች አማካኝነት የተከናወኑ አቅርቦቶች የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰነዶች</u>

1/ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት የተከናወነው በተመዘገበው ወካይ ስም በተወካዩ አማካኝነት የሆነ እንደሆነ እና ወካይ እና ተወካይ ሁለቱም የተመዘገቡ ሰዎች ከሆኑ ወካዩ ለታክስ ለአቅርቦቱ ሊሰጥ የሚገባውን ማናቸውንም የታክስ ደረሰኝ፣ የክሬዲት ሰነድ ወይም የዴቢት ሰነድ ተወካዩ የወካዩን ስም፣ አድራሻ እና የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ ቁጥር በመጠቀም መስጠት አለበት።

2/ የተመዘገበ ሰው በተወካዩ አማካኝነት ለወካዩ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ያከናወነ እና ወካይ እና ተወካይ ሁለቱም የተመዘገቡ ከሆነ፣ ከአቅርቦቱ ጋር በተያያዘ ለወካዩ ሊሰጥ የሚገባውን የታክስ ደረሰኝ፣ የክሬዲት ሰነድ እና የዴቢት ሰነድ የተወካዩን ስም፣ አድራሻ እና የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ ቁጥር በመጠቀም ለተወካዩ መስጠት አለበት።

3/ ተወካይ በተመዘገበ ወካይ ስም ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ያከናወነ እንደሆነ፣ ከአቅርቦቱ ጋር በተያያዘ በወካዩ ሊሰጥ የሚገባውን የታክስ ደረሰኝ፣ የክሬዲት ሰነድ እና የዴቢት ሰነድ የወካዩን ስም፣ አድራሻ እና የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ ቁጥር በመጠቀም ተወካዩ ሊሰጥ ይገባል።

4/ የተመዘገበ ሰው ለወካዩ በተወካዩ አማካኝነት ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ያከናወነ እንደሆነ፣ ከአቅርቦቱ ጋር በተያያዘ ለወካዩ ሊሰጥ የሚገባው የታክስ ደረሰኝ የወካዩን ስም፣ አድራሻ እና የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ ቁጥር በመጠቀም ለተወካዩ መስጠት አለበት።

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) መሠረት ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት በወካዩ ስም ለተወካዩ የቀረበ ወይም በወካዩ ስም በተወካዩ የቀረበ እንደሆነ፣ ከአቅርቦቱ ጋር በተያያዘ በዚህ አዋጅ መሠረት ሊሰጥ የሚገባው የታክስ ደረሰኝ፣ የክሬዲት ሰነድ ወይም የዴቢት ሰነድ አንድ ጊዜ ብቻ መሰጠት ያለበት ሲሆን፣ ለወካዩ እና ለተወካዩ ወይም በወካዩ እና ለተወካዩ ሊሰጥ አይችልም።

6/ በዚህ አንቀጽ መሠረት በተወካዩ የተሰጠ ወይም ለተወካዩ የተሰጠ የታክስ ደረሰኝ፣ የክሬዲት ሰነድ እና የዴቢት ሰነድ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም በወካዩ እና ለወካዩ እንደተሰጠ ይቆጠራል።

ክፍል አሥራ ሁለት
የአስተዳደር እና የሥነ - ሥርዓት ደንቦች

57. የታክስ አስተዳደር አዋጅ ተፈፃሚነት

የዚህ ክፍል ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የታክስ አስተዳደር አዋጅ የዚህን አዋጅ አስተዳደር በተመለከተም ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

58. የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ

1/ ማናቸውም የተመዘገበ ሰው የእያንዳንዱን የሒሣብ ጊዜ የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ የሒሣብ ጊዜው ከተጠናቀቀ በኂላ ቀጥሎ ባለው ወር የመጨረሻ ቀን ድረስ ማቅረብ አለበት።

2/ ማናቸውም የተመዘገበ ሰው በሒሣብ ጊዜው ውስጥ ተከፋይ የሆነ የተጨማሪ እሴት ታክስ ገቢ ቢኖረውም ባይኖረውም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሒሣብ ጊዜውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ የማቅረብ ግዴታ አለበት፡፡

3/ በአንድ ወር ውስጥ በቀጥታ በገዢው ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ ያለበት ከፍተኛ ግብይት ያለው ያልተመዘገበ ሰው ወይም ያልተመዘገበ የመንግስት ተቋም ለዚህ ወር ግብይቱ በሚቀጥለው ወር የመጨረሻ ቀን ለታክሱ ባለስልጣን የታክስ ማስታወቂያ ማቅረብ አለበት፡፡

59. የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈያ ጊዜ

1/ የተመዘገበው ሰው በሒሣብ ጊዜው የሚኖረውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ተከፋይ የተጣራ ሒሣብ ታክሱን ሊያስታወቅ በሚገባው ጊዜ ውስጥ መክፈል አለበት፡፡

2/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 59(3) በተመለከተው በገዢው ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ ያለበት ከፍተኛ ግብይት ያለው ያልተመዘገበ ሰው ወይም ያልተመዘገበ የመንግስት ተቋም በገዢው ተይዞ ታክስ የሚከፈልበትን ግብይት በፈጸመበት ወር ውስጥ ታክሱን የመክፈል ግዴታው የሚቋቋም ሲሆን፤ይህ ሰው የታክስ ማስታወቂያ ማቅረብ ባለበት ጊዜ ውስጥ ታክሱን መክፈል አለበት፡፡

2/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 28 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ማናቸውም አስመጪ ወደ አገር ባስገባቸው ዕቃዎች ላይ ሊከፈል የሚገባውን ታክስ ዕቃዎቹን ወደአገር ባስገባበት ጊዜ መክፈል አለበት፡፡

60. ወደአገር በሚገቡ ዕቃዎች ላይ ታክሱን ስለመሰብሰብ

1/ ኮሚሽኑ፣

ሀ) ወደአገር በሚገቡ ዕቃዎች ላይ ዕቃዎቹ ወደአገር በሚገቡበት ጊዜ ታክሱን መሰብሰብ፣

ለ) የአስመጪውን የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር (ካለ) እና የዕቃዎቹን የዋጋ ኢንቮይስ መቀበል፣ እና

ሐ) የኢትዮጵያ ፖስታ አገልግሎት ድርጅት በፖስታ ቤት በኩል ከሚመጡ ዕቃዎች ላይ ኮሚሽኑን በመወከል በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) የተመለከተውን ተግባር መፈፀም እንዲችል ሁኔታዎችን ማመቻቸት፣ አለበት፡፡

2/ በዚህ አዋጅ ወይም በሚኒስትሩ በሚወጣ መመሪያ የተመለከተው ማስተካከያ ወይም የተለየ አሠራር እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አግባብነት እስካላቸው ድረስ በጉምሩክ አዋጅ ወደአገር ስለሚገቡ እና በትራንዚት ላይ ስላሉ ዕቃዎች፣ ወደአገር ስለሚገቡ ዕቃዎች ክሊራንስ፣ የጉምሩክ ቀረጥን ስለመክፈል እና ታክሱን ስለማስመለስ የተደነገጉት ድንጋጌዎች ወደአገር በሚገቡ ዕቃዎች ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ ለመሰብሰብም ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል፡፡

3/ ወደአገር በሚገቡ ዕቃዎች ላይ የሚከፈለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ለመሰብሰብ ሲባል ኮሚሽኑ በጉምሩክ አዋጅ የተሰጠውን ሥልጣን በዚህ አዋጅ መሠረት ወደአገር በሚገቡ ዕቃዎች ላይ ስለሚከፈል የተጨማሪ እሴት ታክስ ጭምር እንደተሰጠው በመቁጠር ሊሰራበት ይችላል፡፡

4/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "የኢትዮጵያ ፖስታ አገልግሎት ድርጅት" ማለት በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 165/2009 የተቋቋመው የኢትዮጵያ ፖስታ አገልግሎት ድርጅት ነው፡፡

61. ከአቅርቦቱ ተጠቃሚ ላይ ስለሚጠየቅ ታክስ

1/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው የአቅርቦቱ ተጠቃሚ በሰጠው የተሳሳተ መረጃ ወይም በፈፀመው የማጭበርበር ድርጊት ምክንያት የተመዘገበው ሰው፡-

ሀ) አቅርቦቱ ከታክስ ነፃ እንዲሆን፣

ለ) በአቅርቦቱ ላይ ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ እንዲሆን፣ ወይም

ሐ) የተጨማሪ እሴት ታክስ እንዳይከፈልበት ያደረገ፣

እንደሆነ ነው፡፡

2/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ የታክሱ ባለስልጣን የአቅርቦቱ ተጠቃሚ ተገቢ ባልሆነ የተጨማሪ እሴት ታክስ አወሳሰን ምክንያት በአቅርቦቱ ላይ ያልከፈለውን የተጨማሪ እሴት ታክስ፣ ክፍያው በመዘግየቱ የሚከፈል ወለድ፣ ክፍያው በዘገየበት መቀጫ እንዲከፍል ሊጠይቀው ይችላል፡፡

3/ የታክሱ ባለስልጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት የአቅርቦቱ ተጠቃሚ ታክሱን እንዲከፍል ሲጠይቅ በደንቡ የተመለከቱትን ዝርዝር ሁኔታዎች የሚገልጽ ማስታወቂያ መስጠት አለበት፡፡

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ድንጋጌ የታክሱ ባለስልጣን የተጨማሪ እሴት ታክሱን በሙሉ ወይም በከፊል፣ ክፍያ በመዘግየቱ የሚከፈል ወለድ እና ክፍያው በመዘግየቱ ከሚጣል መቀጫ ጋር አቅርቦቱን ካከናወነው ከተመዘገበው ሰው ላይ ከመጠየቅ አያግደውም፡፡ ሆኖም የታክሱ ባለስልጣን በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚጠይቀው ታክስ በአቅርቦቱ ላይ ሊከፈል ከሚገባው የተጨማሪ እሴት ታክስ፣ ክፍያ በመዘግየቱ ከሚከፈል ወለድ እና በዘገየበት ከሚጣል መቀጫ የበለጠ ሊሆን አይችልም፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ መሠረት ከአቅርቦቱ ተጠቃሚ የሚሰበሰበው ታክስ አቅራቢው በአቅርቦቱ ላይ ሊከፈል ከሚገባው ታክስ ላይ ይቀነሳል እንዲሁም ከአቅራቢው የሚሰበሰበው ማናቸውም ገንዘብ የአቅርቦቱ ተጠቃሚ ሊከፍል ከሚገባው ታክስ ላይ ይካካሳል፡፡

6/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት በአቅርቦቱ ተጠቃሚ ሊከፈል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ፣ ክፍያ በመዘግየቱ የሚከፈል ወለድ እና በዘገየበት የሚጣል መቀጫ የከፈለ አቅራቢ የከፈለውን ገንዘብ ከአቅርቦቱ ተጠቃሚ ሊጠይቅ ይችላል፡፡

7/ ለዚህ አዋጅ እና ለታክስ አስተዳደር አዋጅ አፈፃፀም በዚህ አንቀጽ መሠረት የተወሰነ ታክስ በዚህ አዋጅ መሠረት የተጠየቀ የተጨማሪ እሴት ታክስ ሆኖ ይቆጠራል፡፡

8/ የታክስ አስተዳደር አዋጅ ድንጋጌዎች የታክሱ ባለስልጣን የዚህን አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) ተፈፃሚ ለማድረግ የታክስ ከፋዩን የገቢ ማስታቂያ ጨምሮ ማናቸውንም ውሳኔ ከማሻሻል አያግዱትም፡፡

9/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

"**ክፍያ በመዘግየቱ የሚከፈል ወለድ**" ማለት በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ 37 መሠረት የታክስ ክፍያ በመዘግየቱ ምክንያት የሚከፈል ወለድ ነው፡፡

"**ክፍያ በመዘግየቱ የተጣለ መቀጫ**" ማለት በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ 104 መሠረት የታክስ ክፍያ በመዘግየቱ የሚጣል መቀጫ ነው፡፡

62. <u>ከተከፋይ ሒሣብ ላይ የሚቀነስ የተጨማሪ እሴት ታክስ</u>

1/ የተመዘገበ ሰው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ያከናወነው ለመንግሥት ተቋም የሆነ እንደሆነ፣ አቅርቦቱ የተፈፀመለበት የመንግሥት ተቋም ፡-

ሀ) በአቅርቦቱ ላይ ሊከፈል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት 50% ቀንሶ የማስቀረት፣

ለ) ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ በሚወሰነው አኳኋን ቀንሶ ያስቀረውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ለታክሱ ባለስልጣን ገቢ የማድረግ፣ እና

ሐ) በአቅርቦቱ ላይ ሊከፈል የሚገባውን ቀሪውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ሒሣብ 50% ለተመዘገበው ሰው የመክፈል፣ ግዴታ አለበት፣

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት በመንግሥት ተቋም ተቀንሶ የተያዘ ማናቸውም የተጨማሪ እሴት ታክስ አቅርቦቱን ባከናወነው የተመዘገበ ሰው ለታክሱ ባለስልጣን እንደተከፈለ ይቆጠራል፡፡

3/ ለመንግሥት ተቋም ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ያከናወነ እና በዚህ አንቀጽ መሠረት የተጨማሪ እሴት ታክሱ ሒሣብ ከተከፋይ ሒሣብ ላይ ተቀንሶ የተያዘበት የተመዘገበ ሰው፣ አቅርቦቱ በተከናወነበት ወቅት ባለው የሒሣብ ጊዜ ከተከፋይ ሒሣብ ላይ ተቀናሽ ለተደረገበት የገንዘብ መጠን ተቀናሽ የማግኘት መብት ይኖረዋል፡፡

4/ ለዚህ አንቀጽ አፈጻጸም "የመንግሥት ተቋማት" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 2(18) በተሰጠው ትርጉም ውስጥ የሚወድቅ በዚህ አንቀስ ንኡስ አንቀስ (1) (ለ) መሰረት ከተከፋይ ሂሳብ ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስን ቀንሶ እንዲያስቀር በገንዘብ ሚኒስትሩ ሃላፊነት የተሰጠው የመንግስት ተቋም ነው፡፡

63. የተወሰኑ ዕቃዎችን በመመዝገብ ረገድ ስለተጣለ ገደብ

1/ መመዝገብ ያለባቸውን ወደአገር የገቡ ዕቃዎች የመመዝገብ ሥልጣን የተሰጠው አካል እነዚህን ዕቃዎች ወደኢትዮጵያ ያስገባው ሰው የሚከተሉትን ማስረጃዎች ካላቀረበ በስተቀር መመዝገብ የለበትም ፡-

ሀ) ወደአገር በገቡት ዕቃዎች ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የተከፈለ መሆኑን የሚያረጋግጥ የጉምሩክ ዲክላራሲዮን፣ ወይም

ለ) ወደአገር የገቡት ዕቃዎች ከታክሱ ነፃ መሆናቸውን የሚገልጽ የጉምሩክ ሰነድ፡ ፡

2/ መመዝገብ ያለባቸውን ዕቃዎች የመመዝገብ ሥልጣን የተሰጠው አካል አቅርቦቱ የተፈፀመለት ሰው ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ማስረጃዎች ካላቀረበ በስተቀር መመዝገብ የለበትም፡

ሀ) አቅርቦቱን ያከናወነው የተመዘገበ ሰው የፀደቀውን ቅጽ በመጠቀም የሰጠውን በአቅርቦቱ ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የተከፈለ ወይም የሚከፈል መሆኑን የሚያረጋግጥ ዋንኛውን ደረሰኝ፣ ወይም

ለ) የታክሱ ባለስልጣን የሰጠውን አቅርቦቱ ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ መሆኑን የሚያረጋግጥ የምስክር ወረቀት፡፡

3/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

“የመመዝገብ ሥልጣን የተሰጠው አካል” በሕግ የመመዝገብ ግዴታ የተጣለባቸውን ዕቃዎች የመመዝገብ ኃላፊነት የተሰጠው አካል ነው፡፡

“መመዝገብ ያለባቸው ዕቃዎች” ማለት በኢትዮጵያ ሕግ መሠረት መመዝገብ ያለባቸው ዕቃዎች ናቸው፡፡

64. የውጭ አገር አገልግሎት ሰጪ ግዴታዎች

1/ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ የታክሱ ባለስልጣን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 11 መሠረት የመመዝገብ ግዴታ ያለበት እና ከኢትዮጵያ ውጪ ታክስ የሚከፈልበትን እንቅስቃሴ የሚያከናውን በኢትዮጵያ ውስጥ በቋሚነት የሚሰራ ድርጅት የሌለው ሰው በታክስ አስተዳደር አዋጅ በተደነገገው መሰረት ለታክሱ መክፈል ዋስትና እንዲያቀርብ ሊጠይቅ ይችላል፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ተፈጻሚ የሚሆነው የታክሱ ባለስልጣን የውጭ አገር አገልግሎት ሰጪው በዚህ አዋጅ የተጣሉበትን ግዴታዎች የማይወጣ መሆኑን የሚያሳምን በቂ ምክንያት ሲኖረው ነው፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) መሰረት ዋስትና ያቀረበ ሰው በዚህ አዋጅ በተጣለበት ግዴታ መሰረት ያልፈጸመ እንደሆነ የታክሱ ባልስልጣን ይህ ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ ለተጨማሪ እሴት ታክስ ወኪል እንዲሰይም ሊስገድደው ይችላል፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (3) መሠረት የተጨማሪ እሴት ታክስ ወኪል የሆነ ሰው ለተጨማሪ እሴት ታክስ ለመመዝገብ ማመልከቻ ማቅረብን፤ የታክስ ማስታወቂያ ማቅረብን፤ የተጨማሪ እሴት ታክስ መክፈልን ጨምሮ በወከለው ሰው ስም በዚህ አዋጅ የተመለከቱ ተግባሮችን የመፈጸም ኃላፊነት አለበት፡፡

5/ የተጨማሪ እሴት ታክስ ወኪል ምዝገባ የሚከናወነው በወካዩ ስም ነው፡፡

6/ አንድ ሰው ለብዙ ሰዎች የተጨማሪ እሴት ታክስ ወኪል መሆን የሚችል ሲሆን፤ ሆኖም ለእያንዳንዱ ለሚወክለው ሰው የተለያየ ምዝገባ መፈጸም አለበት፡፡

7/ በዚህ አንቀጽ መሰረት የተጨማሪ እሴት ታክስ ወኪል የሚሆን ሰው፤

(ሀ) ለታክስ አስተዳደር አዋጅ አፈጻጸም የወካዩ የታክስ እንደራሴ ሆኖ ይቆጠራል፤ እና

(ለ) ለሚወክለው ሰው የተጨማሪ እሴት ታክስ ግዴታ የግል ተጠያቂነት ይኖርበታል፡
፡

8/ የታክሱ ባለስልጣን የተጨማሪ እሴት ታክስ ወኪል የሚሾምበትን መንገድ፣ አኳኋን እና ተፈላጊ ሁኔታዎች በመመሪያ ሊወስን ይችላል፡፡

65. <u>በገዢው ታክስ በሚከፈልበት አቅርቦት ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ ያለበት ሰው</u>

1/ በኢትዮጵያ ውስጥ ዘላቂ ድርጅት ሳይኖረው ከውጭ አገር ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ከሚያከናውን የተመዘገበ ሰው ግብይት የሚፈጽም የተመዘገበ ሰው፤ የመንግስት ተቋም ወይም ከፍተኛ ግብይት ያለው ያልተመዘገበ ሰው በሚፈጽመው በገዢው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ ያለበት መሆኑን የጸደቀውን ቅጽ በመጠቀም ለአቅራቢው ማሳወቅ አለበት፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት ለአቅራቢው የሚላከው ማስታወቂያ አቅርቦቱ በተፈጸመ ጊዜ ወይም ከመፈጸሙ በፊት መሰጠት አለበት፡፡

ክፍል አሥራ ሦስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

66. ቅርንጫፎች እና የሥራ ክፍሎች

1/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ (2) እና (5) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣

ሀ) ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም በቅርንጫፎች እና በሥራ ክፍሎች የተከናወነ ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ እንደ አንድ ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ ይቆጠራል፣ እና

ለ) በቅርንጫፎች እና በሥራ ክፍሎች ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ የሚያከናውን ሰው መመዝገብ ያለበት በራሱ ስም እንጂ በቅርንጫፉ እና በሥራ ክፍሎቹ ስም ሊሆን አይችልም፡፡

2/ ቅርንጫፍ ወይም የሥራ ክፍሉ ወይም በተለያዩ የአገሪቱ ክፍሎች በግለሰብ ደረጃ የሚከናወን ታክስ የሚከፈልበት የስራ እንቅስቃሴ ራሱን የቻለ የሒሣብ አያያዝ ሥርዓት ያለው እና በሚያከናውነው የሥራ እንቅስቃሴ ባህሪ እና አድራሻ ተለይቶ የሚታወቅ መሆኑን የታክሱ ባለስልጣን ሲያምንበት፣ የተመዘገበው ሰው በጽሑፍ በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት የተመዘገበው ሰው አንድ ወይም ከአንድ በላይ ቅርንጫፉን ወይም የሥራ ክፍሉን ራሱን የቻለ የተመዘገበ ሰው አድርጐ እንዲያስመዘግብ ሊፈቅድ ይችላል፡ ፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት ቅርንጫፍ ወይም የሥራ ክፍል ራሱን ችሎ እንዲመዘገብ የሚፈቀደው የታክሱ ባለስልጣን ለተመዘገበው ሰው በሚሰጠው የጽሑፍ ማስታወቂያ የተመለከቱ ሁኔታዎች እና ገደቦች እንደተጠበቁ ሆነው ይሆናል፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት የተመዘገበ ሰው ያሉት ቅርንጫፎች እና የሥራ ክፍሎች ራሳቸውን ችለው እንዲመዘገቡ ከተደረገ፣

ሀ) ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ቅርንጫፉ ወይም የሥራ ክፍሉ ራሱን እንደቻለ ሰው ይቆጠራል፣ እና

ለ) የተመዘገበው ሰው እና የዚህ ሰው ቅርንጫፎች እና የሥራ ክፍሎች ግንኙነት ያላቸው ሰዎች እንደሆኑ ይቆጠራል፡፡

5/ የመንግሥት አካል ያሉትን ቅርንጫፎች እና የሥራ ክፍሎች ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ራሳቸውን እንደቻሉ አድርጐ ማስመዝገብ ይችላል፡፡

67. የተጨማሪ እሴት ታክስ የታከለበት ዋጋ

1/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የተመዘገበ ሰው ታክስ ለሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ የሚያስተዋውቀው ወይም የሚሰጠው ዋጋ የተጨማሪ

እሴት ታክስን ማካተት ያለበት ሲሆን፣ ይህም በማስታወቂያው ወይም በሚሰጠው ዋጋ በግልጽ መመልከት አለበት፡፡

2/ በሚከተሉት ሁኔታዎች የተመዘገበ ሰው የሚያስተዋውቀው ወይም የሚሰጠው ዋጋ የተጨማሪ እሴት ታክስን የማይጨምር ሊሆን ይችላል፤

ሀ) ማስታወቂያው ወይም የሚሰጠው ዋጋ በአቅርቦቱ ላይ ሊከፈል የሚገባው የተጨማሪ እሴት እና የተጨማሪ እሴት ታክስ ሲታከል የሚኖረውን የዕቃውን ዋጋ ጭምር የሚገልጽ ከሆነ፣ እና

ለ) የተጨማሪ እሴት ታክስ የታከለበትን ዋጋ እና የተጨማሪ እሴት ታክስ ያልታከለበትን ዋጋ በሚመለከት የሚወጣው ማስታወቂያ ወይም የሚሰጠው ዋጋ የሚኖረው ተፈላጊነት ወይም ውጤት እኩል ከሆነ፡፡

3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የተመዘገበ ሰው የሚያቀርባቸው ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች ማስታወቂያ የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ በሚያከናውንበት ቦታ የመግቢያ በሮች ወይም ደንበኞች ክፍያ በሚፈጽሙበት ቦታ በተገቢው ሁኔታ እስከተገለፀ ድረስ በክፍያ መቀበያ ቲኬቶች ላይ ዋጋው የተጨማሪ እሴት ታክስ የታከለበት መሆኑን መግለጽ አስፈላጊ አይሆንም፡፡

4/ የታክሱ ባለስልጣን ማናቸውም የተመዘገበ ሰው ወይም የተመዘገቡ ሰዎች ቡድን የሚያቀርቡትን ዕቃ ወይም አገልግሎት ዋጋ የሚገልፁበትን ሌላ ዘዴ ሊወስን ይችላል፡ ፡

5/ ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገበ ሰው በጨረታ ተሳታፊ የሆነ እንደሆነ፣

ሀ) በጨረታው የመወዳደሪያ ዋጋውን የሚያቀርበው የተጨማሪ እሴት ታክስን ሳይጨምር መሆን አለበት፣ እና

ለ) በጨረታው አሸናፊ ከሆነ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 11 መሠረት ለተጨማሪ እሴት ታክስ መመዝገብ ያለበት ሲሆን፣ በጨረታው መሠረት በሚያከናውነው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ መሰብሰብ አለበት፡፡

68. <u>የተመዘገበ ሰው መሞት ወይም መክሰር እና ንብረት በመያዣነት የተቀበለ ሰው</u>

1/ በዚህ ንኡስ አንቀጽ ፊደል ተራ (ሀ) እና (ለ) የተዘረዘሩት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ፣ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የተመዘገበውን ሰው ሀብት የሚያስተዳድረው ሰው የተመዘገበውን ሰው ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ ማካሄድ እንደቀጠለ ይቆጠራል፡፡

ሀ) የተመዘገበው ሰው ሲሞት፣ እና

ለ) ከሚከተሉት አንዱ ሲያጋጥም፣

(i) ቀደም ሲል በተመዘገበው ሰው ሲካሄዱ የነበሩ ታክስ የሚከፈልባቸውን እንቅስቃሴዎች የተመዘገበውን ሰው ሀብት የሚያስተዳድረው ሰው ሲያካሂድ፣ ወይም

(ii) የተመዘገበውን ሰው ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ የሚያቋርጥ ማናቸውም ተግባር ሲፈፀም፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተዘረዘሩት ሁኔታዎች ሲያጋጥሙ የተመዘገበው ሰው የውርስ ሃብት አስተዳዳሪ ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም የተመዘገበውን ሰው ታክስ የሚከፈልበት እንቅስቃሴ በማከነወን ተግባር እንደቀጠለ ይቆጠራል፡፡

3/ ንብረት በመያዣነት የተቀበለ ሰው ቀደም ሲል ንብረቱን በመያዣነት የሰጠውን የተመዘገበ ሰው የመሬት ይዞታ ወይም ሌላ ንብረት የተረከበ እና በመያዣነት የሰጠው ሰው ሲያካሂድ የነበረውን ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ ማካሄድ የቀጠለ እንደሆነ ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ ማካሄድ እስከቀጠለበት ጊዜ እና በዚያው መጠን መሬቱን ወይም ንብረቱን በመያዣ እንደሰጠው ሰው ሆኖ ይቆጠራል፡

69. <u>የተጨማሪ እሴት ታክስ ያለመክፈል ዕቅድ</u>

1/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ይሆናል፡
:

ሀ) ታክስ ያለመክፈል ዕቅድ የተዘረጋ ወይም ተግባራዊ የተደረገ ከሆነ፣

ለ) ማናቸውም ሰው ታክስ ያለመክፈሉን ዕቅድ በመጠቀም የታክስ ጥቅም ያገኘ እንደሆነ፣ እና

ሐ) ታክስ ያለመክፈሉ ዕቅድ ይዘት ሲመረመር፣ ታክስ ባለመክፈሉ ዕቅድ የተሳተፈ ወይም ተግባራዊ ያደረገው ሰው ወይም ካደረጉት ሰዎች አንዱ ይህንን ድርጊት የፈፀመበት ብቸኛ ዓላማ ወይም ዋነኛ ዓላማ በዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ለ) የተጠቀሰውን የታክስ ጥቅም ለማግኘት ከሆነ፣ ነው፡፡

2/ በዚህ አዋጅ የተደነገገው ቢኖርም ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ የታክሱ ባለስጣን ዕቅዱ ያልተዘረጋ ወይም ተግባራዊ እንዳልሆነ በመቁጠር የተገኘውን የታክስ ጥቅም ለማስቀረት ወይም ለመቀነስ ያስችላል ብሎ የሚያምንበትን እርምጃ በመውሰድ በተዘረጋው ዕቅድ ታክስ ላለመክፈል የቻለው ሰው እና ከተዘረጋው ዕቅድ ጋር ግንኙነት ያለው ማናቸውም ሰው የሚኖርበትን ተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ ሊወስን ይችላል፡፡

3/ የታክሱ ባለስጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት ውሳኔ ሲሰጥ በታክስ አስተዳደር አዋጅ በተደነገገው መሠረት የታክስ ውሳኔ ማሻሻያን ጨምሮ በውሳኔው

ምክንያት የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ የተጣለበትን ሰው ወይም ሰዎች ግዴታ የሚገልጽ የውሳኔ ማስታወቂያ እንዲደርስ ማድረግ አለበት፡፡

4/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፣

"**ዕቅድ**" የሚከተሉትን ይጨምራል፡-

ሀ) በግልጽ የተደረገ ወይም በግልጽ ሳይነገር የተደረገ ቢሆንም ባይሆንም፣ በክርክር ሂደት ሕጋዊ አስገዳጅነት ቢኖረውም ባይኖረውም ስምምነት፣ ማመቻቸት ወይም ቃልኪዳን፣

ለ) በአንድ ሰው ወይም በሁለት እና ከሁለት በላይ በሆኑ ሰዎች የተፈፀመ ማናቸውም ግዴታ፣ ዕቅድ፣ የውሳኔ ሀሳብ፣ የድርጊት መርሀ ግብር፣ ወይም የድርጊት ስልት፣ እና

"**የታክስ ጥቅም**" ማለት

ሀ) አንድ ሰው ሊከፍል የሚገባውን ተጨማሪ እሴት ታክስ መጠን መቀነስ፣

ለ) ሊያገኝ የሚገባውን የግብአት ታክስ ተቀናሽ መጨመር፣

ሐ) ሊያገኝ የሚገባውን ተመላሽ መጨመር፣

መ) ሊከፍል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ማዘግየት፣

ሠ) ሊያገኝ የሚገባውን የግብአት ታክስ ተቀናሽ ማፋጠን፣

ረ) ሊከፍል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ከማዘግየት ወይም ሊያገኝ የሚገባውን የግብአት ታክስ ተቀናሽ ከማፋጠን የሚገኝ ማናቸውም ሌላ ጥቅም፣

ሰ) ታክስ ሊከፈልበት የሚገባው አቅርቦት፣ ወደአገር የሚገባ ዕቃ ወይም በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልትበ አቅርቦት፤ እንደሁኔታው፤ ታክስ የማይከፈልበት አቅርቦት፣ ታክስ የማይከፈልበት ወደአገር የሚገባ ዕቃ ወይም ታክስ የማይከፈልበት በቀጥታ በገዢው ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት እንዲሆን የሚያስችል ማናቸውም ድርጊት፣ ወይም

ሸ) ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት ከማከናወን ውጪ ባለ ድርጊት ጥቅም ላይ የዋለው ወይም የሚውለው ተቀናሽ የሚሆን ግዢ የግብአት ታክስ ተቀናሽ እንዲገኝበት ማድረግ፡፡

70. <u>የገንዘብ ምንዛሪ</u>

1/ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ማናቸውም የገንዘብ መጠን በብር መገለጽ አለበት፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የገንዘብ መጠን የተገለፀው በብር ሳይሆን በሌላ የገንዘብ ዓይነት የሆነ እንደሆነ፣

ሀ) ወደአገር የገቡ ዕቃዎችን በሚመለከት፣ በዕቃው ላይ ሊከፈል የሚገባውን የጉምሩክ ቀረጥ ለማስላት በጉምሩክ አዋጅ ጥቅም ላይ እንዲውል የተፈቀደውን የውጭ ገንዘብ ምንዛሪ ተመን መሠረት በማድረግ የገንዘቡ መጠን ወደብር እንዲቀየር ይደረጋል፡፡

ለ) በሌሎች ማናቸውም ሁኔታዎች የገንዘቡ መጠን ወደብር የሚለወጠው የገንዘቡ መጠን ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም በሒሣብ ስሌት ውስጥ መካተት በሚገባው ቀን የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ሥራ ላይ ባዋለው በውጭው አገር ገንዘብ እና በኢትዮጵያ ብር መካከል ባለው የውጭ ገንዝብ የምንዛሪ ተመን ይሆናል፡፡

3/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ 24(2)(ለ) ተፈፃሚ የሚሆንበት ከሩቅ የሚሰጥ አገልግሎት አቅራቢ የውጭ አገር ገንዘብን ወደብር ለመለወጥ ከሚከተሉት አንዱን ዘዴ ሊጠቀም ይችላል፡ :

ሀ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) (ለ) የተመለከተውን አሠራር፣

ለ) አግባብነት ያለውን የሒሣብ ጊዜ የመጨረሻ ቀን፣ ወይም

ሐ) ከታክሱ ባለስልጣን ጋር ስምምነት የሚደረስበትን ሌላ ዘዴ፡፡

4/ ከሩቅ የሚሰጥ አገልግሎት አቅራቢ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት የሚመርጠው አሠራር ከሩቅ ለሚሰጠው አገልግሎት ሁሉ ተፈፃሚ የሚደረግ ሲሆን፣ የታክሱ ባለስልጣን ካልተስማማ በስተቀር አቅራቢው ምርጫውን ከአንድ ዓመት በፊት ሊሰርዝ አይችልም፡፡

ክፍል አሥራ አራት
የማጠቃለያ ድንጋጌዎች

71. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ጨምሮ ለአዋጁ ትክክለኛ አፈፃፀም የሚረዱ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል፡-

ሀ) የተወሰኑ የአቅርቦት ዓይነቶችን ወይም የግብአት ታክስ ተቀናሽ አፈቃቀድን፣

ለ) በዚህ አዋጅ ከተደነገገው በተለየ ለአንድ አቅርቦት የተጨማሪ እሴት ታክስ ተፈጻሚ የሚደረግበትን አግባብ፣ ወይም

ሐ) የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎችን የሚመለከቱ ደንቦችን፡፡

2/ የገንዘብ ሚኒስትሩ ለአዋጁና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ለሚወጣው ደንብ ትክክለኛ አፈፃፀም የሚያግዙ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

72. የተሻሩ እና ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ሕጐች

1/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ 74 እና በአዋጁ አንቀጽ 71 ንዑስ አንቀጽ 1/ሐ መሠረት የሚወሰኑ ሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 285/1994 ከነማሻሻያዎቹ በዚህ አዋጅ ተሽሯል፡፡

2/ ማናቸውም ሕግ ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን እስከሆነ ድረስ በዚህ አዋጅ በተደነገጉ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም፡፡

73. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

1/ የተሻረው አዋጅ ይህ አዋጅ ተፈፃሚ ከመሆኑ በፊት ስራ ላይ የቆዩ ነባር የሒሣብ ጊዜዎችን በሚመለከት ተፈፃሚነት ይኖረዋል፡፡

2/ በዚህ አዋጅ ነባር የሒሣብ ጊዜዎች በሚል የተጠቀሰው አግባብነት እስካለው ድረስ በተሻረው አዋጅ የነበረውን የሒሣብ ጊዜ ይጨምራል፡፡

3/ በተሻረው አዋጅ መሠረት የወጡ ደንቦችና መመሪያዎች ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረኑ እስካልሆነ እና በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣ ደንብና መመሪያ እስከሚተኩ ድረስ ተፈፃሚነታቸው ይቀጥላል፡፡

4/ ይህ አዋጅ ከመወጣቱ በፊት በተሰጠ የባንክ ፈቃድ አዋጁ ከጸናበት ቀን ጀምሮ በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች በተሻረው አዋጅ መሠረት ይስተናገዳሉ፡፡

5/ የገቢዎች ሚኒስቴር በዚህ አዋጅ በተደነገገው መሰረት የተጨማሪ እሴት ታክስን የመሰብሰብ ውክልና አሰጣጥን እና የአፈጻጸም ሥርአቱን እስከሚዘረጋ ድረስ ቀደም ሲል ለክልል የታክስ ባለስልጣናት የሰጠው ውክልና ተፈጻሚነት ይቀጥላል፡፡

6/ የመኖሪያ ቤቶችን ገንብቶ በመሸጥ ስራ ላይ የተሰማራ እና ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት በግንባታ ላይ ላሉ የመኖሪያ ቤቶች በሚውሉ ግብአቶች ላይ የከፈለውን የግብአት ታክስ ያቀናነሰ የተመዘገበ ሰው የሚሸጠው የመኖሪያ ቤት ከታክሱ ነጻ እንዲሆን ለማድረግ የሚቻለው በእነዚህ የግንባታ እቃዎች ላይ ያቀናነሰውን የግብአት ታክስ ለባለስልጣኑ ተመላሽ ሲያደርግ ነው፡፡

7/ በዚህ አንቀጽ "የተሻረው አዋጅ" ማለት የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 285/1994 ከነማሻሻያዎቹ ነው፡፡

74. አዋጁ ተፈፃሚ የሚሆንበት ቀን

ይህ አዋጅ ከ ______ ቀን 2015 ጀምሮ በተከናወኑ አቅርቦቶች እና ወደ አገር በገቡ ዕቃዎች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ____________ 2015

ሳህለወርቅ ዘውዴ
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ፕሬዚዳንት

ሠንጠረዥ አንድ
(አንቀጽ 7)

ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ የሚሆንባቸው አቅርቦቶች

ክፍል 1
ለውጭ ገበያ የሚቀርቡ ዕቃዎች

1. የሚከተሉት የዕቃ አቅርቦቶች ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ ይደረግባቸዋል፡፡
   ሀ) ለውጭ ገበያ የሚቀርቡ አቅርቦቶች፣
   ለ) ከኢትዮጵያ ውጪ በሚጓዝ አውሮፕላን፣ ተሽከርካሪ ወይም ባቡር ላይ የተጫኑ ከኢትዮጵያ ውጪ ለጥቅም ወይም ለፍጆታ የሚውሉ የጉዞ ዕቃዎች፣
   ሐ) ለጥገና፣ ለዕድሳት፣ ለማሻሻያ ወይም ለማስተካከያ ተግባር በጉምሩክ አዋጅ መሠረት በጊዜያዊነት ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች፣ እነዚህ ዕቃዎች፡-
      (i) በጊዜያዊነት ወደአገር በገቡ ዕቃዎች ላይ ሊገጠሙ፣ ከእነዚህ ዕቃዎች ጋር ሊያያዙ ወይም በማናቸውም መልክ የእነዚህ ዕቃዎች አንድ ክፍል የሚሆኑ እስከሆነ ድረስ፣ ወይም
      (ii) ለጥገና፣ ለዕድሳት፣ ለማሻሻያ ወይም ለማስተካከያ ተግባር የዋሉ በመሆኑ ምክንያት ለሌላ አገልግሎት የማይውሉ ወይም ዋጋ የማይኖራቸው ከሆነ::
2. ዕቃዎቹ ተመልሰው ወደኢትዮጵያ የገቡ ወይም የሚገቡ እስከሆነ ድረስ የዕቃ አቅርቦት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ሀ) ወይም (ለ) መሠረት ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ ሊደረግበት አይችልም፡፡
3. በጊዜያዊነት ወደአገር የገቡ ዕቃዎች ወደአገር የገቡት ከ12 ወራት በላይ ለሆነ የቆይታ ጊዜ ከሆነ የዕቃው አቅርቦት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ሐ) መሠረት ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ ሊደረግለት አይችልም፡፡

ክፍል 2
ለውጭ አገር የሚቀርቡ አገልግሎቶች

1. ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ሲሟሉ ለውጭ አገር የሚቀርቡ አገልግሎቶች ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ ይደረግባቸዋል፡፡
   ሀ) የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ የሚዘረዘሩ የሰነድ ማስረጃዎች አገልግሎቱ ጥቅም ላይ የሚውለው ከኢትዮጵያ ውጪ መሆኑን የሚያረጋግጡ ከሆነ፣
   ለ) በጊዜያዊነት ወደአገር የገቡት ዕቃዎች ከ12 ወራት በላይ በኢትዮጵያ ውስጥ የማይቆዩ እስከሆነ ድረስ አገልግሎቱ የተሰጠው በቀጥታ ከእነዚህ ዕቃዎች ጋር በተያያዘ ከሆነ፣
   ሐ) የትራንስፖርት ደጋፊ አገልግሎቶችን ሳይጨምር አገልግሎቱ የዓለም ዐቀፍ የትራንስፖርት አገልግሎት ከሆነ፣

መ) አገልግሎቱ የዚህ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) ተፈፃሚ ለሚደረግባቸው አገልግሎቶች የሚውል የመድን አገልግሎት፣ የመድን አገልግሎትን ማመቻቸት ወይም መንገደኞችን እና ዕቃዎችን የማጓጓዝ አገልግሎት ከሆነ፣

2. ለሚከተሉት አገልግሎቶች አቅርቦት በዚህ ክፍል 1(ሀ) መሠረት ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ አይደረግም፡-

ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥ የሚከናወን የቱሪዝም አገልግሎት ሲሆን፣

ለ) በኢትዮጵያ ውስጥ የሚከናወን የጉዞ እንቅስቃሴን ማመቻቸትን የሚመለከቱ ሲሆን፣ እና

ሐ) በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝን የማይንቀሳቀስ ንብረት የሚመለከቱ ሲሆን፡፡

3. ለዚህ ክፍል አንቀጽ 2(ሀ) አፈፃፀም "በኢትዮጵያ ውስጥ የሚከናወን የጉዞ እንቅስቃሴን ማመቻቸት" የሚባለው በኢትዮጵያ ውስጥ በጥቅል የሚሰጡ አንድ ወይም ከአንድ በላይ የቱሪዝም ውጤቶች ወይም አገልግሎቶችን እና ከኢትዮጵያ ውጪ ላለ ላልተመዘገበ ሰው መሸጥ ማለት ነው፡፡

<u>ክፍል ሦስት</u>
<u>ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ የሚደረግባቸው የአገር ውስጥ አቅርቦቶች</u>

1. የሚከተሉት የአገር ውስጥ አቅርቦቶች ዜሮ የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ ይደረግላቸዋል፡፡

ሀ) ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ተሟልተው ሲገኙ አንድ የተመዘገበ ሰው በመንቀሳቀስ ላይ ያለውን ድርጅቱን ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴ በሙሉ ወይም በከፊል በማስተላለፍ ሂደት የዕቃ ወይም የአገልግሎት አቅርቦት ሲያከናውን፣

(i) የንግድ ሥራው የተላለፈለት ሰው ታክስ የሚከፈልበትን የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ በቀጣይነት ማከናወን እንዲችል የሚያስፈልጉ ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች የተላለፈው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ወይም የተላለፈው ከፊል የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ አካል ሆነው የተላለፉ ከሆነ፣

(ii) አስተላላፊው የማስተላለፉ ተግባር እስከተከናወነበት ቀን ድረስ ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ ሲያከናውን የነበረ ከሆነ፣

(iii) የተላለፈለት ሰው ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ ከታክስ ነፃ የሆነ አቅርቦቶችን ለማከናወን የሚጠቀምበት ካልሆነ ወይም ዕቃዎቹ እና አገልግሎቶቹ ለግል ጥቅም የማይውሉ ከሆነ፣

(iv) የተላለፈለት ሰው እና አስተላላፊው የማስተላለፉ ተግባር በተከናወነበት ዕለት ወይም ከዚህ ጊዜ በፊት የማስተላለፉ ተግባር ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም በመንቀሳቀስ ላይ ያለን ታክስ የሚከፈልበት የሥራ እንቅስቃሴን በሙሉ

ወይም በከፊል የማስተላለፍ ተግባር ሆኖ እንደሚቆጠር በፅሑፍ የተስማሙ ከሆነ፣ እና

(v) አስተላላፊው የማስተላለፉ ተግባር በተከናወነ በ45 ቀን ጊዜ ውስጥ ወይም የታክሱ ባለስልጣን በሚፈቅደው ተጨማሪ ጊዜ ውስጥ የፀደቀውን ቅጽ በመጠቀም ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም በመንቀሳቀስ ላይ የሚገኘው ድርጅት የማስተላለፉ ተግባር ታክስ የሚከፈልበትን የሥራ እንቅስቃሴ በሙሉ ወይም በከፊል ማስተላለፍ ተደርጐ ሊወሰድ እንደሚገባ ከገለፀ፣ እና

ለ) ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የሚቀርብ ወርቅ፡፡

ክፍል አራት
ሠንጠረዥ 1- ትርጓሜ

በዚህ ሠንጠረዥ ውስጥ፡-

"***የትራንስፖርት ደጋፊ አገልግሎት***" ማለት ጭነት መጫንና ማውረድ፣ ጭነትን የመመርመር አገልግሎት፣ የጉምሩክ ሰነዶችን ማዘጋጀት፣ ኮንቴይነሮችን የማስተናገድ አገልግሎት፣ እና ለተጓዥ ዕቃዎች ወይም ለሚጓጓዙ ዕቃዎች የመጋዘን ወይም የሆቴል አገልግሎት መስጠት ነው፡ ፡

"***ዕቃዎችን ወደውጭ መላክ***" ማለት በሚከተሉት አኳኋን ዕቃዎችን ማቅረብ ነው፡-

ሀ) በጉምሩክ አዋጅ በተደነገገው መሠረት አቅራቢው ዕቃዎችን ወደውጭ አገር ለመላክ ሲያቀርብ፣ እና

ለ) የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ በተመለከተው መሠረት በሚቀርብ የሰነድ ማስረጃ ዕቃዎቹ ከኢትዮጵያ ውጪ በሆነ አድራሻ የደረሱ መሆኑ ሲረጋገጥ፣

"**ዓለም ዐቀፍ የትራንስፖርት አገልግሎት**" ማለት በአየር፣ በየብስ ወይም በባቡር ዕቃዎችን ወይም መንገደኞችን፣

ሀ) አስፈላጊ እስከሆነ ድረስ ከፊል የጉዞው መስመር የኢትዮጵያ የግዛት ክልል ማቋረጥን የሚጨምር ሆኖ፣ ከኢትዮጵያ ውጪ ከሚገኝ አንድ ቦታ ከኢትዮጵያ ውጪ ወደሚገኝ ሌላ ቦታ፣

ለ) ከኢትዮጵያ ውጪ ከሚገኝ አንድ ቦታ የመጨረሻ መዳረሻው ወደሆነ በኢትዮጵያ ውስጥ ወደሚገኝ ቦታ፣ ወይም

ሐ) የጉዞው መነሻ ከሆነው በኢትዮጵያ ውስጥ ከሚገኝ አንድ ቦታ ከኢትዮጵያ ውጪ ወደሆነ ቦታ፣

ማጓጓዝ ነው፡፡

“**የጉዞ ዕቃዎች**” ማለት በጉምሩክ አዋጅ ምዕራፍ ስድስት የተመለከቱት ዕቃዎች ናቸው፡፡

“**በጊዜያዊነት ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች**” ማለት በጉምሩክ አዋጅ አንቀጽ 71 መሠረት በጊዜያዊነት ወደአገር የገቡ ዕቃዎች ናቸው፡፡

“**የቱሪዝም ውጤቶች ወይም አገልግሎቶች**” የሚለው ሀረግ መኝታን፣ የትራንስፖርትን፣ ጉዞን ወይም ሌሎች በኢትዮጵያ ውስጥ የሚካሄዱ የቱሪዝም እንቅስቃሴዎችን ይጨምራል፡፡

ሠንጠረዥ ሁለት
(አንቀጽ 8)

ከታክስ ነፃ የሆኑ አቅርቦቶች

1. የሚከተሉት አቅርቦቶች ከታክሱ ነፃ ተደርገዋል፣

ሀ) ለመኖሪያነት የሚያገለግል የመኖሪያ ቤት ሽያጭ

ለ) ከሁለት ወራት በታች ለሆነ ጊዜ የተከራየን ሳይጨምር የመኖሪያ ቤት ኪራይ፣

ሐ) የፋይናንስ አገልግሎት አቅርቦት፣

መ) አቅራቢው የትምህርት ፕሮግራም ለሚከታተሉ ተማሪዎች የሚያቀርባቸውን ዋጋቸው ለፕሮግራሙ የሚከፈለው ዋጋ ውስጥ የተካተተ የመማሪያ መፃህፍት፣ ቁሳቁሶች ወይም መሣሪያዎችን ጨምሮ የትምህርት ፕሮግራሞች አቅርቦት፣

ሠ) ፈቃድ በተሰጠው አገልግሎት ሰጪ የሚከናወን የህፃናት ማቆያ አገልግሎት፣

ረ) የሕክምና አገልግሎት አቅርቦት፣

ሰ) በሐኪም የሚታዘዙ መድኃኒቶች አቅርቦት፣

ሸ) የብዙሐን ትራንስፖርት አገልግሎት አቅርቦት፣

ቀ) ቅዱሳን መጻህፍትን ማቅረብን ጨምሮ በእምነት ተቋማት የሚሰጡ ከእምነቱ ወይም ከኃይማኖቱ ሥርዓት ጋር በቀጥታ የተያያዙ አገልግሎቶች

በ) የሕክምና መገልገያ፣ የሕክምና መሣሪያ፣ የወባ አጐበር አቅርቦት፣

ተ) ለትርፍ ባልተቋቋሙ ድርጅቶች የሚቀርቡ በእርዳታ የሚሰጡ ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች፣

ቸ) ለግብርና አገልግሎት የሚውል የምርጥ ዘር፣ ማዳበሪያ፣ የፀረ - ተባይ፣ የፀረ - አረም፣ ወይም የፈንገስ መከላከያ ኬሚካሎች፣

ኀ) በሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢንቬስትመንት ማበረታቻ ደንብ በተደነገገው መሠረት ኢንቬስተሮች ወደአገር የሚያስገቡት ወይም ከአገር ውስጥ የሚገዙት ዕቃ፣

ኘ) ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ ከሚወሰን ወርሃዊ ፍጆታ ያልበለጠ የኤሌክትሪክ ኃይል እና የታሸገ ወሃን ሳይጨምር የመጠጥ ውሃ አቅርቦት፣

አ) 60 በመቶና ከዚያ በላይ ሠራተኞቹ አካል ጉዳተኛ የሆነ ሰው የሚያቀርባቸው ማናቸውም አቅርቦቶች፣

ኸ) ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ ዝርዝራቸው የሚወሰን የምግብ አቅርቦቶች፤

ወ) አምቡላንስ እና የእሳት አደጋ ተሽከርካሪዎች እና መሣሪያዎች

2. ለዚህ ሠንጠረዥ አፈፃፀም፣

"በእርዳታ የሚሰጡ ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች" ማለት ለትርፍ ያልተቋቋሙ ድርጅቶችን በሚመለከት ለእነዚህ ድርጅቶች በስጦታ የሚቀርቡ ወይም በስጦታ በተገኘ የሚገዙ እና ድርጅቱ የተቋቋመበትን ዓላማ ለማስፈፀም የሚውሉ ዕቃዎች እና አገልግሎቶች፣

"የትምህርት ፕሮግራም" በሚከተሉት የሚሰጥ የትምህርት ፕሮግራም ነው፡-

ሀ) አግባብ ባለው ክልል የትምህርት ቢሮ ፈቃድ የተሰጠው ቅድመ - አንደኛ ደረጃ፣ አንደኛ ደረጃ ወይም ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት፣

ለ) በከፍተኛ ትምህርት አዋጅ ቁጥር 1152/2011 መሠረት በከፍተኛ ትምህርት አግባብነት ኤጀንሲ ዕውቅና የተሰጠው ዩኒቨርሲቲ፣ ዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ፣ ኮሌጅ ወይም ኢንስቲትዩት፣ ሆኖም የትምህርት ፕሮግራሙ ዲግሪ ወይም ተመሳሳይ የብቃት ማስረጃ የሚያስገኝ ከሆነ፣

ሐ) በቴክኒክ እና ሙያ ትምህርት እና ሥልጠና አዋጅ ቁጥር 954/2008 መሠረት ዕውቅና የተሰጠው የሥልጠና ተቋም፣ ሆኖም የትምህርት ፕሮግራሙ በአዋጁ መሠረት ዕውቅና የተሰጠው የቴክኒክ ወይም የሙያ ሥልጠና ፕሮግራም ከሆነ፣

መ) የልዩ ፍላጎት ትምህርት ተቋም፤

"የፋይናንስ አገልግሎት" ማለት፡-

ሀ) በአበዳሪው የሚከናወንን ብድር፣ ክሬዲት ወይም የክሬዲት ዋስትናን ማስተዳደርን ጨምሮ ብድር መስጠት፣ መደራደር፣ ወይም በብድር፣ በክሬዲት፣ በክሬዲት ዋስትና ወይም ለገንዘብ በሚሰጥ ዋስትና መነገድ፣

ለ) ዕዳ መሰብሰብን እና ተሰብሳቢ ሒሣብን መሸጥን ሳይጨምር ገንዘብ፣ ተቀማጭ ሒሣብን እና ሌሎች ሂሳቦችን፣ ክፍያዎችን፣ የገንዘብ ማስተላለፍ ተግባራትን፣ ዕዳን፣ ቼክን ወይም የሚተላለፉ የገንዘብ ሰነዶችን የሚመለከቱ ተግባራት፣

ሐ) ሀብትን የመግዛትና የመሸጥ ውሎች፣ ሀብትን ወደፊት በሚውል ቀን ለመግዛት ወይም ለመሸጥ የሚደረግ ስምምነት፣ የፋይናንስ ሰነዶችን ለመግዛት የሚኖር ምርጫን እና ተመሳሳይ ተግባራትን፣

መ) የአደራ አገልግሎት ሳይጨምር በአክሲዮን፣ ለሕዝብ ይፋ ለሆነ ገበያ በሚውል ድርሻ፣ ቦንድ እና ሌሎች የዋስትና ሰነዶች መገበያየት፣

ሠ) የኢንቨስትመንት ፈንድን ማስተዳደር፣

ረ) የሕይወት መድን ኢንሹራንስ ፖሊሲን መስጠት ወይም የባለቤትነት መብት ማስተላለፍ ወይም ለዚህ ዓይነት ኢንሹራንስ የጠለፋ ኢንሹራንስ መስጠት፣

ሰ) የጡረታ፣ የፕሮቪደንት ፈንድን ወይም ሌላ ተመሳሳይ ፈንድ ጥቅም ማቋቋም ወይም የባለቤትነት መብትን ማስተላለፍ፣

ሸ) ለዕቃው በሚሰጠው ብድር ላይ የተለየ ክፍያ የሚጠየቅ እና ክፍያው ለዕቃው ተጠቃሚ የተገለፀ እስከሆነ ድረስ በኪራይ ግዢ ስምምነት ወይም በፋይናንስ ሊዝ መሠረት የሚከናወን አቅርቦት፣

ቀ) ከፊደል ተራ (ሀ) እስከ (ሸ) የተዘረዘሩትን አገልግሎቶች ማመቻቸት፣ ወይም

በ) በሚኒስቴሮች ምክር ቤት ደንብ በሚወሰነው መሠረት የእስልምና ባንክ አገልግሎት መሰጠት፣

"**የእረፍት ጊዜ ወይም የሆቴል መስተንግዶ**" ማለት

ሀ) በሆቴል፣ በሞቴል፣ በኢን፣ በመኝታ ቤቶች፣ በእንግዳ ማረፊያ፣ በሆስቴል ወይም በተመሳሳይ ሌላ ተቋም በተለምዶ በሚሰጥ መስተንግዶ ለበርካታ ሰዎች በቀን፣ በሣምንት፣ በወር ወይም በሌላ በተወሰነ የጊዜ ልዩነት በሚፈፀም ክፍያ አገልግሎት መስጠት፣ ወይም

ለ) በዚህ የትርጉም ክፍል ፓራግራፍ (ሀ) ከተመለከተው የመስተንግዶ አቅርቦት ውጪ በግለሰቦች ለአጭር ጊዜ ለሚደረግ ቆይታ የሚሰጥ መስተንግዶ፣ ነው፡፡

"**የረዥም ጊዜ ኪራይ**" ማለት ለ1 ዓመት እና ከአንድ ዓመት በላይ ለሆነ ጊዜ የሚቆይ ኪራይ ነው፡፡

"**የሕክምና አገልግሎት**" ማለት በምግብ፣ መድኃኒትና የጤና እንክብካቤ አስተዳደር እና ቁጥጥር አዋጅ ቁጥር 1112/2011 መሠረት ፈቃድ በተሰጠው የጤና ባለሙያ ወይም የሕክምና ባለሙያ የሚሰጥ አገልግሎት ነው፡፡

"**ለትርፍ ያልተቋቋመ ድርጅት**" ማለት ለገቢ ግብር አዋጅ አንቀጽ 65(1) (ነ) አፈፃፀም ለትርፍ ያልተቋቋመ ድርጅት ሆኖ የሚቆጠር አካል ነው፡፡

"**በሐኪም የሚታዘዝ መድኃኒት**" ማለት በምግብና መድኃኒት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 1112/2011 መሠረት በሐኪም ትዕዛዝ ብቻ የሚወሰድ መድኃኒት ነው፡፡

"**ትራንስፖርት አገልግሎት**" ማለት ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት በስተቀር ለመንገደኞች እና ለግል መገልገያ ዕቃዎቻቸው እንዲሁም ለጭነት ዕቃዎች በኢትዮጵያ ውስጥ በመንገድ፣ በባቡር ወይም በጀልባ በክፍያ የሚሰጥ የትራንስፖርት አገልግሎት ነው፡፡

ሀ) ባለሦስት እግር ተሽከርካሪን ሳይጨምር፣ ከነሹፌሩ ከስምንት ሰው በታች የመጫን ዐቅም ያለው ታክሲ፣ ተሽከርካሪ ማከራየት፣

ለ) ከነሹፌሩ የሚሰጥ የኪራይ ተሽከርካሪ አገልግሎት፣

ሐ) ቱሪስቶችን ማጓጓዝ፣

"**የመኖሪያ ቤት**" ማለት ሆቴልን ወይም የእረፍት ጊዜ መኖሪያን ሳይጨምር ለግል መኖሪያነት በማገልገል ላይ የሚገኝ ወይም የሚያገለግል የማይንቀሳቀስ ንብረት ነው፡፡

"ሽያጭ" ማለት ከመኖሪያ ሕንፃዎች ጋር በተያያዘ የረጅም ጊዜ የሊዝ ውል መስጠትን ወይም ማስተላለፍን ያጠቃልላል።

ሠንጠረዥ ሦስት
(አንቀጽ 9)

ከታክስ ነፃ የሆኑ ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች

1. ከዚህ በታች የተዘረዘሩ ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች ከታክሱ ነፃ ተደርገዋል፡፡

ሀ) በቪዬና የዲፕሎማቲክ ግንኙነት ከንቬንሽን ሚሲዮኖች፣ ዲፕሎማቶች ወይም የኩንሱላር ጽ/ቤቶች ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ እስከሆኑ ድረስ እነዚህ ሚሲዮኖች፣ ዲፕሎማቶች ወይም የኩንሱላር ጽ/ቤቶች ወደ አገር የሚያስገቡዋቸው ዕቃዎች፣

ለ) በዓለም ዐቀፍ ስምምነት ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ የተደረጉ ዓለም ዐቀፍ ድርጅቶች ወደአገር የሚያስገቡዋቸው ዕቃዎች፣

ሐ) በፋይናንስ፣ በቴክኒክ፣ በሰብዓዊ እርዳታ ወይም በአስተዳደር ድጋፍ የዓለም ዐቀፍ ስምምነት ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ እስከተደረገ ድረስ የውጭ አገር መንግሥት ወደአገር የሚያስገባቸው ዕቃዎች፣

መ) በጉምሩክ ደንብ ከጉምሩክ ቀረጥ ነፃ እስከተደረገ ድረስ መንገደኛው ይዞት የሚመጣ የግል መገልገያ ዕቃ፣

ሠ) ወደአገር የሚገባው ዕቃ ዋጋ ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ ከሚወስነው እስካልበለጠ ድረስ በአንድ ጭነት የሚመጣ ዕቃ፣

ረ) ወደአገር የሚገባ ለግብርና ሥራ የሚውል ምርጥ ዘር፣ ማዳበሪያ፣ የተባይ ማጥፊያ፣ የአረም ማጥፊያ ወይም የፈንገስ ማጥፊያ፣

ሰ) ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የሚቀርብ ወደአገር የሚገባ ወርቅ፣

ሸ) የውሃ ማከሚያ፤ አጐበር፣ የሕክምና መገልገያ፣እና የሕክምና መሣሪያ

ቀ) በሠንጠረዥ 2 ትርጉም የተሰጠው ወደአገር የሚገባ በሐኪም የሚታዘዝ መድኃኒት፣

በ) በሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢንቬስትመንት ማበረታቻ ደንብ በተደነገገው መሠረት ኢንቬስተሮች ከቀረጥና ታክስ ነፃ ሆነው ወደአገር የሚያስገቡት ዕቃ ፤ እና

ተ) አምቡላንስ እና የእሳት አደጋ ተሽከርካሪዎችና መሣሪያዎች፤